

Protocol comarcal d'actuació davant les violències sexuals en espais públics d'oci

Consell Comarcal de la Terra Alta | 2020

GOBIERNO DE ESPAÑA

MINISTERIO DE LA PRESIDENCIA, RELACIONES CON LAS CORTES E IGUALDAD

Finançat amb càrrec als crèdits rebuts del Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes e Igualdad, a través de la Secretaria de Estado de Igualdad.

Coordinació del treball

Coordinació Territorial de Joventut a Terres de l'Ebre . Agència Catalana de la Joventut
Àrees de Joventut i d'Igualtat del Consell Comarcal de la Terra Alta

Autoria

Observatori Noctàmbul@s. FSC.

noctàmbul@s

Terra Alta, Novembre 2020

Aquest protocol s'ha elaborat gràcies al Programa d'Assessorament a ens locals: Protocols de prevenció de violències masclistes i sexuals en l'oci nocturn de l'Agència Catalana de la Joventut en el marc del Pacte d'Estat contra la violència de gènere.

ÍNDEX

1 Presentació.....	5
1.1 Exposició de motius.....	7
1.2 Persones participants.....	8
1.3 Objectius del Protocol.....	9
1.4 Metodologia.....	10
1.5 Requisits per implementar el Protocol.....	11
1.6 Aproximació a les violències sexuals en espais festius.....	12
2 Protocol d'actuació.....	15
2.1 Introducció.....	16
2.2 Principis del Protocol.....	17
2.3 Adhesió d'entitats al Protocol.....	18
2.4 Festes on s'ha d'implementar el Protocol.....	19
2.5 Actors, rols i responsabilitats.....	20
2.6 Prevenció i Sensibilització.....	21
2.6.1 Punt Lila-Arc Iris informatiu.....	21
2.6.2 Campanya de Sensibilització i Manifest.....	22
2.6.3 Formacions.....	24
2.6.4 Espais i entorns de festa.....	27
2.6.5 Programació.....	27
2.6.6 Reunions prèvies i posteriors.....	28
2.7 Detecció.....	29
2.8 Actuació i Atenció.....	32
2.8.1 Punt Lila-Arc Iris d'atenció.....	32
2.9 Recuperació i Reparació.....	34
2.10 Circuit de suport per agressions lgtbifòbiques.....	35
2.11 Grup de Seguiment i Avaluació.....	36
3 Circuit d'actuació.....	39
4 Pla d'actuació.....	49
5 Bibliografia.....	54
6 Annex (I).....	56
Fitxa 1. Manifest del Protocol.....	57
Fitxa 2. Llistat de festes populars i esdeveniments de la Terra Alta.....	57
Fitxa 3. Llistat d'accions recomanades.....	58
Fitxa 4: Llistat dels referents integrants de la Comissió de Seguiment.....	58
Fitxa 5: Recull de recursos per programació.....	59

Fitxa 6: Exemples d'agressions.....	59
Fitxa 7: Full informatiu per les persones agredides.....	61
Fitxa 8: Publicacions comunicats públics Ajuntaments.....	62
Fitxa 9: Annex als contractes de grups de música i Dj's.....	63
Fitxa 10: Serveis d'atenció i recuperació al territori.....	63
Fitxa 11: Document de registre de casos i document de cessió de dades personals.....	64
7 Annex (II). Informe de Diagnosi.....	66
1.Presentació.....	70
2.Plantejament de la Diagnosi.....	71
3.Metodologia.....	72
4.Anàlisi documental.....	73
5.Entrevistes a informants clau.....	76
6.Comissió Participativa.....	81
7.Enquesta.....	84
7.1. Dades sociodemogràfiques.....	84
7.2. Espais festius: festes populars i locals oci nocturn.....	87
7.3. Mobilitat i espai públic.....	92
7.4. Percepció de les violències.....	97
7.5. Violències sexuals presenciades als espai festius.....	102
7.6. Violències sexuals viscudes.....	106
7.7. Violències sexuals exercides.....	111
7.8. Actuació davant violències sexuals.....	111
8.Conclusions.....	115
9.Bibliografia.....	118

1 PRESENTACIÓ

- > **Exposició de motius**
- > **Persones participants**
- > **Objectius del protocol**
- > **Metodologia**
- > **Requisits i compromisos**
- > **Aproximació a les violències sexuals en espais festius**

Presentació

El Consell Comarcal de la Terra Alta té una trajectòria en **l'impuls de polítiques públiques en l'àmbit de la igualtat, la no-discriminació per raons de diversitat sexual o de gènere i la lluita contra les violències**. Ja s'ha aprovat el compromís de la institució en pro de la igualtat d'oportunitats, la creació de la comissió d'igualtat, la comissió de transversalització de gènere i la comissió LGBTI, i el manifest públic per aconseguir un entorn de treball productiu, segur i respectuós per a totes les persones.

Des de les àrees de Joventut i Atenció Ciutadana i Benestar considerem que el procés de transició de l'adolescència cap a l'adulthood és un moment clau en què se solen qüestionar i replantejar pautes adquirides sobre els models de relació entre homes i dones, i sobre les formes d'organització social. És, doncs, una etapa de la vida en què a través de les polítiques de joventut podem fomentar relacions més igualitàries, transformar els imaginaris socials i al mateix temps detectar situacions abusives, sobretot en els espais d'oci que freqüenten els i les joves.

Durant el procés d'elaboració del **Protocol d'abordatge de les violències sexuals en els espais públics de la Terra Alta**, el Consell Comarcal ha estat treballant de forma conjunta amb la Coordinació Territorial de Joventut de les Terres de l'Ebre i l'Observatori Noctàmbul@s, i s'ha comptat amb la participació i col·laboració **d'ajuntaments, entitats i moviments socials** molt vinculats als espais festius de la comarca.

Per poder dur a terme les diferents accions que contempla el protocol serà necessària la implicació de tots els ens locals, així com la voluntat de les associacions i de tota la ciutadania en general que, de manera directa o indirecta, prendran la **responsabilitat de prevenir i detectar** situacions que puguin derivar en qualsevol tipus **d'agressió o de violència de gènere**. Volem una societat justa, volem una comarca compromesa amb la igualtat i completament conscienciada en eliminar tots els mandres que s'arrosseguen del patriarcat.

A més, entenem aquest protocol com una eina en evolució constant, ja que els reptes sobre l'abordatge de les violències masclistes són múltiples i, per tant, no serà mai un treball tancat i estàtic, sinó una eina en moviment permanent que reflectirà el treball en xarxa de la Comissió de Seguiment.

Amb l'aprovació d'aquest protocol interpel·lem a tots els ajuntament, entitats, associacions i tota la població en general a **combatre aquestes actituds** i així millorar la convivència de totes les persones, i poder gaudir **lliurement de les festes** i de tots els espais públics d'oci de la nostra comarca. La clau de l'èxit és que tots i totes en siguem participants. No a les violències sexuals. La Terra Alta diu PROU!

El Consell Comarcal de la Terra Alta té un compromís amb la igualtat, la no-discriminació per raons de diversitat sexual o de gènere i la lluita contra les violències

El Protocol ha estat treballant de forma conjunta amb la Coordinació Territorial de Joventut de les Terres de l'Ebre i l'Observatori Noctàmbul@s

Consell Comarcal
de la Terra Alta

Àrees de Joventut

Atenció Ciutadana i Benestar

1.1 Exposició de motius

Els darrers anys s'ha posat de manifest la **impunitat** en què es produeixen les **violències sexuals**, violències masclistes altament invisibilitzades i generalitzades, essent els **espais públics d'oci** un dels contextos en què la impunitat que gaudeixen es torna més puixant. Darrerament ha pres centralitat a l'agenda política la necessitat d'articular estratègies per fer-hi front.

Els **col·lectius feministes de base** fa anys que denuncien els comportaments masclistes en aquests espais, visibilitzant públicament les diferents manifestacions que prenen les violències sexuals, així com definint i endreçant les diferents formes de violències sexuals que s'hi manifesten.

D'altra banda, l'**Enquesta de Violència Masclista de Catalunya** (Departament d'Interior, 2016) identifica els espais on s'han patit violències masclistes per part de no-parelles en el següent ordre segons percentatge de resposta total: **20,9% espais d'oci; 18,3% espai públic; 17,1% transport públic**; 12'5% casa; 11'9% feina; 7'3% xarxes socials; 5'5% altres; 3'3% una altra casa; 3'2% lloc d'estudis. I en la mateixa línia, més recentment, la **Macroenquesta Estatal de Violència envers la dona** (Delegación de Gobierno contra la Violencia de Género, 2019), assenyala els **espais públics, 32,0%**; els **espais d'oci, 17,8%** i el **transport públic, 8,0%** com el segon, tercer i quart lloc on s'han patit violències sexuals per part de no-parelles

Un dels **instrumentos** sorgits per combatre les violències sexuals als espais festius té el seu **origen als col·lectius feministes** vinculats a espais autogestionats. Des d'aquests espais existeix una trajectòria i coneixement en l'elaboració de **Protocols d'abordatge de les violències sexuals als espais festius**. En aquest sentit, les administracions, el personal tècnic i els càrrecs polítics, es troben en un clima de creixent sensibilització respecte a la importància del treball comunitari que apliqui la perspectiva de gènere per actuar davant aquestes manifestacions de violència en espais festius.

Els protocols que es promouen des d'una **perspectiva comunitària**, procuren interpellar i promoure la participació de les persones que organitzen la festa, entitats del territori, col·lectius i associacions de dones i feministes, i col·lectius i persones LGTBI.

Sabem que les **desigualtats de gènere**, les **violències sexuals**, les **discriminacions** a persones Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènere, Intersexuals i, en general, persones amb identitats i expressions de gènere no normatives, no es podran revertir aquí en la seva totalitat. En aquests sentit, l'acció política, les Campanyes o els Protocols són un granet de sorra més en pro dels drets i de les llibertats de les persones vulnerabilitzades que pateixen aquest tipus de discriminacions i violències.

Les **festes populars** són espais molt arrelats i estimats al nostre territori, aportant precisament consciència i creació de teixit associatiu, producció cultural i artística. Per aquets motiu, perquè ens estimem les festes populars i tradicionals, volem que siguin **espais de llibertat**, de gaudir, de qualitat i de respecte cap a totes les persones que en formen part. Tothom ha d'estar convidat i sentir-se a gust a la festa. Les dones de totes les edats han de sentir-se bé a les festes, han de poder moure's amb llibertat sense por a patir agressions sexistes i les persones amb diversitats de preferències afectives i sexuals o d'expressions de gènere, han de poder mostrar-se i viure la festa amb normalitat sense por a ser jutjades o violentades.

Els col·lectius feministes de base fa anys que denuncien els comportaments masclistes als espais públics d'oci

L'Enquesta de Violència Masclista de Catalunya identifica l'alta incidència de violències sexuals als espais públics i d'oci

Perquè ens estimem les festes populars i tradicionals, volem que siguin espais de llibertat, de gaudi, de qualitat i de respecte cap a totes les persones que en formen part

1.2 Persones participants

El Protocol s'ha elaborat conjuntament amb moltes persones que han col·laborat en diversos moments del procés i a través de diferents canals. També ha estat possible gràcies a totes les dones dels **col·lectius feministes i persones LGTBQ+** d'arreu, que han compartit els materials, les experiències i els documents necessaris per a l'elaboració de Protocols comunitaris.

Han participat en l'elaboració d'aquest Protocol:

Coordinació, redacció i dinamització

Equip Observatori Noctàmbul@s: Otger Ametller Gutiérrez (Coordinador Departament Prevenció FSC), Ana Burgos García (Coordinadora Observatori), Alexandra Casanovas Duch (Tècnica Noctàmbul@s), Roser Monsó Ramos (Tècnica Noctàmbul@s), Ivet Oriols Vadell (Coordinadora Consultoria), Laia Plaza Hernández (Tècnica Noctàmbul@s), Alicia Valdés Lucas (Tècnica Noctàmbul@s) i Pau Zabala Guitart (Tècnic Noctàmbul@s).

Tècnica Noctàmbul@s referent del Protocol de la Terra Alta:

Amaya I. Díez Rodríguez (Tècnica Noctàmbul@s)

Tècnic Oficina Jove referent del Protocol de la Terra Alta:

Marc Sampé Compte

Responsable Tècnica de Gènere a la Coordinació Territorial de Joventut a Terres de l'Ebre (Agència Catalana de la Joventut):

Judit Julià Hernández

Grup Motor

Isidre Sampé. Conseller de Joventut i Esports (CC) i Alcalde de Vilalba dels Arcs

Aida Castro. Consellera de Benestar Social i Família (CC)

Carme Martí. Tècnica Comarcal de Joventut (CC)

Núria Sorribes. Tècnica d'Educació i Salut de l'Oficina Jove (CC)

Montse Pellisa. Coordinadora del SIAD i SAI (CC)

Eva Pallarès. Coordinadora de L'Equip Bàsic de Serveis Socials (CC)

Maria Clua. Treballadora Social (CC)

Sandra Gallardo. Educadora Social (CC)

Dolors Suñé. Tècnica de Migracions i ciutadania: acollida, igualtat i cohesió (CC)

Montserrat Ariño. Infermera del programa Salut i Escola (EAP Terra Alta)

Cristina Asens. Treballadora social (Serveis Educatius Terra Alta)

Silvia Mayans. Tècnica de l'Ajuntament de Batea

Laura Vicente. Regidora de l'Ajuntament de Caseres

Laura Cruz. Regidora de l'Ajuntament de Corbera d'Ebre

Maria Jesús Ardèvol. Regidora de l'Ajuntament de La Fatarella

Sandra Mañá. Regidora de l'Ajuntament de Gandesa

Carles Aguirre. Regidor de l'Ajuntament d'Horta de Sant Joan

Aquest treball ha estat possible gràcies a totes les dones dels col·lectius feministes i persones LGTBQ+ d'arreu

Protocols essencials:

☞ Protocol *Poble Sec* feminista.

☞ *Protocolo local de actuación ante las agresiones machistas que se manifiestan en espacios de ocio y festivos* del Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz.

☞ *Protocol d'abordatge de les agressions sexistes i LGTBfòbiques als espais públics* de l'Ajuntament de Viladecans.

☞ *Protocol "No callem" contra les agressions i els assetjaments sexuals en espais d'oci nocturn privat.* Ajuntament de Barcelona.

☞ *Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència Masclista.* Agència Catalana de Joventut.

☞ *Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci.* Generalitat de Catalunya.

Comissió Participativa

Ateneu Popular La Pastora

Conlloga. Grup de suport a la criança

Assemblea de Joves de la Terra Alta

Associació LGTeBre

A qui s'agraeix el temps i les aportacions que han fet possible el disseny del Protocol que segueix a continuació, així com a la resta de persones **entrevistades**, persones anònimes que han omplert els **qüestionari** i les que han participat a les **activitats** realitzades durant l'elaboració del Protocol.

1.3 Objectius del Protocol

L'**objectiu estratègic** d'aquest Protocol és el següent:

***Reduir les violències sexuals als espais públics d'oci de la Terra Alta i
promoure espais lliures de sexisme***

Els **objectius operatius** del Protocol són els següents:

- > Identificar les principals **violències sexuals** en espais, entorns festius a la Terra Alta i detectar necessitats per reduir-les.
- > Definir **accions d'intervenció comunitàries** per reduir les violències sexuals als espais festius de la Terra Alta segons eixos de prevenció, detecció, actuació/atenció i reparació/recuperació.
- > Millorar el **treball transversal i coordinat** entre els diferents agents i actors que interactuen i intervenen als espais festius de la Terra Alta.

1.4 Metodologia

Aquest Protocol s'ha realitzat a través de **metodologies participatives** aplicades en els moments de recerca d'informació, d'anàlisi de la situació, de comprensió de la realitat i de recull de propostes.

Una de les finalitats d'aquesta metodologia és **promoure la legitimitat democràtica**¹ a través de la implicació del personal tècnic de l'administració i les persones, entitats i col·lectius feministes de base en la presa de decisions. També s'ha procurat promoure que les persones que organitzen les festes participin al procés i es vinculin al Protocol.

És important destacar que al llarg del procés s'ha realitzat una **enquesta** sobre percepció de les violències sexuals i dinàmiques d'oci, **entrevistes** a informants clau, **grups de treball participatius** amb població i personal tècnic i una **Comissió Política** amb càrrecs electes. A través de les tècniques de recerca aplicades i les aportacions recollides als grups de treball, s'ha recollit les dades necessàries per elaborar la Diagnosi, definir els eixos de treball i dissenyar el Protocol.

Tanmateix, s'ha considerat prioritari establir un **consens ideològic** per marcar els límits i les potencialitats basades en una **perspectiva de gènere o feminista**. S'ha procurat tenir en compte una mirada interseccional² de les desigualtats i també una perspectiva que impliqui i tingui en compte a les persones LGTBI com a agents vulnerabilitzats que pateixen les violències relacionades amb el gènere. En aquest sentit, al llarg del procés d'elaboració s'han dut a terme **accions formatives** en les sessions dels diferents grups de treball.

A nivell d'estructura organitzativa, s'han realitzat tres grups de treball: un **Grup Motor** format per personal tècnic i polític dels diferents municipis, una **Comissió Participativa** formada per població en general que és d'on han sorgit els eixos de treball i les propostes principals del Protocol i una **Comissió Política** amb representants de l'Equip de Govern.

Aquest procés d'elaboració del Protocol s'ha estès al llarg de **10 mesos de treball**, iniciat el febrer de 2020 i finalitzat amb el lliurament del document final el mes de novembre de 2020.

Un dels objectius principals és promoure la legitimitat democràtica a través d'implicar en la presa de decisions a personal tècnic de l'administració i a persones i col·lectius de base

La Comissió Participativa està formada per població i entitats del municipi i és d'on han sorgit els eixos de treball i les propostes principals del Protocol

Documents de referència:

- ① *7 pasos para construir un plan de abordaje de las violencias sexuales en espacios festivos. Guía de apoyo técnico para elaborar protocolos y planes frente a las violencias sexuales en espacios festivos y de consumo de drogas.* Observatori Noctàmbul@s.
- ① *Guia per dissenyar i executar processos participatius en l'àmbit municipal.* Guies breus de participació ciutadana, Generalitat de Catalunya.
- ① *Guia per a l'elaboració de Protocols davant les violències sexuals ens espais públics d'oci.* Sèrie Benestar i Ciutadania. Diputació de Barcelona.
- ① *Guia per incorporar la interseccionalitat a les polítiques locals.* Ajuntament de Terrassa.

¹ **Legitimitat democràtica:** Consens dels membres de la comunitat política institucional amb la societat civil per acceptar l'autoritat vigent i les decisions que finalment es prendran i s'implementaran. Per promoure aquest consens i la posterior obediència a l'autoritat, és fonamental el procés, els mecanismes i els requisits adoptats per tal que la societat civil es cregui que s'han de complir les lleis i les polítiques establertes per l'autoritat.

² **Perspectiva interseccional:** És una mirada d'anàlisi de la realitat que entén que cada individu pateix opressió o ostenta privilegi en base a la seva pertinença a múltiples categories socials. És una mirada que integra les diferents formes de desigualtats que generen dominació, opressió i discriminació i que interaccionen amb les desigualtats de gènere a la societat on vivim. Sobretot es té en compte, per exemple, les desigualtats que afecten a persones LGTBI, a les de classe, d'ètnia, de diversitat funcional, de vellesa o de procedència.

1.5 Requisits per implementar el Protocol

Aquest Protocol està dissenyat perquè el seu desplegament s'executi de forma progressiva, amb una implementació **activa, efectiva i transversal** al llarg del temps.

Per aquest motiu el Consell Comarcal de la Terra Alta es compromet a complir unes **accions inicials** que garanteixin la implementació del Protocol i el desplegament del **Pla d'actuació** de forma **transversal** als diferents àmbits d'actuació fixats.

Les accions aprovades sorgeixen dels resultats de la **Diagnosi**³ i dels diferents grups de treball: **Comissió Política, Grup Motor i Comissió Participativa**.

El llistat que s'exposarà a continuació, són les **accions inicials** del Protocol aprovades com a requisit per començar la implementació del mateix. A mesura que vagi passant el temps, el Consell Comarcal i els Ajuntaments, conjuntament amb les entitats i a través del Grup de Seguiment, pot millorar i ampliar el Protocol i les accions del Pla d'actuació.

Protocol està dissenyat perquè pugui desenvolupar-se a través d'una implementació activa i efectiva al llarg del temps

El Consell Comarcal pot millorar i ampliar el Protocol i les accions del Pla d'actuació

ACCIONS INICIALS PER IMPLEMENTAR EL PROTOCOL

Acció	Descripció
1. Aprovació	Aprovar el Protocol pel Ple Comarcal.
2. Adhesió municipis	Adhesió dels municipis al Protocol.
3. Grup de Seguiment	Formalitzar el Grup de Seguiment del Protocol.
4. Recursos	Garantir els recursos humans i econòmics necessaris per implementar el Protocol.
5. Presentació	Presentar públicament el Protocol.
6. Campanya	Implementar la Campanya comunicativa per donar a conèixer el Protocol.
7. Adhesió Protocol d'Interior	Adhesió de tots els municipis al Protocol de Seguretat del Departament d'Interior de la Generalitat.
8. Adhesió Entitats	Formalitzar i difondre el document d'adhesió al Protocol i de les condicions que implica.
9. Requisits personal contractat	Formalitzar com a requisit obligatori que el personal i empreses contractades per festes s'adequaran al Protocol, als seus principis i a les actuacions que se'n deriven.
10. Formacions obligatòries	Programar les formacions obligatòries en el marc del Protocol segons persones destinatàries: entitats, agents detectors, personal Consell Comarcal i Ajuntaments (referents Protocol).
11. Planificació dispositius de suport	Planificar i implementar els dispositius de suport al Protocol segons els graus d'implementació definits.

³ L'informe de diagnosi complet es pot trobar com Annex II al present document.

1.6 Aproximació a les violències sexuals en espais festius

Per entendre les dinàmiques en que es produeixen i manifesten les violències sexuals als espais públics d'oci cal situar la mirada, en primer lloc, en l'estructura de **desigualtats de gènere** fonamentades en un marc de relacions de poder **heteropatriarcal**⁴ que es troba en plena vigència i operativitat a la nostra societat.

Aquestes desigualtats i conseqüent reproducció dels estereotips de gènere en les diferents esferes i escales relació, són les que provoquen les **violències sexuals**. A la vegada, les violències masculistes (i sexuals) funcionen com el sistema de poder i control que manté l'estructura de desigualtat basades en sistema sexe-gènere.

Si es posa el focus en les dinàmiques pròpies de les desigualtats de gènere, de les violències de gènere i de **les violències sexuals en espais d'oci (i en context de consum de drogues)**, podem extreure un seguit de conclusions⁵ que cal tenir en compte per entendre les dinàmiques concretes en que es produeixen i establir estratègies per abordar-les.

✂ MERCANTILITZACIÓ DEL COS SEXUAT DE LES DONES

Les dones i l'ús dels cossos estereotipats són utilitzats de manera **sistemàtica** als entorns d'oci i especialment als locals d'oci nocturn com a part del **producte** de reclam.

✂ VIOLÈNCIA SEXUAL NATURALITZADA, NORMALITZADA I GENERALITZADA

Les violències sexuals enteses com a limitació de la llibertat sexual de les dones i de persones LGTBI i en forma **d'agressions sexuals de tot tipus**, intensitats i freqüències estan **normalitzades** a la nostra societat. També hi ha una percepció hegemònica de **justificació de les violències sexuals** com a fenomen de naturalesa humana que no es pot canviar, que és intrínsec als comportaments masculins. Aquesta visió es troba generalitzada en els discursos i en les pràctiques de la vida quotidiana.

✂ HIPERSENSIBILITAT PER PART DELS HOMES I AGRESSOR FANTASMA

Les violències sexuals als homes són **de caràcter puntual** i no sistèmica. Hi ha una resposta a la defensiva, de relativització i de menyspreu de molts homes cap a les agressions envers les dones. La majoria d'homes afirmen que mai han agredit però, en canvi, hi ha moltes dones que han patit agressions per part d'homes

✂ MIRATGE DE LA IGUALTAT

Entre les noies joves opera l'anomenat "miratge de la igualtat" que sostindria que les dones, en el context i societat actual, poden divertir-se lliurement i sense perill d'igual

Les desigualtats i la conseqüent reproducció dels estereotips de gènere són a la base de l'exercici i reproducció de les violències sexuals

Exemples:

👉 Campanyes de discoteques on el reclam és l'intercanvi de pràctiques sexuals a canvi d'alcohol o les entrades gratuïtes per a les dones.

👉 La justificació de les agressions sexuals per part dels homes com a causa incontrolable d'arrel biològica (l'impuls sexual irrefrenable).

👉 Les enquestes recullen alts percentatges de dones que afirma haver patit violències sexuals, en canvi a les mateixes enquestes, pocs homes admeten exercir-la.

👉 El judici social respecte mantenir relacions sexuals amb diferents persones és desigual per a nois i noies. A les noies se les castiga socialment i als nois se'ls premia (La "fresca" i el "triomfador").

⁴ **Heteropatriarcat**: Model de societat hegemònic de construcció social, històrica, econòmica, colonial, cultural i psicològica que es basa en una relació de poder dels homes sobre les dones, de les categories de les masculinitats per sobre de les de la feminitat i de la construcció d'aquestes en un marc de relacions heterosexuals com a norma social, de sexualitat i familiar.

⁵ Els **informes de l'Observatori Noctàmbul@s** recullen els resultats de recerca del projecte en aquest àmbit i desenvolupen les conclusions aquí presentades a l'apartat "Ideari". Podeu consultar el 5è informe a: https://www.drogasgenero.info/wp-content/uploads/5InformeNoctambulas_2017-18.pdf

manera que els homes. És interessant, però, analitzar com en un context en el qual se li atribueix la **responsabilitat de la violència a les dones**, aquestes se sentin interpel·lades en parlar de sexisme com si es tractés d'una acusació cap a elles i, per tant, haguessin de donar una resposta defensiva. Aquesta idea serà fonamental a l'hora d'orientar les **accions preventives**. És molt important no caure en accions que **limitin la llibertat** de les dones, sinó en el treball de les conseqüències i en les causes de les agressions.

✂ ELS CONTEXTOS D'OCI NOCTURN FACILITEN LA VIOLÈNCIA

En contextos d'oci festiu i sobretot nocturn, es conceben com espais on la idea del "tot s'hi val" i "són coses que passen" està molt estesa i normalitzada. La **responsabilitat es dilueix** a través del contextos grupals i de consum.

✂ LA DROGA MÉS PRESENT EN SITUACIONS DE VIOLÈNCIA SEXUAL ÉS L'ALCOHOL

L'alcohol, com a droga depressora, per una banda, pot reduir i fer desaparèixer la capacitat de reacció de la persona agredida i, per l'altra, pot actuar com a desinhibidor i **facilitador** per a la persona potencialment agressora. Hi ha una tendència a situar el detonant de la **violència sexual en la substància** i no en la subjectivitat i en el **marc social sexista**.

✂ EL CONSUM CULPABILITZA A LES DONES PERÒ LEGÍTIMA I DESRESPONSABILITZA ALS HOMES

Existeix una percepció social, col·lectiva i fins i tot en la jurisprudència, que davant una situació de violència el **consum de substàncies penalitza i culpabilitza les dones** i legitima i desresponsabilitza als homes. Així, el consum de drogues funciona com un **atenuant per a les persones agressores** i com agreujant per a les persones agredides.

✂ LA MAJORIA D'AGRESSIONS SEXUALS SÓN DE TIPOLOGIA OPORTUNISTA I NO DE TIPOLOGIA PREMEDITADA

Contràriament a l'opinió generalitzada, les agressions sexuals més freqüents són per part d'homes que les exerceixen cap a una persona amb **escassa o nul·la capacitat de reacció** degut a un **consum voluntari** de substàncies. Són persones que potser no tenien la intenció de cometre una agressió, però que es troben en l'**oportunitat** de fer-la i la duen a terme. També existeixen les agressions premeditades, que gaudeixen de més publicitat en els mitjans de comunicació, que són un dels operadors de la cultura de la violació, però que no són les més habituals.

✂ PARLAR DE CONSENTIMENT NO ÉS SUFICIENT I POT SER PROBLEMÀTIC

Existeixen moltes agressions sexuals on **no hi ha una negativa clara** davant l'agressió que es comet. És habitual, sobretot en **parelles heterosexuales**, que existeixi consentiment, però no una relació sexual desitjada.

☞ És freqüent trobar titulars de premsa on apareix la informació d'estar sota els efectes de l'alcohol en comptes d'anomenar el sistema patriarcal que legitima les violències.

☞ En context de consum d'alcohol o altres drogues es sol justificar i minimitzar l'agressió comesa per un home "es que anava borratxo", mentre es culpabilitza a la dona que n'ha estat víctima per "anar borratxa".

☞ Des dels mitjans de comunicació s'ha promogut l'alarma social vers la utilització del "burundanga" com a droga per cometre agressions sexuals premeditades.

☞ El 81% de les dones que han patit agressions sexuals, han estat exercides per part de persones conegudes: parelles, ex-parelles, amics, coneguts i familiars⁷.

⁷ (MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD, 2015, p. 301)

En primer lloc, el fet d'haver de donar un consentiment pressuposa un **rol actiu de l'home** i un **rol passiu i reactiu de la dona** que ha de donar resposta a una demanda de l'home. Aquesta dinàmica no trenca amb la **jerarquia de gènere**.

En segon lloc, una vegada més es posa el focus a la dona atribuint-li la responsabilitat d'haver de donar una resposta clara davant un home, enlloc de posar la **mirada en els comportaments dels homes**.

En tercer lloc, les respostes de les dones estan molt condicionades per un seguit d'estigmes que limiten les seves llibertats sexuals, definint així les múltiples respostes que poden donar en un rang que va des de **l'estigma de puta** fins a **l'estigma d'estreta**.

Finalment, les condicions que es poden donar per expressar una resposta clara i lliure de consentiment són difícilment generades, ja que és habitual que aquestes estiguin molt condicionades per altres formes de **violències de gènere** més implícites i subtils, com poden ser la psicològica, l'ambiental, la social o la simbòlica. Sobretot en relacions de parella o de relacions sexuals esporàdiques amb coneguts.

✂ **LA CONFIGURACIÓ DELS ESPAIS D'OCI I ELS DESPLAÇAMENTS CONDICIONEN I LIMITEN LA LLIBERTAT DE MOVIMENT DE LES DONES ALS ESPAIS PÚBLICS**

És majoritària entre les dones, que **la percepció d'inseguretat o de llibertat** està molt condicionada per la configuració i el **disseny dels espais d'oci** i de l'urbanisme en general. També en els **desplaçaments** per espais públics. Això genera por, inseguretat i un seguit d'estratègies que les dones procuren utilitzar per minimitzar i evitar espais, rutes i horaris. La **cultura de la violació**, l'anomenada construcció del **terror sexual**⁶, conjuntament amb la falta de perspectiva de gènere en el disseny dels espais públics i locals d'oci, és una de les causes d'aquesta **limitació de les llibertats sexuals** de les dones.

✂ **APRENENTATGE DE LA SEXUALITAT TABÚ, HETERONORMATIVA I MASCLISTA.**

A l'arrel de les violències sexuals, hi trobem uns **aprenentatges de la sexualitat** basats en **missatges diferencials** a noies i a nois en un marc de relacions de poder **heteropatriarcal**. La sexualitat no es treballa obertament des d'un mirada basada en el plaer de compartir, en el desig i en el bon tracte. La manera d'aprendre els codis, els rituals i les pràctiques sexuals està basada en la mirada que promou la **pornografia hegemònica**: falocentrisme, coitocentrisme, heteronormativitat, violència masclista i dona objecte passiva al servei de l'home subjecte actiu.

✂ Alguns conceptes que permeten construir un significat sobre el consentiment lliure d'estereotips i marques de gènere són el fet que sigui: lliure, sobri, entusiasta, sense coerció, honest, actiu, reversible, empàtic, basat en el desig mutu, etc.

✂ Les marxes exploratòries⁸ són una tècnica de recerca qualitativa que permet identificar els elements urbanístics d'un territori en base a la percepció de seguretat i llibertat per transitar l'espai públic.

✂ L'educació sexual i afectiva amb perspectiva de gènere segueix essent un tema en el que cal treballar per tal de que arribi a tota la població, en especial l'adolescent.

⁶ Nerea Barjola proposa el concepte "**terror sexual**" per definir la construcció del sistema de control patriarcal sobre el cos de les dones, disciplinant i coartant-ne la llibertat a través de la instauració de la por a ser violada i la culpabilització de les dones respecte a les emocions, actituds, plaers i activitats (BARJOLA, 2018).

⁸ Consultar Col·lectiu Punt 6: <http://www.punt6.org/2017/11/20/aclaraciones-metodologicas-marchas-exploratorias-y-recorridos-de-reconocimiento/>, cooperativa feminista experta en mobilitat i espai públic.

2 PROTOCOL D'ACTUACIÓ

- > Introducció
- > Principis del Protocol
- > Adhesió de les entitats
- > Festes on s'ha d'implementar
- > Actors, rols i responsabilitats
- > Prevenció i sensibilització
- > Detecció
- > Actuació i Atenció
- > Recuperació i Reparació
- > Circuit de suport per agressions lgtbifòbiques
- > Grup de Seguiment i Avaluació

2.1 Introducció

Aquest capítol descriu els elements i accions necessàries per **aplicar** el Protocol de la Terra Alta. Està estructurat per apartats segons els recursos i eixos acordats per facilitar una implementació de qualitat i efectiva. És important destacar del Protocol aprovat:

- > Els seus **principis** regeixen el model d'atenció i acompanyament així com l'estratègia d'abordatge que desplega el Pla d'actuació.
- > Defineix uns compromisos per formalitzar l'**adhesió voluntària** de les entitats que es vinculin amb el Protocol i crea la figura d'**Agent detector**, persones voluntàries de les mateixes entitats que hauran rebut una formació de capacitació.
- > S'implementarà a les Festes populars acordades en el moment d'aprovació i progressivament s'inclouran noves festes populars i esdeveniments aprovades per la Comissió de Seguiment segons **criteris d'importància**, nombre aproximat de persones **participants** i **recursos** destinats.
- > Defineix els principals **actors**⁹ i **agents**¹⁰ **socials implicats**, els rols que han d'adoptar, les responsabilitats i com s'han de coordinar.
- > S'empara en la *Llei (5/2008) del dret de les dones a eradicar la violència masclista*: prevenció i sensibilització, detecció, atenció, recuperació i reparació¹¹.
- > Incorpora una **mirada LGTBI** amb la informació necessària sobre les situacions, casos que es poden donar i on es poden derivar i per tant s'empara en la *Llei (11/2014) per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals* i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia¹².
- > Es complementa i coordina amb el **Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci** de la Generalitat de Catalunya¹³.
- > Defineix un **circuit específic** per atendre casos d'agressions durant les festes vinculat al **Circuit de Terres de l'Ebre per a l'abordatge de la violència masclista** a través dels canals de derivació amb els recursos especialitzats que l'integren.
- > Estableix un **grup de treball**, coordinació, seguiment i avaluació sobre el Protocol: la **Comissió de Seguiment** del Protocol.

El Protocol conté un pla d'actuació estructurat segons els eixos estratègics marcats per la Llei del dret de les dones a eradicar la violència masclista: prevenció i sensibilització, detecció, atenció, recuperació i reparació

Es complementa i coordina amb el Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci de la Generalitat de Catalunya

S'estableix un grup de treball, coordinació, seguiment i avaluació sobre el Protocol: la Comissió de Seguiment

⁹ **Actors socials**: subjectes, grups d'individus o entitats que assumeixen rols, la representació de determinats interessos i que treballen per aconseguir determinats objectius. Els actors socials són subjectes actius que incideixen a la comunitat en la que intervenen. Les seves accions tenen significats i porten valors.

¹⁰ **Agents socials**: institucions, grups, associacions i organitzacions que directa o indirectament contribueixen al processos de socialització. Per exemple, la família, l'escola, els grups d'iguals, els mitjans de comunicació, l'estat, etc. són agents de socialització.

¹¹ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009).

¹² (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2016).

¹³ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2019).

2.2 Principis del Protocol

1 ESPAI DE LLIBERTAT

La festa ha de ser un espai de gaudir, de compartir i de promoció del respecte. Ha de garantir els drets i les llibertats de totes les persones que en formen part.

2 CORRESPONSABILITAT

Totes les persones que participen a la festa són agents actius en pro de la llibertat i poden fer quelcom davant les diferents situacions d'agressions que es puguin produir. Promou el suport mutu i la solidaritat.

3 ATENCIÓ PRIORITÀRIA

A les persones que pateixen les agressions, en especial a dones i persones LGTBI.

4 REBUIG DE LES AGRESSIONS

Ha de ser ferm, contundent i de resposta comunitària sobre totes les diferents formes d'agressions masclistes, sexuals i lgtbifòbiques.

5 SENSIBILITAT, CURA I BON TRACTE

Totes les accions s'han d'entendre des d'una mirada que les violències de gènere són un problema sistèmic i molt greu a la nostra societat. No són fets puntuals. Cal tenir empatia cap a les persones que pateixen agressions, fomentar la cura i el bon tracte cap a elles.

6 NO CULPABILITZACIÓ A LES PERSONES QUE PATEIXEN LES AGRESSIONS

La responsabilitat sempre és de la persona que ha comès l'agressió. Res justifica una agressió.

7 CONFIDENCIALITAT

S'ha de garantir el dret a la privacitat i el dret a la protecció de les dades personals que es tinguin coneixement en virtut dels fets.

8 PUBLICITAT

Els actors que intervinguin en l'aplicació del Protocol, han d'explicar l'existència del mateix, dels espais, les campanyes i els mitjans disponible que ofereix aquest recurs tècnic.

La festa ha de ser un espai de gaudir, de compartir i de promoció del respecte

Totes les persones que participen a la festa són agents actius en pro de la llibertat i rebuig de qualsevol agressió

La responsabilitat sempre és de la persona que ha comès l'agressió

Les accions s'han d'entendre des d'una mirada que les violències de gènere són un problema sistèmic

S'ha de garantir el dret a la privacitat i el dret a la protecció de les dades

2.3 Adhesió d'entitats al Protocol

A les entitats que participen al teixit associatiu i als diferents esdeveniment i festes populars de la Terra Alta se'ls ofereix la possibilitat d'adherir-se de forma voluntària al Protocol. L'adhesió al mateix, implicarà els següents **compromisos i accions**:

- > Signatura del **manifest** unitari "Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques".
- > Participar a la **formació d'agent detector** (com a mínim una persona representant de l'entitat) sobre la implementació del Protocol i detecció de violències sexuals.
- > Definir una persona com **referent de l'entitat** en matèria del Protocol que tindrà la responsabilitat d'informar a la resta de persones de l'entitat i de coordinar-se amb la Conselleria/Regidoria per rebre tots els materials i comunicacions corresponents. És obligatori que aquestes persona hagi assistit a la formació d'agent detector.
- > Compromís com entitat de dissenyar una **programació** de festes amb perspectiva de gènere segons els recursos i possibilitats de l'entitat.
- > Compromís com entitat de combatre i rebutjar aquells **comportaments i actitud masclistes** i lgtbifòbiques.
- > Difondre i fer ús del **material de sensibilització** de la campanya vinculada al protocol. Els materials seran facilitats per la Referent tècnica del Protocol al Consell Comarcal.

L'adhesió al Protocol és voluntària i implica un seguit d'accions a implementar per part de les entitats

El Consell Comarcal facilitarà material de sensibilització per difondre la campanya vinculada al Protocol

2.4 Festes on s'ha d'implementar el Protocol

A continuació es relaciona el **llistat de festes** de la Terra Alta on s'ha d'implementar el Protocol i el **grau d'implementació** en funció de les accions que s'hauran de dur terme en cada cas i els recursos d'atenció que hi haurà disponibles. Les accions i recursos queden definides als següents apartats del present document.

La **Comissió de Seguiment** podrà definir millores en les accions i incloure noves festes o esdeveniments al següent llistat.

NIVELLS D'IMPLEMENTACIÓ DEL PROTOCOL		
Grau	Accions a dur a terme	Festa popular o esdeveniment
Alt	<ul style="list-style-type: none"> > Campanya comunicativa (difusió del protocol). > Lectura manifest. > Punt Lila-Arc Iris d'atenció (equip professional especialitzat), espai tranquil, parelles itinerants, document de registre de casos. > Campanya de sensibilització. > Materials de la campanya de sensibilització per a entitats adherides. > Adhesió de les entitats participants. > Formació "agents detectors" representants entitats. > Disseny programació amb perspectiva de gènere. > Disseny espais amb perspectiva de gènere. > Requisits contractació. > Reunions de coordinació prèvies i posteriors. > Referent Tècnica del Protocol in situ. 	Corbera d'Ebre: Nit Jove (14 d'agost)
Mitjà	<ul style="list-style-type: none"> > Campanya comunicativa (difusió del protocol). > Lectura manifest. > Campanya de sensibilització. > Materials de la campanya de sensibilització per a entitats adherides. > Punt Lila-Arc Iris informatiu (o estand informatiu). > Adhesió de les entitats participants. > Requisits contractació. 	La Fatarella: Rock de Festa major. 1r divendres d'agost
Baix	<ul style="list-style-type: none"> > Campanya comunicativa (difusió del protocol). > Campanya de sensibilització. > Materials de la campanya de sensibilització per a entitats adherides. > Adhesió de les entitats participants. > Possible punt d'entrada de casos 	<p>Caseres: Dissabte més proper al 17 de gener: Sant Antoni 4 dies de festa, el cap de setmana més proper al 20 d'agost: Festes Majors Sant Gil.</p> <p>La Fatarella: Carnestoltes, Festa major Hivern Festa de l'Oli.</p> <p>Vilalba dels Arcs: Festa quintos (8 agost) Festa jove (9 agost) Altres festes (segons previsió d'assistència)</p>

2.5 Actors, rols i responsabilitats

A continuació es llisten i descriuen els **actors** vinculats al circuit del Protocol i els **rols** a desenvolupar segons el cas:

ACTORS DEL PROTOCOL		
Actor	Rols	Responsabilitats
Consell Comarcal de la Terra Alta	Liderar la implementació del Protocol.	Garantir la implementació del Protocol i de les accions a dur a terme definides pel mateix com, per exemple, la Campanya comunicativa, la Grup de Seguiment, la Tècnica Referent del Protocol, les formacions mínimes, etc.
Referent tècnica del Protocol ¹⁴	Representant tècnica del Consell Comarcal encarregada de dur a terme la coordinació entre entitats i administració i la implementació dels acords adoptats al Protocol. Liderar la Grup de Seguiment .	Donar compte a l'equip de govern dels acords , la planificació de les accions i la implementació de les mateixes que s'han d'anar realitzant en el marc del Protocol. Garantir el bon funcionament tècnic de les accions i activitats del protocol, sobretot les de coordinació amb les entitats de festes populars.
Referents tècnics del protocol a cada municipi	Representants del protocol a cada municipi de la comarca. Conformen el Grup de Seguiment del Protocol .	Coordinació amb la resta d'actors i vetllar per la implementació i millora del protocol a cada municipi.
Entitats, penyes, associacions	Participar activament a l'organització i implementació de les festes. Com a mínim una persona de l'entitat haurà d'haver rebut una formació com a "agent detector" del Protocol i serà la persona Referent de l'entitat respecte al Protocol.	Promoure la coresponsabilitat entre les persones que organitzen les festes. Ampliar la percepció i la sensibilitat per detectar i avisar .
Seguretat i emergències	Mossos d'Esquadra o Emergències Sanitàries. Serveis de Seguretat privada.	Garantir la seguretat de totes les persones que participen a els festes i atendre els casos i les situacions que se'ls requereixi. Han de saber de l'existència del Protocol i de com implementar-lo conjuntament amb la resta d'actors.
Personal contractat	Desenvolupar les tasques que siguin motiu de la seva contractació sense promoure actituds ni comportaments masclistes i lgbtifòbics.	Estar informat i conèixer les obligacions del Protocol. Detectar i saber on avisar .
Població en general	Participa activament o passivament a la festa. A través de la campanya de sensibilització , s'emplaça a totes les persones de la societat en general que promoguin un espai festiu de llibertat i en contra de les agressions sexistes.	Es demana ajuda per detectar situacions, informar-ne i oferir suport a la intervenció seguint els passos del Protocol.

¹⁴ A l'apartat "Grup de Seguiment" queden definides les funcions d'aquest grup de treball, seguiment i avaluació.

2.6 Prevenció i Sensibilització

Prevenció és el conjunt d'accions encaminades a **evitar o reduir** la incidència de la problemàtica de la **violència masclista** per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i les encaminades a **sensibilitzar la ciutadania**, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable¹⁵.

Sensibilització és el conjunt d'accions **pedagògiques i comunicatives** encaminades a generar canvis i **modificacions en l'imaginari social** que permetin avançar cap a l'eradicació de la violència masclista¹⁶.

El conjunt d'accions encaminades a la prevenció i a la sensibilització i que estan desenvolupades en el present apartat són les següents:

- > Implementació de Punt Lila-Arc Iris informatiu als espais festius acordats.
- > Campanya Comunicativa i Manifest del Protocol.
- > Accions formatives.
- > Espais de festa.
- > Principis bàsics de programacions de festes.
- > Reunions de coordinació prèvies i posteriors.

2.6.1 Punt Lila-Arc Iris informatiu

A vegades, bé per les característiques de la festa popular, o bé per motius de falta de recursos suficients per poder contractar un equip especialitzat, **no és possible implementar el dispositiu de Punt Lila-Arc Iris d'atenció**. Quan es dona aquesta situació, en moltes ocasions s'opta per implementar un Punt Lila-Arc Iris amb el suport de personal tècnic de l'administració o fins i tot amb la col·laboració de població i entitats ofertes voluntàriament per la tasca.

És molt important tenir en compte que aquest recurs és perfectament vàlid, però que caldrà informar i delimitar molt bé els límits d'actuació i funcions de les persones que participin en l'equip d'aquest recurs anomenat: **Punt Lila-Arc Iris informatiu**.

El Punt Lila-Arc Iris informatiu actuarà segons el **circuit d'actuació específic** que contempla el protocol, que serà el mateix circuit contemplat per a **persones d'entitats col·laboradores** de la festa (veure apartat 3 d'aquest document).

El Punt Lila-Arc Iris informatiu té la funció de difondre material de sensibilització i informar sobre els recursos del territori

Funcions

Les **funcions** a desenvolupar des del Punt Lila-Arc Iris informatiu son les següents:

- > **Publicitat** del Protocol.
- > **Sensibilització** sobre prevenció de violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius.

¹⁵ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 33)

¹⁶ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 32)

- > Es recomana disposar d'una **campanya de sensibilització i prevenció amb material per repartir** entre les persones assistents.
- > **Coordinació** i comunicació amb els **coscos de seguretat** per informar de possibles casos detectats.
- > **Derivació** de casos detectats als recursos del circuit de violència masculista local.
- > **Registre** de casos i situacions detectades al document de registre.

Disseny de l'estand

L'espai estarà format per **una única zona oberta i visible**, on s'ofereix el servei d'informació i sensibilització al públic general.

2.6.2 Campanya de Sensibilització i Manifest

El Protocol té una **Campanya de sensibilització pròpia** realitzada des del Consell Comarcal i que ha estat elaborada conjuntament amb el Grup Motor i la Comissió Participativa durant el procés d'elaboració del Protocol.

La campanya consta dels següents recursos:

- > Creació d'un **eslògan** de campanya amb un missatge principal i **missatges específics** en funció de temàtiques o espai de festa
- > Difusió del **manifest** per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques.
- > Altres **materials de suport** que decideixi elaborar la Comissió de Seguiment (cartells, lones, gots, polseres, banderoles, bosses, samarretes, mascaretes,, falca o rap, suport audiovisual....etc).

La **Comissió de Seguiment** del Protocol tindrà la funció de vetllar pel desenvolupament de la Campanya segons ha quedat establert al protocol i serà l'encarregada de determinar els recursos i materials que s'utilitzaran a cada festa on s'implementi el Protocol.

Missatges de campanya

Els missatges que es defineixen a continuació són una **orientació** per al disseny i implementació de la Campanya comunicativa. Poden ser modificats en funció dels criteris tècnics i polítics que cregui convenient la Conselleria responsable.

S'han utilitzat els **missatges central** de **"NO a les violències sexuals"** i el **hashtag "#La Terra Alta Diu Prou"** per assenyalar violències sexuals que es van detectar com més normalitzades a la comarca, **en el marc de la prevenció d'aquestes violències**

Campanyes de suport

- ☞ *La prevenció de la violència masculista a l'oci nocturn*. Recull de campanyes de la Generalitat Catalunya¹⁷.
- ☞ "El sexismo también sale de fiesta" i #EsViolenciaSexual de l'Observatori Noctàmbul@s.
- ☞ "Jo miro la Festa amb respecte, i tu?" del Consell Comarcal del Garraf.
- ☞ "Respecta'm" de l'Ajuntament de Tarragona.
- ☞ "Por unas fiestas libres de agresiones sexistas" de l'Ajuntament de Pamplona.
- ☞ "Cortando con la violència sexual" de la Federació de Mujeres Progresistas.

¹⁷ (AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA DE CATALUNYA, 2017)

a la Terra Alta, especialment als espais públics d'oci. . Dins d'aquesta temàtica, es defineixen un seguit de missatges que han estat escollits en funció dels resultats de la Diagnosi i de les propostes sorgides als dos grups de treball del Protocol.

MISSATGE CENTRAL DE CAMPANYA		
Posició del missatges	Descripció	Espai o material de suport per la difusió
Complementari superior	Anar begut no és cap excusa	Xarxes socials, cartelleria principal , gots, polseres, bosses de tela, mascaretes,, falca o rap, suport audiovisual, etc.
CENTRAL	NO a les violències sexuals #La Terra Alta Diu Prou	
Complementari inferior	Anar beguda no et fa responsable	

MISSATGE CENTRAL DE CAMPANYA		
Posició del missatges	Descripció	Espai o material de suport per la difusió
Complementari superior	Ser bavós no és lligar	Xarxes socials, cartelleria principal , gots, polseres, bosses de tela, mascaretes,, falca o rap, suport audiovisual, etc.
CENTRAL	NO a les violències sexuals #La Terra Alta Diu Prou	
Complementari inferior	Lligar és cosa de dos	

MISSATGE CENTRAL DE CAMPANYA		
Posició del missatges	Descripció	Espai o material de suport per la difusió
Complementari superior	Només Sí és Sí	Xarxes socials, cartelleria principal , gots, polseres, bosses de tela, mascaretes,, falca o rap, suport audiovisual, etc.
CENTRAL	NO a les violències sexuals #La Terra Alta Diu Prou	
Complementari inferior	A més de consentir, vull desitjar	

MISSATGE CENTRAL DE CAMPANYA

Posició del missatges	Descripció	Espai o material de suport per la difusió
Complementari superior	Respecta la llibertat i diversitat sexual	Xarxes socials, cartelleria principal , gots, polseres, bosses de tela, mascaretes,, falca o rap, suport audiovisual, etc.
CENTRAL	NO a les violències sexuals #La Terra Alta Diu Prou	
Complementari inferior	Estimem com i a qui vulguem	

MISSATGE CENTRAL DE CAMPANYA

Posició del missatges	Descripció	Espai o material de suport per la difusió
Complementari superior	Estalvia't el comentari	Xarxes socials, cartelleria principal , gots, polseres, bosses de tela, mascaretes,, falca o rap, suport audiovisual, etc.
CENTRAL	NO a les violències sexuals #La Terra Alta Diu Prou	
Complementari inferior	No he demanat la teva opinió sobre el meu cos	

Manifest del Protocol

El manifest del Protocol s'haurà de llegir o difondre en el marc de les festes populars on la Comissió de Seguiment hagi acordat fer-ho (segons el quadre de nivell d'implementació del Protocol). Les entitats adherides al Protocol hauran de signar el manifest.

A l'Annex del Protocol queda recollit el manifest unitari aprovat en el marc d'elaboració d'aquest Protocol.

2.6.3 Formacions

El Protocol contempla un **paquet d'accions formatives** per desenvolupar amb anterioritat a les dates de festes populars. Una part d'aquests tenen caràcter **obligatori**, mentre que la resta seran complementaries i per tant de caràcter **voluntari**.

D'entre les formacions obligatòries les dirigides a entitats, agents detectors i referents tècnics i polítics del Protocol són **d'implementació prioritària**. Respecte de la resta, la **Comissió de Seguiment** avaluarà cada any, en funció de les necessitats i dels recursos, el nombre d'accions formatives i persones destinatàries de les mateixes. També caldrà especificar si una determinada acció formativa es programarà anualment, o bé bianualment o en la freqüència que es consideri adequada. Aquest primer paquet formatiu aprovat es susceptible de ser ampliat en funció de les necessitats i els recursos disponibles. La **Referent Tècnica del Protocol a l'àmbit comarcal** serà l'encarregada d'informar, coordinar i planificar les accions formatives obligatòries i voluntàries.

Les **accions formatives** s'orienten a partir d'uns **objectius comuns** a assolir, mentre que es marquen **objectius específics** segons el perfil de **persones destinatàries**. A continuació els objectius comuns:

- > Entendre els principis bàsics de la perspectiva de gènere.
- > Identificar els principals mites i mandats masclistes relacionats amb les violències sexuals.
- > Visibilitzar les principals formes de violències sexuals que es poden donar en contextos festius i a l'espai públic.
- > Detectar situacions i casos de violències sexuals i lgtbifòbiques.
- > Conèixer el Protocol, els principis i el circuit d'actuació.

FORMACIONS OBLIGATÒRIES EN EL MARC DEL PROTOCOL		
Destinatàries	Durada mínima	Continguts específics
Entitats que organitzen festes populars	2h	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Incorporar la mirada de gènere per entendre les causes de les violències sexuals.
Agents detectors Personal tècnic i polític dels Ajuntaments i Consell Comarcal (Referents protocol)	2h	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Identificar les diverses formes i intensitats en que es produeixen les violències sexuals. ☒ Detectar possibles situacions constitutives d'agressions sexistes i lgtbifòbiques. ☒ Conèixer els serveis i recursos d'atenció a les violències masclistes i LGTBIfòbiques disponibles a la comarca. ☒ Identificar els principis del Protocol i els principis d'atenció per a una correcta actuació en relació a l'agent i el rol que li correspon.
Professorat de primària i secundària	2h	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Conèixer els passos a seguir per activar el Protocol i derivar dins el circuit d'actuació. ☒ Al cas de Serveis d'Atenció. A més, incorporar la mirada de gènere per atendre els casos detectats.
Personal sanitari. Atenció Primària	2h	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Al cas de la Escola de Pares-Mares. A més, educació sexual amb perspectiva de gènere i visibilitat LGTBI.
Famílies. Escola Pares-Mares	2h	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Al cas de la formació per a homes joves i adolescents. A més, deconstrucció de la masculinitat tradicional.
Homes Joves i adolescents	2h	

La cartera d'**accions formatives complementàries o voluntàries** estarà destinada a les **entitats** adherides al Protocol, així com al personal comarcal i agents socials del territori que es consideri oportú. La durada mínima de cada formació serà de 2h, tot i que es promouran formacions més llargues en funció de les necessitats i els recursos. A continuació un **llistat de temàtiques** d'interès per aquest tipus de formacions:

- > Aproximació a les violències sexuals en espais d'oci.
- > Perspectiva de gènere en l'àmbit de la cultura i programació.
- > Estratègies d'actuació comunitàries per combatre el sexisme a les entitats: protocols d'actuació.
- > Autodefensa feminista en espais d'oci.
- > Diversitat LGTBI en espais d'oci.
- > Desconstrucció de la masculinitat en espais d'oci.

2.6.4 Espais i entorns de festa

El disseny de la programació de festes, la distribució d'activitats, d'espais i entorns festius i de les seves configuracions, haurà de procurar definir-se segons uns mínims criteris de perspectiva de gènere i de **prevenció de les violències sexuals**.

La premissa principal és cal tenir present la **mirada de les dones** i de les **persones LGTBI**. És important posar èmfasi en les **percepcions d'inseguretat** i de **llibertat** d'aquestes persones en aquest espais. Identificar quins són els espais i elements relacionats a cada festa i que generen més por a les dones i persones LGTBI i quins són els que transmeten més sensació de comoditat i llibertat ajudarà a entendre'ls i a definir-los.

Arran de la Diagnosi elaborada en el marc del protocol, cal tenir present els següents aspectes sobre disseny dels espais:

- > **Ubicació** clara, senyalitzada i informada del **Punt Lila-Arc Iris** sempre respectant l'equilibri de l'atenció amb privacitat.
- > Definir **espais d'entrada de casos** en els moments on no estigui activat el Punt Lila-Arc Iris. Ha de ser un punt on les entitats i els Agents de Prevenció d'entitats en el cas que n'hi hagi, sàpiguen on derivar a les persones que vulguin demanar suport en el marc del Protocol. En aquest punt haurà de ser-hi la persona que hagi assistit a la formació i/o els Agents de Prevenció.
- > Especial atenció a la **ubicació del lavabos**. Acostumen a ser punts calents on es relaten moltes situacions de violències sexuals.
- > Tenir en compte la **mobilitat entre espais de festa**, amb els trajectes més habitual de tornada a casa i quines accions puntuals es poden desenvolupar.

La **Comissió de Seguiment**, conjuntament amb l'àrea de cultura/festes, serà la responsable de valorar i proposar la configuració d'aquests espais, les accions a implementar i aportar les millores dels que cregui necessàries.

El disseny de la programació d'espais i entorns festius haurà de procurar definir-se segons uns mínims criteris de perspectiva de gènere i de prevenció de les violències sexuals

Per aprofundir:

- ① Col·lectiu Punt 6, cooperativa d'urbanistes, geògrafes i sociòlogues amb perspectiva de gènere: www.punt6.org

2.6.5 Programació

La programació de les festes, tan pel disseny com per les activitats, ha de incorporar la perspectiva de gènere en la mesura de les possibilitats.

El **personal del Ajuntament** encarregat de la programació de festes, ha de rebre la **formació i/o l'assessorament** corresponent per incorporar la perspectiva de gènere en el disseny de la programació.

Les entitats que organitzen festes i que estan adherides al protocol, han de tenir en compte els següents **principis bàsics de programació**:

- > Promoure la presència de dones i persones LGTBI en el **disseny de la programació**.
- > Promoure **continguts amb perspectiva de gènere** o que no fomentin missatges masculistes.

- > Promoure la **diversitat d'activitats i espais per a tots els públics**. Especial èmfasi en pensar activitats per i amb criatures, infants i gent gran. Posar facilitats perquè les activitats tinguin espais per a aquestes persones o activitats per aquestes franges d'edat. La diversificació dels usos i funcions en mateixos espais també ajuda a una millor percepció de llibertat i seguretat.
- > Promoure a **dones i a persones LGTBI** en les **activitats programades**. Ja sigui a través de la contractació d'artistes i espectacles, fins a programar activitats dirigides per aquestes persones. També tenir en compte la paritat en el personal contractat per festes.
- > Promoure el **trencament dels rols estereotipats de gènere** en les pròpies activitats de festes populars i en les tasques a realitzar durant les festes. Cal tenir en compte que moltes de les tradicions culturals tenen un arrel clarament androcèntrica i masclista. Adaptar-les a una realitat en pro de l'equitat no està barallat en seguir-les fent.

Per aprofundir:

- ① A l'Annex del Protocol, Materials de suport, s'ofereix un recull de recursos disponibles a internet.

2.6.6 Reunions prèvies i posteriors

A les festes on es marqui un grau d'implementació alt (apartat 2.4) s'haurà de programar una **reunió de preparació** amb personal de seguretat i coordinació corresponents. Les persones que hauran d'assistir a aquesta reunió prèvia i posterior (per exemple, regidores/ors d'escenari, serveis de seguretat, serveis d'emergències, equip del Punt Lila-Arc Iris, etc.) estaran definides per la **Comissió de Seguiment** segons la festa on s'implementi el Protocol. En aquestes reunions cal treballar els **següents punts**:

- > Informació i existència del Protocol.
- > Circuit d'actuació durant la festa.
- > Rols i responsabilitats de cada actor durant la festa.
- > Recordatori dels principis d'actuació del Protocol.
- > Recordatori de les situacions de violències sexuals més habituals en espais festius i com detectar-les.
- > Com coordinar-se. Com i a qui avisar, quins serveis i espais disposa la festa, quins són els recursos i contactes per informar, atendre i derivar.

A les festes on es marqui el grau d'implementació alt s'haurà de programar una reunió de preparació prèvia i una posterior

Un cop acabada la jornada, s'haurà de programar una **reunió de valoració**:

- > S'han detectat casos durant la festa?
- > Com s'ha actuat?
- > Quines problemàtiques s'han detectat i quines aspectes han funcionat bé?
- > Què es podria millorar?
- > Traspasar tota la informació a la Referent Tècnica del Protocol.

2.7 Detecció

Detecció és la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin **identificar i fer visible** la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també **conèixer les situacions** en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat¹⁸.

En aquest sentit, el Protocol és una eina per ajudar a conèixer els diferents **tipus de situacions** de violències sexuals que es poden donar als espais de festes i saber intervenir **en la mesura de les possibilitats** de les persones que poden fer-ho.

En segon lloc, cal fomentar que **totes les persones** que interaccionen a la festa són actors que poden **detectar** i denunciar situacions. El **personal que organitza** la festa haurà rebut una **formació específica** per aprendre a identificar les diferents formes de violències sexuals que poden patir les dones i les persones LGTBI en quest espais.

És important incorporar a la mirada la **sensibilitat per parar atenció** a les dinàmiques que s'estan produint als espais. Una fotografia del moment de la festa, entendre què està passant, quina activitat s'està realitzant, els actors que hi intervenen, les relacions que hi ha entre les persones, etc.

Agressions sexuals i sexistes

En aquest Protocol s'entén **l'agressió** com una **acció violenta que atempta contra la integritat sobretot física i/o psicològica de qualsevol persona**.

Les agressions sexuals o sexistes són un **abús de poder** de les persones que reproduïxen i s'aprofiten principalment de la relació de dominació de l'home sobre la dona i de la relació de dominació de persones sobre les persones que trenquen les **normes estereotipades de sexe, gènere i sexualitat**.

Les **sexuals** són les que fan referència a un abús de poder a través de **limitar la llibertat sexual** i les **sexistes** les que fan referència a **reproduir els estereotips sexistes**.

Una agressió és també quan una persona se sent agredida i, en un context social de relacions masclistes continuades, les dones i persones LGTBI pateixen quotidianament agressions. En aquest sentit, cal remarcar que no s'ha de qüestionar l'agressió a la persona que la pateix i s'ha de tenir clar que **res justifica una agressió**. Totes les persones en aquest marc de relacions de poder poden ser agents agressors.

La següent part per detectar la situació és entendre quin **tipus d'agressió es pot estar produint**. A continuació tres definicions marcades per la Llei que poden ajudar a endreçar-les posteriorment.

Cal tenir en compte:

📍 On està passant?

🔄 Qui està patint l'agressió i qui l'està exercint?

👤 Quina relació hi ha entre aquestes persones?

🗨️ En quin estat es troben aquestes persones?

Per aprofundir:

① A l'Annex del Protocol "Exemples d'agressions" es recull un llistat més exhaustiu de diverses manifestacions d'agressions.

① *L'abordatge de les violències sexuals a Catalunya. Part 1: marc conceptual sobre els violències sexuals*. Antígona i Creación Positiva¹⁹.

① Col·lectiu Punt 6, cooperativa d'urbanistes, geògrafes i sociòlogues amb perspectiva de gènere.

¹⁸ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 33)

¹⁹ (TOLEDO & PINEDA, 2016)

Violència sexual i abusos sexuals són les que comprèn qualsevol acte de **naturalesa sexual no consentit** per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu²⁰.

Agressions sexuals en l'àmbit social o comunitari consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a **arma per a demostrar poder i abusar-ne**²¹.(...) Qualsevol altres formes anàlogues que lesionin o siguin susceptibles de lesionar la dignitat, la integritat o **la llibertat de les dones**²².

Assetjament per raó de l'**orientació sexual**, la **identitat de gènere** o l'**expressió de gènere**: qualsevol comportament basat en l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar **contra la seva dignitat** o la seva integritat **física o psíquica** o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest²³.

En aquest Protocol treballa a partir d'una proposta de tipologies d'agressions. Aquesta és una **proposta de concreció**. Això implica que poden produir-se altres tipus de violències que no estan descrites a continuació i que també se'ls ha de donar resposta.

Tipologies del Protocol de Seguretat del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

El **Protocol de Seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci de la Generalitat de Catalunya**, contempla com a tipologia de violències sexuals un seguit de conductes d'assetjament sexual no previstes al codi penal però constitutives de **d'infracció administrativa**.

Sense configurar una llista tancada, es consideren incloses com a infracció administrativa les següents conductes²⁴:

- > **Exhibicionisme** obscè davant de persones adultes, sempre que no siguin discapacitades necessitades d'especial protecció.
- > **Masturbació** en espai públics o oberts al públic davant de persones adultes, sempre que no siguin discapacitades necessitades d'especial protecció.
- > **Injúria** sexual.
- > **Seguiment** puntual o obscè d'una persona o un grup de persona.
- > **Captar imatges** de les parts íntimes d'una persona.
- > **Acorralament** amb finalitats sexuals.
- > **Altres conductes** que impliquen vexació sexual.

El protocol d'Interior contempla com a tipologia de violències sexuals un seguit de conductes d'assetjament sexual no previstes al codi penal però constitutives de d'infracció administrativa

Agressions sexuals més normalitzades

A continuació un recull sobre algunes de les formes d'agressions sexuals sorgides arran de la Diagnosi del Protocol i que cal prendre especial atenció per la detecció:

²⁰ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 34)

²¹ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 36)

²² (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 37)

²³ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2016, p. 16)

²⁴ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2019, p. 13)

TIPUS D'AGRESSIONS I VISIBILITAT DE LA VIOLÈNCIA

Mirades sexuades no desitjades i continuades

Persona o grup de persones que no para de mirar d'una forma desagradable i constant. Normalment amb una intenció de sexualitzar el cos de l'altre generant incomoditat o per riure-se'n.

Comentaris sexuals no desitjats o comentaris masculistes, lesbofòbics, gaifòbics i transfòbics

Els coneguts popularment com a "*piropos*" o comentaris que vagin en la direcció de valorar el cos de les dones. També comentaris de mofa o de menyspreu pels comportaments pel fet de ser dona, per lesbofòbia, per gaifòbia o per transfòbia.

Invasió continuada de l'espai vital

Comportament invasiu continuat i voluntari, generant incomoditat a la persona o persones que ho pateixen.

Tocaments puntuals o continus no desitjats

Tocar a una altra persona sense ser desitjat. Encara que sigui un fet puntual també s'ha de tenir en compte.

Acorralaments

Posar impediments perquè una persona es pugui moure lliurement. Pot ser exercit per un persona o per un grup de persones.

Violació amb intimidació i/o amb força física

Obligar a realitzar una pràctica sexual amb penetració bucal, vaginal o anal. No hi ha desig ni consentiment per part de la persona que la pateix. Pot ser mitjançant altres formes de violència que no només la física: violència psicològica (intimidacions, xantatges, pressions, submissió química,...), violència ambiental, violència econòmica, violència simbòlica, etc.

2.8 Actuació i Atenció

Atenció és el conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments perquè pugui resoldre la situació.

2.8.1 Punt Lila-Arc Iris d'atenció

Descripció

El **Punt Lila-Arc Iris d'atenció** és un **dispositiu de suport** en aquelles festes on estigui activat i servirà de punt principal de **coordinació** i **centralització** de les intervencions en el marc del Protocol.

És un espai en format "estand" on s'ofereix el servei d'**informació** sobre el Protocol i la campanya, **sensibilització** i **prevenció** de violències sexuals i lgtbifòbiques, **detecció** de casos i situacions, primera **atenció** i acompanyament per a les persones que han patit aquests tipus d'agressions (segons el **circuit d'actuació específic** que es presenta al l'apartat 3 d'aquest document), **recuperació** i **derivació** als recursos especialitzats que integren el **circuit de violència masclista** local i si s'escau poden oferir informació sobre entitats feministes i/o LGTBI del territori.

Equip professional

Ha de comptar amb un **equip de professionals** especialitzades i capacitades en atenció a persones que han patit violències masclistes, sexuals i lgtbifòbiques. Cada equip estarà format per un mínim de **4 professionals**; 2 fixes al Punt Lila-Arc Iris i 2 itinerants. Tot i que el número mínim podrà ser modificat per la Comissió de Seguiment en cas d'inviabilitat tècnica o adaptació al tipus d'esdeveniment. Són majoritàriament **dones** o en el cas que hi hagi homes estaran sempre en binomi amb una companya dona.

Parelles itinerants

Desenvoluparan les mateixes funcions que a l'estand però en **moviment per tot l'espai i entorn festiu** que tinguin marcat segons festa. Estaran en contacte permanent amb l'equip de l'estand i aniran identificades amb el vestuari o element que decideixi la Grup de Seguiment.

Col·laboració amb Agents detectors de les entitats

El present Protocol contempla la possibilitat que durant l'activació del Punt Lila-Arc Iris i Arc Iris, existeixi la figura d'**Agents de Prevenció de les entitats** que donin **suport** i **ajuda** a l'equip del mateix. Aquestes persones han d'haver rebut una **formació de capacitació** per desenvolupar tasques de publicitat i coordinació amb les entitats que organitzen festes, detecció, derivació i suport a les intervencions de

És un dispositiu de suport en format "estand" on s'ofereix *in situ* el serveis de prevenció, detecció, atenció, recuperació i derivació en el marc del Protocol i el seu circuit d'actuació.

Ha de comptar amb un equip de professionals especialitzades i capacitades en atenció a persones que han patit violències masclistes, sexuals i lgtbifòbiques

El present Protocol contempla la possibilitat que durant l'activació del Punt Lila-Arc Iris, existeixi la figura d'Agents de Prevenció de les entitats que donin suport i ajuda a l'equip del mateix

l'equip del Punt Lila-Arc Iris. Aniran identificades amb el format que decideixi la Grup de Seguiment.

Implementació

La **Comissió de Seguiment** en concretarà els criteris d'implementació, atenent a poder oferir un servei de qualitat i coordinat amb els altres serveis durant les festes. Es tindran en compte les **franges horàries** on més casos i situacions es poden donar, la relació amb la **programació** de les activitats, la **ubicació**, la **bona visibilitat** i la **senyalització** de l'estand.

La Grup de Seguiment en concretarà els criteris d'implementació, atenent a poder oferir un servei de qualitat i coordinat amb els altres serveis durant les festes

Funcions

Les **funcions** a desenvolupar per l'equip del **Punt Lila-Arc Iris d'atenció** son les següents:

- > **Publicitat** del Protocol.
- > **Coordinació** amb els altres serveis activats durant festes (sobretot seguretat i salut) i amb la referent del Protocol durant festes.
- > **Sensibilització** sobre prevenció de violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius.
- > **Detecció** de casos i situacions.
- > Primera **actuació** mediadora amb possibles persones agressores, avís als cossos de seguretat si s'escau.
- > **Atenció i acompanyament professional** a les persones agredides.
- > **Recuperació** de persones agredides.
- > **Derivació** de casos detectats i atesos.
- > **Registre** de casos i situacions detectades al document de registre.

L'Espai Tranquil (annexa al Punt Lila-Arc Iris), és una zona reservada, on s'ofereix el servei d'atenció a les persones agredides garantint la intimitat i confidencialitat.

Disseny de l'estand

L'espai de estarà format per dues zones diferenciades i connectades que permetin realitzar l'acompanyament professional especialitzat en les dues funcions dirigides al públic assistent:

- > **Punt Lila-Arc Iris**, una zona oberta i visible, on s'ofereix el servei d'informació i sensibilització al públic general.
- > **Espai Tranquil** (annexa al Punt Lila-Arc Iris), una zona reservada, on s'ofereix el servei d'atenció a les persones agredides garantint la intimitat i confidencialitat. Aquest serà un espai de descans i atenció individualitzada per a la persona agredida.

El personal del Punt Lila-Arc Iris estarà en comunicació directa amb la persona responsable de seguretat i/o amb la Referent de Protocol per activar el circuit en cas de necessitat.

Coordinació

El personal del Punt Lila-Arc Iris estarà en **comunicació directa** amb la persona responsable de **seguretat** i/o amb la **Referent** de Protocol per activar les derivacions pertinents en cas de necessitat.

Si és possible, alguna de les professionals haurà de formar part de les **reunions** de coordinació prèvies i posteriors a l'inici de les festes.

Recomanacions per al correcte funcionament del dispositiu

- > Bona indicació de la **localització** del Punt Lila-Arc Iris d'atenció als mapes i fulletons informatius de l'esdeveniment.
- > Assegurar-se sobretot que el personal professional de seguretat, emergències mèdiques i cossos de seguretat tinguin el **coneixement** sobre les **funcions, ubicació i horaris** del mateix.
- > Disposar a l'Espai Tranquil de cadires, mantes, aigües, fruita i/o caramels i mocadors de paper per oferir a les persones ateses en cas de patir alguna forma de violència sexual.
- > **Situar** els serveis **d'emergències mèdiques i professionals de seguretat** a prop, però no just al costat del Punt Lila-Arc Iris, per facilitar l'atenció coordinada en cas de necessitat.

2.9 Recuperació i Reparació

Recuperació és l'etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda²⁵.

L'objectiu d'aquest eix és garantir que si la persona que ha patit l'agressió vol **seguir a la festa**, ho pugui fer amb total comoditat. Es pactarà amb l'Equip del Punt Lila-Arc Iris.

També s'ha de verbalitzar l'**actitud de rebuig cap a l'agressió** i cap a les persones agressores per part de l'organització per tal que la persona agredida se senti recolzada, valorada i acompanyada.

Si l'organització de la festa ho creu oportú i ha estat acceptat prèviament amb la persona Referent del Protocol del municipi, es pot oferir a la persona agredida **parar la música de la festa**, en el cas que n'hi hagi i llegir el Manifest per denunciar que s'ha produït una agressió.

L'objectiu d'aquest eix és garantir que si la persona que ha patit l'agressió vol seguir a la festa, ho pugui fer amb total comoditat

Reparació és el conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista, que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda²⁶.

Se li explicarà a la persona agredida els **recursos disponibles del circuit²⁷**. En funció de la gravetat, és important no perdre el contacte d'aquesta persona i, si cal, l'Equip Punt Lila-Arc Iris la **trucarà l'endemà** per fer-li els seguiments sobre com es troba i li tornarà a traspasar tota la informació necessària.

²⁵ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 33)

²⁶ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 33)

²⁷ A l'Annex del Protocol hi ha el llistat de recursos disponibles de derivació i recuperació.

També se li traslladarà un **full informatiu** per si es vol denunciar, amb l'explicació de les conseqüències positives i negatives de fer-ho, els perills de la victimització secundària i les recomanacions d'anar en paral·lel amb altres vies no judicials.

COMUNICAT PÚBLIC EN CAS D'AGRESSIÓ GREU

En el cas que la persona agredida vulgui i si és un **cas que es considera de gravetat**, la Referent del protocol, Regidoria de l'àrea d'Igualtat o el seu equivalent a cada municipi, valorarà si és necessari que l'Ajuntament i/o el Consell Comarcal facin un **comunicat públic** davant una agressió durant les festes populars i informarà a la **Comissió de Seguiment**. Si la referent ho considera oportú, s'hi reunirà d'urgència.

En aquest sentit, el Consell comarcal disposa d'un **model de comunicat públic**²⁸ que pot difondre en casos d'agressions.

Es valorarà si és necessari que l'Ajuntament i/o Consell Comarcal facin un comunicat públic davant una agressió durant festes

2.10 Circuit de suport per agressions lgtbifòbiques

Les premisses d'aquest apartat són de suport al circuit marc que ja està contemplat. Quan es detectin situacions **d'agressions a persones per causa de lgtbifòbia**, es seguirà el procediment explicat amb anterioritat i es tindrà en compte també aquest suport explicat a continuació:

Supòsit 1. **Insults en contextos de festes.**

- ☑ Donar coneixement de l'agressió al Punt Lila-Arc Iris o el punt d'entrada de casos determinat. És a dir, que la persona s'adrexi (o si es detecta) i expliqui la situació i, en tot cas, se la protegeixi, d'entrada.
- ☑ Recollir tota la informació (descripció del succés, testimonis, etc) i si la persona ho decideix, **donar coneixement al SAI** corresponent, perquè faci arribar la incidència/denúncia a l'Àrea de la Generalitat de Catalunya per tal de procedir. És molt important que faci una bona descripció, reculli el màxim d'informació i busqui testimonis²⁹.
- ☑ Si no hi ha Punt Lila-Arc Iris o la persona Referent del Protocol tampoc hi és, també es poden adreçar als **Cossos Policials** en base a l'**Article 11 de la Llei 11/2014** –Deure d'Intervenció–

Quan es detectin situacions d'agressions per causa lgtbifòbica, es seguirà el procediment explicat amb anterioritat i es tindrà en compte també aquest suport

*Els **professionals** a què fa referència l'article 10, si tenen coneixement d'una situació de risc o tenen una sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, tenen el **deure de comunicar-ho** als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan competent. Als efectes del que estableix l'apartat 1, s'ha d'elaborar un Protocol específic d'actuació. El Protocol deure d'Intervenció també subratlla que cal **garantir la confidencialitat** de les dades de caràcter personal (...)*

²⁸ A l'Annex del Protocol es proposa un text per orientar un possible comunicat públic.

²⁹ http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/lgtbi/denuncies-fets-homofobs/

La **Polícia** aquí té una doble tasca, protegir a la persona assetjada, ajudar a recollir tota la informació, identificar la persona agressora i, posteriorment, **comunicar-ho al SAI local**. O bé, amb tota la documentació recollida presentar-se al SAI local per fer arribar la incidència/denúncia al SAI Central.

Supòsit 2. **Insults, amenaces (delictes d'odi) i agressió física**

- > Ídem supòsit 1.
- > Trucar al 112: Emergències Mossos d'Esquadra o l'OAC de la Comissaria més propera (al·legant Delictes d'Odi). Servei 24h els 365 dies de l'any³⁰.
- > Paral·lelament caldrà tenir un Informe Mèdic d'Agressions: adreçar-se a un Centre d'Urgències i demanar atenció i l'Informe Mèdic corresponent. També ens podem adreçar, en cas de violència verbal, a urgències psiquiàtriques.
- > SAI Local + fer-ho arribar al SAI Central –Generalitat de Catalunya- i que procedeixi.

2.11 Grup de Seguiment i Avaluació

A continuació es descriuen les funcions i elements organitzatius de la Comissió de Seguiment del Protocol.

Objectius

L'objectiu principal d'aquest grup de treball és el de **vetllar per una bona implementació i millora del Protocol**. Els objectius específics són els següents:

- > Promoure una **implementació qualitativa** del Protocol a cada festa on s'hagi d'aplicar.
- > Fer el **seguiment** de la implementació de les accions obligatòries del Protocol i de les complementaries en el Pla d'actuació.
- > **Adaptar** el Protocol marc a les especificitats de cada festa.
- > **Coordinar** les tasques prèvies, durant i posteriors que s'hagin de fer per implementar el Protocol.
- > Vetllar per incorporar la **perspectiva de gènere i la transversalitat** en els diferents àmbits d'actuació del Protocol.
- > **Valorar, avaluar i millorar** el Protocol marc.
- > Vetllar pel **Registre** de les situacions detectades de violències sexuals durant les festes populars.

L'objectiu principal d'aquest grup de treball és el de **vetllar per una bona implementació i millora del Protocol**

Actors, rols i responsabilitats

El Grup de Seguiment estarà liderada per la **Tècnica Referent del Protocol**. Les funcions i tasques que haurà de realitzar són les següents:

- > Coordinar i programar les trobades del **Grup de Seguiment**.
- > Vetllar perquè el Protocol i els **passos a seguir** s'implementin adequadament durant les festes populars.

³⁰ <http://mossos.gencat.cat/ca/prevencio/odidiscriminacio/>

- > Escoltar i traspasar les **valoracions i propostes de millora** que aportin les entitats a l'àmbit comarcal i a l'equip de govern.
- > Responsabilitzar-se del **recull dels Documents de Registre d'agressions** de cada municipi. Cada referent municipal li farà entrega d'una còpia d'aquest Registre en finalitzar l'esdeveniment.

La Comissió de Seguiment
estarà liderada per la
Referent Tècnica del Protocol

A cada municipi es comptarà també amb un o una **referent municipal com requisit obligatori per adherir-se al present protocol**. Les funcions i tasques que haurà de realitzar són les següents:

- > Traspasar la **informació** a les entitats organitzadores, a personal contractat i seguretat sobre el Protocol i sobre les **formacions** obligatòries.
- > Decidir la **contractació del personal o de les entitats** que implementin el Punt Lila-Arc Iris d'atenció amb un equip professional amb la formació especialitzada adequada.
- > Vetllar perquè els **materials i recursos** necessaris que s'han d'implementar a cada festa estiguin disponibles i es posin als llocs adequats (materials de campanya, Punt Lila-Arc Iris, stand informatiu, etc.).
- > Decidir la **contractació del personal** o de les entitats que implementin el **Punt Lila-Arc Iris d'atenció** amb un equip professional amb la formació especialitzada adequada.
- > Escoltar i traspasar les valoracions i **propostes de millora** que aportin les entitats a l'àmbit municipal i a l'equip de govern.
- > Responsabilitzar-se del **Document de Registre d'agressions**³¹. Quan hi hagi el Punt Lila-Arc Iris haurà d'estar al cas que el tinguin i el retornin al final de cada festa. Sinó hi ha activat el Punt Lila-Arc Iris, serà la persona encarregada d'estar al cas i omplir el Registre.

Aquest grup de treball estarà format també per representants dels Serveis d'Atenció a la comarca (SIAD, SAI...) i personal sanitari. I s'haurà de reunir també de manera prèvia i posterior a la seva comissió amb:

- > Tècnics/ques comarcals de Cultura, Joventut, Salut, Comunicació.
- > Cossos de Seguretat.
- > I aquelles persones que han participat al Grup Motor del procés d'elaboració del Protocol.
- > Entitats i persones que han format part de la **Comissió Participativa** del procés d'elaboració del Protocol, així com entitats i persones vinculades a l'organització de festes populars

La Comissió de Seguiment haurà de coordinar-se amb el grup de treball i seguiment del **circuit de violències masclistes del territori**, essent recomanable que com a mínim una persona que integri aquest grup formi part alhora de la Comissió de Seguiment del *Protocol d'abordatge de les violències sexuals als espais públics d'oci*.

³¹ A l'Annex del Protocol hi ha disponible un model de Document de Registre d'agressions, així com un document d'autorització de cessió de dades per a les persones ateses.

Convocatòries

La Comissió de Seguiment s'haurà de reunir **mínim dos cops a l'any** i podrà convocar-se més vegades si els tècnics o tècniques referents a cada municipi o el tècnic o tècnica referent comarcal del Protocol ho consideren oportú. Es valorarà realitzar una reunió al final de l'any per avaluar el grau de desplegament del Protocol i una a l'inici de l'any per dissenyar noves accions i propostes.

La trobada s'haurà de convocar amb prou temps per fer una **valoració** sobre les accions del Protocol implementades durant les festes passades i per desenvolupar les **accions de millora** per les següents. És recomanable que aquesta trobada sigui a **principis de cada any**.

Si es dona algun cas d'agressió sexual durant festes on s'implementa el Protocol i es considera que cal fer públic un posicionament de l'Ajuntament i Consell Comarcal, les responsables tècniques i polítiques del Protocol valoraran si és necessari fer una **convocatòria extraordinària**.

S'haurà de reunir mínim dos cops a l'any i podrà convocar-se més vegades si les Tècniques Referents del Protocol i l'equip de govern ho considera oportú

3 CIRCUIT D'ACTUACIÓ

Aquest apartat descriu els **passos a seguir** en els moments on es **detectin** situacions de violències sexuals.

En primer lloc hi ha definits uns **principis bàsics d'actuació** i, en segon lloc, tres **tipologies d'actors** que poden actuar endreçats segons el grau de formació, rol i responsabilitats atribuïdes pel Protocol.

Principis d'actuació

1 AVISAR I INFORMAR

Totes les situacions detectades s'han d'avisar i traspasar la informació a un **punt d'entrada de situacions** marcat per la festa. Aquest podrà ser el Punt Lila-Arc Iris o el punt d'entrada de casos segons la festa. Haurà d'estar ben clar on s'ha d'avisar. Si a la festa no hi ha aquests dos punts, s'informarà del recurs del Protocol i on es poden dirigir i demanar ajuda³².

2 INFORMACIÓ RIGOROSA

La informació ha d'arribar de primera mà abans d'iniciar l'actuació. Cal evitar i tallar rumors. Cal garantir la confidencialitat.

3 NO QÜESTIONAR L'AGRESSIÓ

Es recull la informació i es traspasa sense fer un judici sobre l'agressió. Sobretot en el cas que l'agressió estigui explicada per part de la persona agredida, caldrà tenir cura d'aquest principi.

4 RESPECTAR LA VOLUNTAT DE LA PERSONA AGREDIDA

Es traslladarà tota la informació necessària a la persona agredida i es respectarà la seva voluntat. Només en casos de risc d'integritat física de la persona agredida es pot actuar sense la seva voluntat i sempre a través dels serveis de seguretat.

5 TREBALL EN EQUIP

La resposta ha de ser coordinada amb tot l'equip o persones involucrades en l'organització i serveis de seguretat i salut de la festa, les persones responsables han de ser informades de totes les situacions detectades i informades. Els diferents actors que hagin rebut formació lideraran l'actuació i la resta de personal ha de donar-los suport.

6 ACTITUD DE CURA AMB LA PERSONA AGREDIDA I FERMA AMB L'AGRESSORA

Cal destacar:

- ① Aquesta proposta d'actuació pot ser revisada i millorada a través de les avaluacions de la Comissió de Seguiment.

³² La persona referent de cada entitat que hagi assistit a la formació del Consell Comarcal sobre el protocol ha de garantir que totes les persones de l'organització que participen a la festa sàpiguen a on s'han de derivar els casos.

De bon tracte, suport mutu, respectuosa i d'escolta activa cap a la persona que pateix l'agressió. Actitud ferma, de rebuig, però no violenta, dialogant i assertiva amb la persona que exerceix l'agressió.

Passos a seguir

POBLACIÓ EN GENERAL

👁️ DETECTAR

Es detecta qualsevol de les situacions definides al Protocol o les que no estiguin definides i que també puguin ser **agressions sexistes, sexuals o lgtbifòbiques**.

Si es detecta una situació clara d'emergència, es truca a emergències o s'avisar a personal de seguretat. Mai intervenir amb les persones agressores. **Prioritzar la seguretat de la persona agredida.**

📍 INFORMAR

Si és la persona agredida que demana suport: se li ofereix acompanyament i se l'informa que hi ha un **Protocol a la festa** i que pot **demanar suport** a través dels contactes que ofereix el circuit.

📣 AVISAR

Sinó es la persona agredida la que demana ajuda: es traspassa la informació del que està passant a qualsevol dels **recursos que ofereix el Protocol** en funció de la festa i del moment: telèfon d'emergències, punt d'entrada de casos, Punt Lila-Arc Iris, serveis de seguretat, etc.

AGENTS DETECTORS I/O PUNT LILA-ARC IRIS INFORMATIU ³³

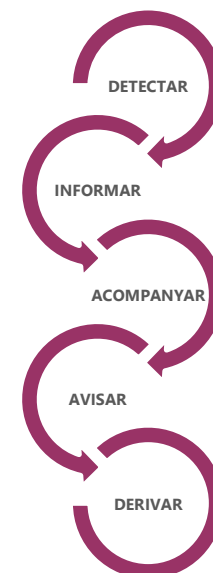
👁️ DETECTAR

Es detecta qualsevol de les situacions definides al Protocol o les que no estiguin definides i que també puguin ser **agressions sexistes, sexuals o lgtbifòbiques**.

Si es detecta una situació d'emergència, es truca a emergències o s'avisar a personal de seguretat. Mai intervenir amb les persones agressores. **Prioritzar la seguretat de la persona agredida.**

📍 INFORMAR

Si la persona agredida és la que demana ajuda: se l'informa que hi ha un **Protocol a la festa**, que pot demanar **ajuda i acompanyament** per part de les entitats que organitzen la festa.

³³ Els Agent Detectores del Protocol son persones voluntàries de les entitats que estan adherides al Protocols que han participat a l'acció formativa de 4 hores.

ACOMPANYAR

Si la persona vol desplaçar-se fins al Punt Lila-Arc Iris, se l'acompanya. Si la persona no es vol desplaçar, es busca una companya o company perquè es quedi amb ella o ell i l'altra persona va a avisar l'equip del Punt Lila-Arc Iris. **Mai es deixa sola a la persona que ha patit l'agressió.**

AVISAR

Passar la informació al **Punt Lila-Arc Iris** o, sinó està activat, a la persona de contacte que hagi facilitat la **Referent Tècnica l'Ajuntament o Consell Comarcal**. Totes les festes han d'haver decidit on es traspasarà la informació sobre situacions que es puguin detectar i traslladar la informació als recursos disponibles.

DERIVAR

Informar a la persona agredida de les opcions que ofereix el **circuit d'atenció**, suport, derivació i recuperació a les persones que han patit agressions. Traspasar els **recursos** que s'hagin elaborat per la festa (díptic del Protocol, full d'informatiu per persones que hagin patit agressions, resum de recursos d'atenció disponibles, etc.)

EQUIP PUNT LILA-ARC IRIS D'ATENCIÓ (EQUIP PROFESSIONAL)

DETECTAR

Es detecta qualsevol de les situacions definides al Protocol o les que no estiguin definides i que també puguin ser **agressions sexistes, sexuals o lgtbifòbiques**.

Si es detecta una situació d'emergència, es truca a emergències o s'avisava a personal de seguretat. Mai intervenir amb les persones agressores. **Prioritzar la seguretat de la persona agredida.**

INFORMAR

Si la persona agredida és la que demana ajuda: se l'informa que hi ha un **Protocol a la festa**, que pot demanar **ajuda, suport, atenció i acompanyament** per les professionals del Punt Lila-Arc Iris.

L'Equip del Punt Lila-Arc Iris pot fer una **primera intervenció amb les persones agressores**³⁴ si valora que **no es posa en risc la seva pròpia seguretat** i sempre davant d'agressions més normalitzades com les mirades sexuals no desitjades i continuades, els comentaris sexuals no desitjats o la invasió continuada de l'espai vital.

Davant la detecció de situacions com tocaments puntuals, acorralaments o violacions, si es valora que es vol fer un primera intervenció amb l'Equip del Punt Lila-Arc Iris, **sempre serà amb avis als serveis de seguretat** que seran els encarregats d'intervenir davant la persona agressora.

Totes les festes han de tenir determinat on es traspasarà la informació sobre situacions que es puguin detectar i traslladar la informació als recursos que disponibles

³⁴ Cal tenir present que l'Equip del Punt Lila-Arc Iris té la formació especialitzada per atendre aquest tipus de situacions i valorarà la millor opció en funció de les situacions que es puguin donar.

♥ ATENDRE

Els **Principis** d'atenció a la persona agredida són els següents:

Atenció prioritària a la persona agredida. Cal posar èmfasi en la defensa de la llibertat i de la seguretat de la persona que rep l'agressió. La prioritat és que estigui bé.

Respecte a les decisions de la persona agredida. Se li traslladarà tota la informació necessària, però respectarà en tot moment la seva voluntat. Si vol confidencialitat, si vol privacitat, si vol explicar-ho tot o només una part, si vol que les persones agressores marxin de l'espai de festa, si no vol que es comuniqui l'agressió, etc.

No centralitzar l'actuació en el procediment penal. Existeixen altres vies per acompanyar aquestes situacions i se li passarà un full informatiu amb els diferents camins que es poden agafar.³⁵

S'animarà a la persona agredida a ser atesa l'**Espai Tranquil**. Si la persona agredida no vol desplaçar-s'hi, es buscarà un espai tranquil a prop d'on es trobin.

A l'Espai Tranquil quan arribi la persona agredida **només podran ser-hi amb ella** l'**Equip Punt Lila-Arc Iris**. S'ha de generar un espai de privacitat, confiança i tranquil·litat.

L'Equip Punt Lila-Arc Iris **atendrà amb més profunditat la persona agredida:**

- > **Informació sobre el Protocol.** Explicar les possibilitats que poden sorgir i que no es farà res que ella no vulgui.
- > Recollir la **informació sobre el què ha passat**.
- > Recollir **informació sobre entorn**, situació de la persona i relació amb les persones agressores. Si té amigues o amics, si està sola o sol, si coneix o no a les persones agressores, etc.
- > Recollida de **dades essencials**, si vol. Sobretot telèfon de contacte i nom.
- > Traslladar tota la informació sobre els **recursos disponibles** del circuit d'atenció i recuperació.

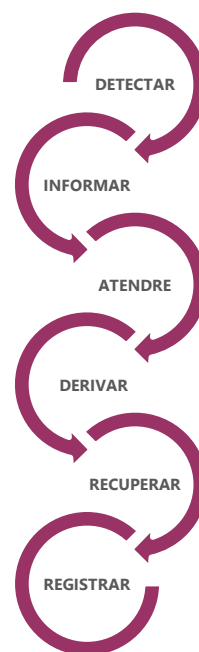
☆ DERIVAR

Un cop la persona agredida decideixi què vol fer, se li oferirà suport i **acompanyament en la derivació** que hagi triat si és el cas. L'acompanyament al servei derivat podrà ser amb les persones de l'Equip del Punt Lila-Arc Iris si elles ho decideixen o a través dels serveis que ofereixi el **circuit d'atenció**, suport, derivació i recuperació a les persones que han patit agressions.

⌚ RECUPERAR

Si la persona agredida es troba amb les condicions i **vol seguir a la festa**, se l'animarà que ho faci amb el suport de la organització.

Si es dona el cas que **la persona agressora encara està a la festa**, s'explicarà a la persona agredida que la prioritat és que ella pugui seguir a la festa i que es farà un **intervenció amb les persones agressores**. La persona agressora podrà ser

³⁵ A l'Annex es pot consultar un document de suport per informar a la persona agredida sobre les implicacions d'obrir un procediment penal per tal que prengui la decisió en condicions de màxima informació possible.

expulsades de la festa si així ho decideixin els **serveis de seguretat o policials** conjuntament amb l'organització de la festa i amb l'Equip del Punt Lila-Arc Iris. També es pot oferir un suport a distància sense intervenció amb la persona agressora.

En el cas que s'efectuï aquesta intervenció, **l'organització es quedarà** amb la persona agredida a l'espai Tranquil mentre l'Equip Punt Lila-Arc Iris sortirà a fer la intervenció. A la tornada se li explicarà tot el què ha passat i com ha quedat la situació.

REGISTRAR

Omplir el full de registre amb consentiment si és el cas o el full de registre de situacions detectades.

 És molt important que si hi ha **intervenció amb persona agressora**, els serveis de **seguretat i policials es complementin i coordinin** amb el present Protocol i, concretament in situ, amb les persones de l'Equip del Punt Lila-Arc Iris i amb les entitats organitzadores. Tots els actors implicats han de tenir coneixement dels Protocols i traspassar correctament la informació sobre les situacions que es puguin donar per **activar correctament els serveis de seguretat**.³⁶

³⁶ Una vegada sigui efectiu el compromís d'adhesió de tots els municipis al **Protocol de seguretat de contra les violències sexuals en entorns d'oci de la Generalitat de Catalunya**, el present Protocol serà d'aplicació conjunta amb els professionals de seguretat: controls d'accés, vigilants de seguretat i Polícies de Catalunya. Aquests serveis hauran de treballar segons els **principis de complementarietat i coordinació** amb el present Protocol municipal i hauran de vetllar per garantir l'adequada col·laboració entre tots els actors serveis i institucions implicats en les activitats d'oci (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2019, p. 43)

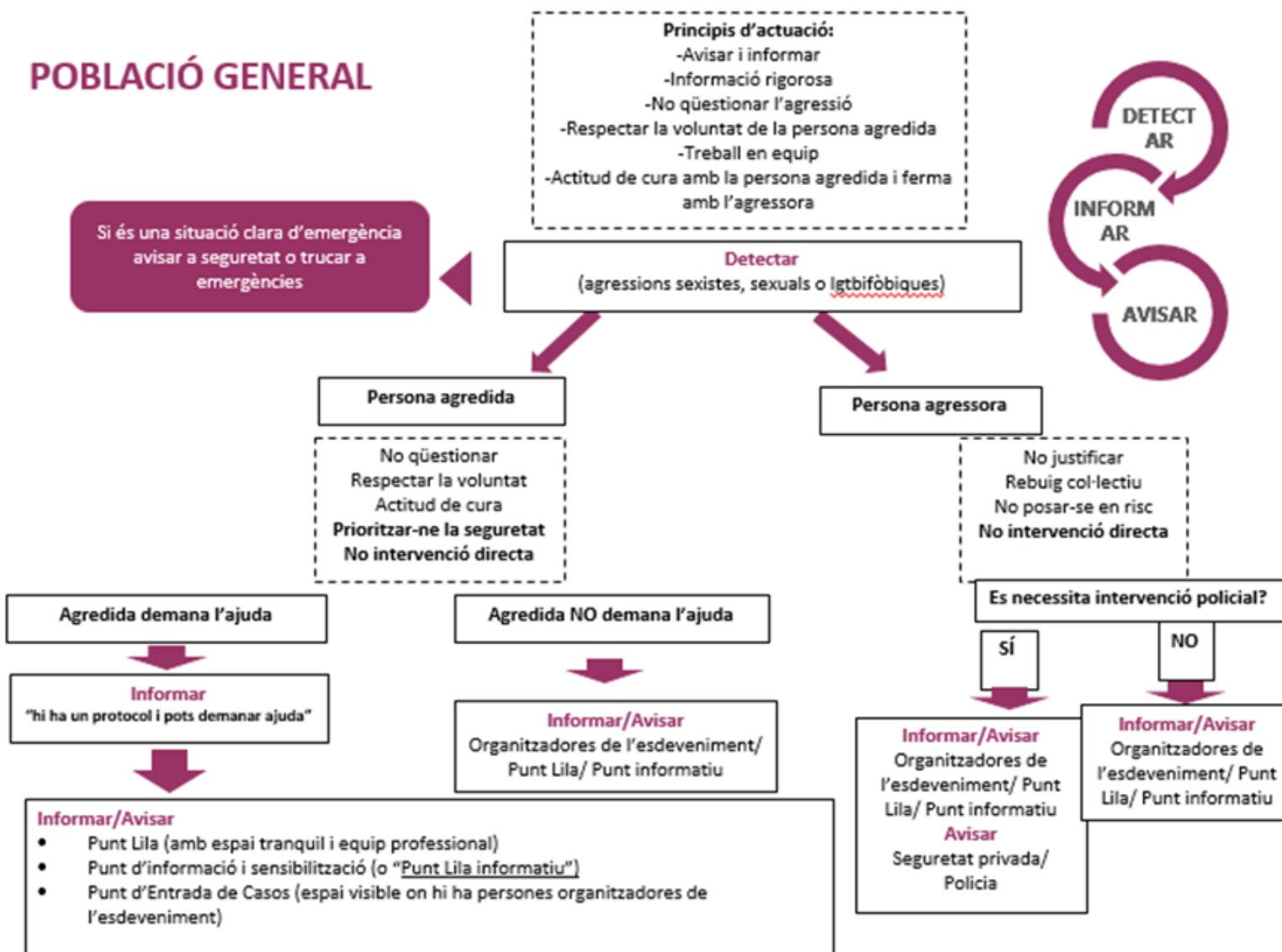
RESUM DEL CIRCUIT PREVIST AL PROTOCOL ALS ÀMBITS DE LA PREVENCIÓ, DETECCIÓ, ACTUACIÓ I RECUPERACIÓ

ACCIONS I RECURSOS								
PREVENCIÓ	Campanya Comunicativa Per donar a conèixer el Protocol	Campanya de sensibilització i prevenció vers les violències sexuals	Formacions (obligatòries i voluntàries)	Punt Lila-Arc Iris (Prevenció, detecció, atenció i recuperació)	Adhesió entitats de festes	Requisits de contractació	Programació i espais amb perspectiva de gènere	Adhesió al Protocol de la Generalitat
TIPUS DE VIOLÈNCIES SEXUALS (existeixen més tipologies que també poden ser detectades)								
DETECCIÓ	Mirades sexuals no desitjades i continuades 	Comentaris masculistes, lesbòfobics , gairòfobics i transfòbic . 	Invasió continuada de l'espai vital 	Tocaments puntuals o continus no desitjats 	Acorralaments impediments per moure's lliurement 	Violació amb intimidació i/o amb violència física 		
ACTUACIÓ	PRINCIPIS D'ACTUACIÓ				PASSOS A SEGUIR			
	<ol style="list-style-type: none"> 1 AVISAR I INFORMAR. Totes les situacions detectades s'han d'avisar i traspasar la informació al punt d'entrada de situacions marcat per la festa (Punt Lila-Arc Iris o Punt d'entrada de casos). 2 INFORMACIÓ RIGUROSA. La informació ha d'arribar de primera mà abans de iniciar l'actuació. Cal evitar i tallar rumors. Cal garantir la confidencialitat de les persones implicades i explicar l'existència el Protocol i del recursos disponibles. 3 NO QÜESTIONAR L'AGRESSIÓ. Es recull la informació i es traspasa sense fer un judici sobre l'agressió. 4 RESPECTAR LA VOLUNTAT DE LA PERSONA AGREDIDA. Es traslladarà tota la informació necessària la persona agredida i es respectarà la seva voluntat. Només en casos de risc de integritat física de la persona agredida es pot actuar sense la seva voluntat i sempre a través dels serveis de seguretat. 5 TREBALL EN EQUIP. Ha d'haver-hi una resposta coordinada i amb equip de totes les situacions detectades. 6 ACTITUD DE CURA AMB LA PERSONA AGREDIDA I FERMA AMB L'AGRESSORA. De bon tracte, suport mutu, respectuosa i d'escolta activa cap a la persona que pateix l'agressió. Actitud ferma, de rebuig, però dialogant i assertiva amb la persona que exerceix l'agressió. 				Població 	Entitats organització 	Equip Punt Lila- Arc Iris 	
RECUPERACIÓ	PRINCIPIS DE RECUPERACIÓ		RECURSOS ESPECÍFICS PROTOCOL		SERVEIS D'ATENCIÓ OFICIALS			
	Que la persona agredida pugui seguir a la festa , si així ho vol. Actitud col·lectiva de rebuig a les agressions. Traslladar tota la informació sobre recursos especialitzats d'atenció i recuperació del circuit de VM. Agafar contacte i trucar l'endemà si es creu convenient.		Full informatiu sobre agressions sexuals Registre de les situacions succeïdes Equip del Punt Lila-Arc Iris Comunicat Ajuntament/CC Circuit locals de violència masculista		SIAD ³⁷ Tel. 977420018 SAI Tel.977.420.018 SIE Tel. 977 70 01 68. Serveis Hospitalaris Emergències 061/11 Mossos Esquadra 112 Atenció 24h Violència masculista 900 900 120			

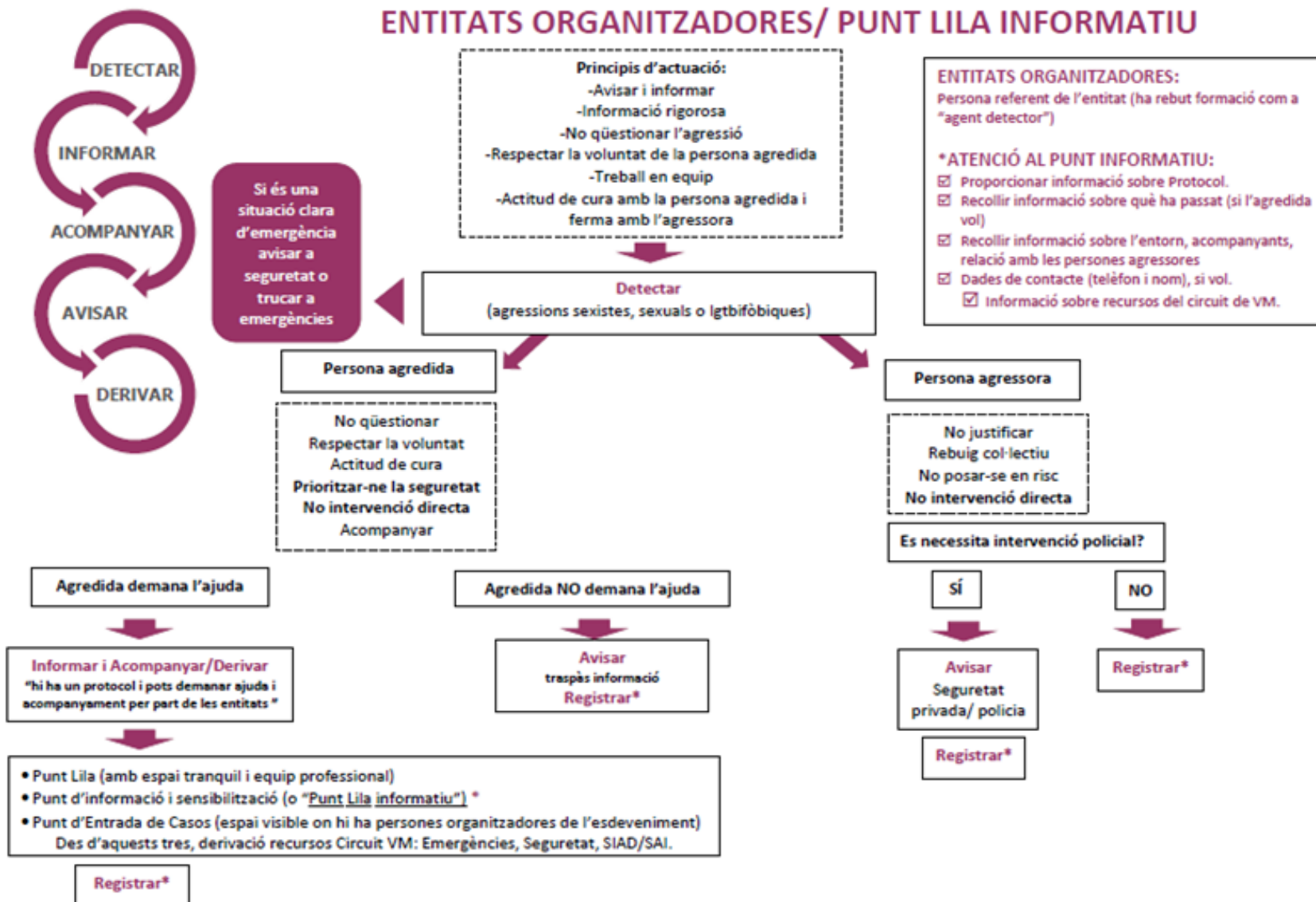
³⁷ El SIAD atindrà consultes de dones a partir de 16a.

CIRCUITS ESPECÍFICS SEGONS ELS DIFERENTS ACTORS VINCULATS AL PROTOCOL

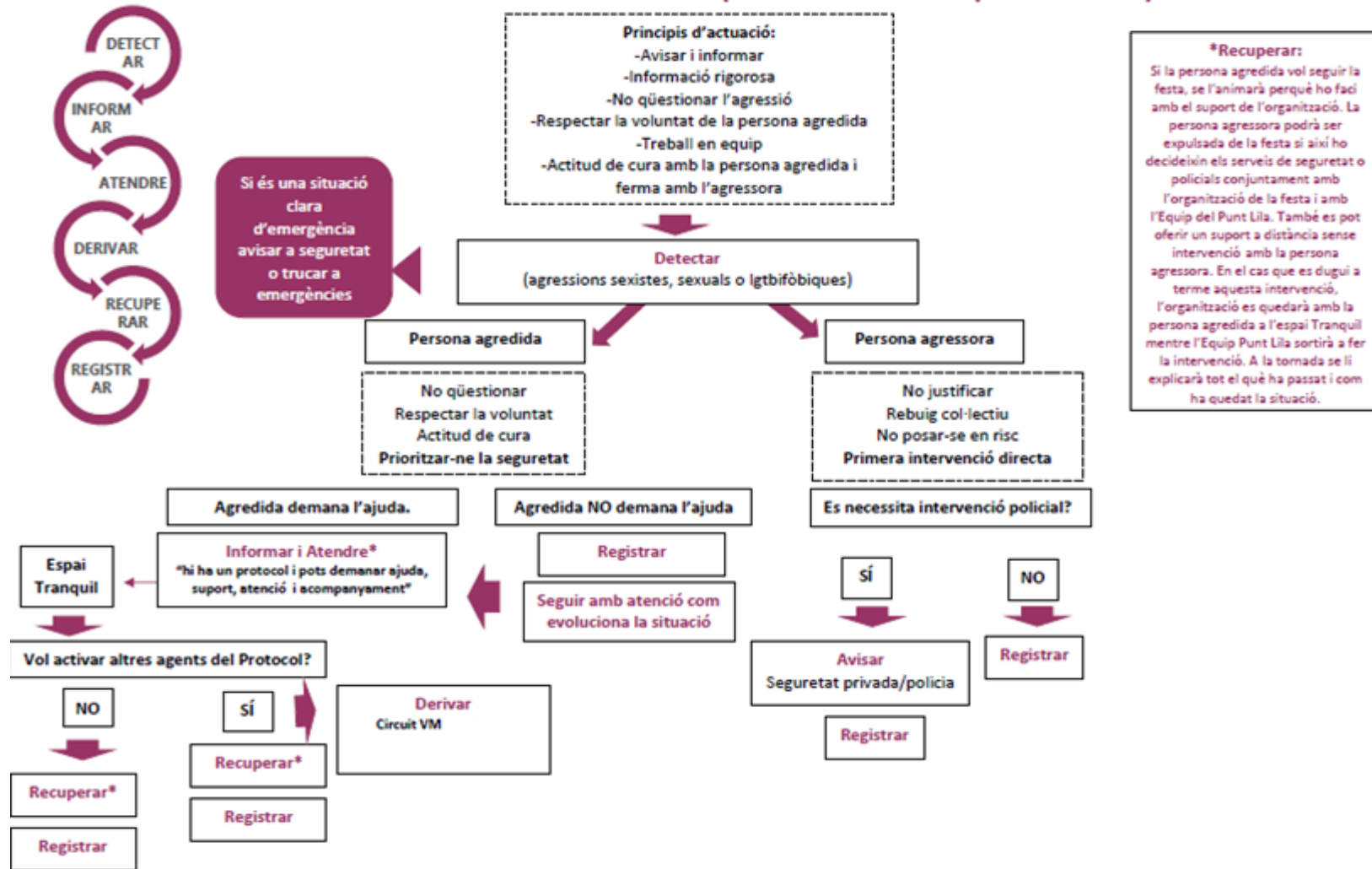
POBLACIÓ GENERAL

ENTITATS ORGANITZADORES/ PUNT LILA INFORMATIU

PUNT LILA D'ATENCIÓ (Professionals especialitzats)

4 PLA D'ACTUACIÓ

Introducció

El Pla d'actuació està endreçat en dos blocs. **El primer** són les **accions prioritàries** en el marc del Protocol, que són competència del Consell Comarcal. Dins d'aquest bloc també s'encabeixen les **accions inicials** que són les definides a l'apartat 1.5 del present document: "Requisits per implementar el protocol". Són accions que s'han de definir, desenvolupar i implementar en el menor temps possible.

Les àrees de Joventut i d'Igualtat del Consell Comarcal i dels municipis, conjuntament amb l'equip de govern, són les responsables de **concretar la planificació i la implementació** de les mateixes. Un cop formalitzada el **Grup de Seguiment**, serà aquest grup el que valorarà i proposarà les accions a seguir implementant, les millores i les noves que pugin sorgir arran de les necessitats detectades. El **segon bloc**, són **accions complementàries** i que tenen una visió més **transversal** del protocol implicant activament a diferents àmbits de l'administració i en concret dels ajuntaments.

Cal ressaltar que totes les accions definides al present document són fruit del procés d'elaboració del Protocol. També que han sorgit més propostes d'accions aquí no definides i que si no hi són és per qüestions de prioritat i possibilitat. Aquestes accions es defineixen com "**accions recomanades**" a l'Annex I del present protocol.

El Pla d'actuació té dos blocs: les accions prioritàries del Protocol i les accions complementàries

Les accions definides al present document son fruit del procés d'elaboració del Protocol

Llegenda

Núm. Número d'identificació de l'Acció.

Eix. Eixos estratègics segons la Llei 5/2008. Prevenció (P), Detecció (D), Atenció (A), Recuperació (R).

Acció. Títol de l'acció.

Descripció. Resum de l'acció a desenvolupar.

Àrea. Àrea responsable a desenvolupar, planificar, pressupostar i implementar l'acció.

Prioritat. Nivell de prioritat acordat: (1) Prioritat Alta (2) Prioritat Mitja (3) Prioritat Baixa.

CD. Relació amb el número de Conclusió de la Diagnosi en el marc d'elaboració del Protocol.

**LLISTATS D'ACCIONS PRIORITÀRIES DEL PROTOCOL
CONSELL COMARCAL**

Núm.	Eix	Acció	Descripció	Àrea CONSELL COMARCAL	Prioritat	CD
A1	Tots	Aprovació i compliment	Aprovar i complir els requisits d'aplicació del protocol aprovat.	Totes	1	4
A2	P	Formacions obligatòries	Programar anualment, o en la periodicitat pactada a la Comissió de Seguiment, les accions formatives obligatòries aprovades al Protocol	Joventut/Igualtat LGTBI	1	12,13
A3	P	Documents de suport	Definir i difondre els documents específics de suport del Protocol : Document intern sobre protocol i programació, document-resum per a la població sobre el protocol, document per a les entitats, document per als dispositius de suport activats durant festes (Punt Lila-Arc Iris, seguretat, regidors escenaris, emergències sanitàries, etc).	Joventut/Igualtat LGTBI	1	1,2
A4	P/D/A	Difusió Serveis d'Atenció	Potenciar la difusió del SIAD, SAI, SIE i SAHTE. Especialment entre la gent jove i amb la intencionalitat d'ampliar l'atenció a casos més enllà de violència parella o exparella.	Joventut/Igualtat LGTBI	1	24
A5	P	Assessorament espais i programació	Assessorament específic per a personal del Consell Comarcal i Ajuntaments sobre espais i programació amb perspectiva de gènere	Joventut/Igualtat LGTBI	1	15
A6	P/D	Espai coordinació	Generar un espai de coordinació permanent entre entitats i Conselleries i/o àrees tècniques d'igualtat i joventut al Consell Comarcal. Programar periodicitat a la Comissió de Seguiment del Protocol	Joventut/Igualtat/ LGTBI	1	5

LLISTATS D'ACCIONS COMPLEMENTÀRIES AL PROTOCOL AJUNTAMENTS

Amb l'adhesió al present Protocol els ajuntaments es fan responsables d'identificar l'àrea que liderarà la implementació de cadascuna de les accions acordades.

Núm.	Eix	Acció	Descripció	Prioritat	CD
A7	P	Requisits Empreses de Seguretat	Formalitzar com a requisit obligatori que les empreses de seguretat privades contractades des dels Ajuntaments, han d'estar adherides al Protocol de Seguretat del Departament d'Interior.	1	8
A8	P/D	Agents detectors	Creació de la figura "d'agents detectors" a les festes populars fixades per la Comissió de Seguiment del Protocol (persones referents de cada entitat que han rebut formació específica i que coneix el circuit de derivació establert al Protocol).	1	1,2
A9	P/D	Adhesió campanya	Promoure la incorporació dels bars i locals nocturns de la comarca a la campanya comunicativa.	1	9,15
A10	P/D	Espai coordinació	Generar un espai de coordinació permanent entre entitats i regidories i àrees tècniques d'igualtat i joventut als municipis. Programar periodicitat a la Comissió de Seguiment del Protocol	1	5
A11	P	Revisió llenguatge	Revisar els conceptes i el llenguatge que es fa servir a l' administració pública , als anuncis i programes de les festes per a què promoguin un tracte igualitari.	1	13
A12	P	Reglament local	Creació d'un reglament local per a les subvencions a entitats que, entre d'altres, valori la inclusió dels següents criteris de puntuació "adhesió al Protocol" i "compromís de participar en accions formatives".	1	1,2
A13	P	Compromís Ajuntaments	Compromís dels Ajuntaments adherits al Protocol per personar-se com acusació particular/popular i amb previ permís de la persona agredida en els processos judicials de violències sexuals en espais públics	1	4
A14	P/D	Acte públic de rebuig	Estudi de la viabilitat tècnica d'un acte públic de rebuig al lloc on s'hagi produït un fet constitutiu de violència sexual coordinat des del Consell Comarcal.	1	4
A15	P	Locals d'oci	Incorporar clàusules als plecs municipals d'autorització d'obertura de locals d'oci i a les autoritzacions per fer festes en espais municipals que incloguin l'obligatorietat de vetllar per a que no es produeixin cap mena de violència sexual.	1	9,15
A16	P	Implicació entitats	Accions transversals, a cada convocatòria formativa i de sensibilització de gènere, per potenciar la presència i implicació dels homes a les entitats que treballen en perspectiva de gènere i les activitats que desenvolupen.	1	6
A17	P/D	Estudi espais d'oci	Identificació de nous espais públics d'oci que han sorgit a partir dels escenaris de restriccions arran de la COVID. Estudi de noves formes d'intervenció en aquests espais.	1	10

BIBLIOGRAFIA

- AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA DE CATALUNYA. (2017). *La prevenció de la violència masclista a l'oci nocturn. Recull de Campanyes*. Barcelona: GENERALITAT DE CATALUNYA. Consultat el Desembre / 2018, a http://hemerotecadrogues.cat/docs/prevencio_de_violencias_masclistes_en_oci_nocturn.pdf
- AGÈNCIA CATALANA DE JOVENTUT (2013). *Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista. Guia pràctica per a professionals de Joventut per orientar l'actuació en violència masclista amb persones joves*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Consultat el 2018 a: http://jovecat.gencat.cat/web/.content/_documents/arxiu/conviure/genere/recursos_per_a_professionals/protocol_joventut_abordatge_violencia_masclista_jovecat.pdf
- AJUNTAMENT DE BARCELONA. (2017). *Protocol d'actuació estand Barcelona antimasclista La Lali Jove*. Barcelona.
- AJUNTAMENT DE BARCELONA. (2018). *Protocol "No callem" contra les agressions i els assetjaments sexuals en espais d'oci nocturn privat*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Consultat el 2019, a http://ajuntament.barcelona.cat/bcnantimasclista/sites/default/files/protocol_oci_nocturn_cat.pdf
- AYUNTAMIENTO DE VITORIA-GASTEIZ. (2016). *Protocolo local de actuación ante las agresiones machistas que se manifiestan en espacios de ocio y festivos*. Vitoria-Gasteiz.
- BARJOLA, N. (2018). *Microfísica sexista del poder. El caso Alcàsser y la construcción del terror sexual*. Barcelona: Virus.
- BRUGUER, J. (2017). *Guia per dissenyar i executar processos participatius en l'àmbit municipal*.
- BUTLER, J. (2007). *El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad*. Barcelona: Paidós.
- CAL TEMERARI. (2016). *Protocol contra les agressions masclistes Quinto de Nadal i Cap d'any*. Sant Cugat del Vallès.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA. (2012). *Guia per a l'elaboració d'un pla local de prevenció de drogodependències*. Barcelona: SPOTT, Àrea d'Atenció a les Persones, Diputació de Barcelona. Consultat el febrer / 2018, a <https://www1.diba.cat/uliep/pdf/52508.pdf>
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA. (2018). *Guia per a l'elaboració de protocols davants les violències sexuals ens espais públics d'oci*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Consultat el 2019, a <https://www1.diba.cat/libreria/pdf/60917.pdf>
- DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT. (2013). *Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista*. Barcelona: Departament de benestar Social i família, Generalitat de Catalunya. Consultat el febrer / 2018, a www.jove.cat/protocolviolenciajove
- FEDERICI, S. (2004). *Calibán y la bruja. Mujeres, cuerpo y acumulación originaria*. Madrid: Traficantes de sueños.
- FUNDACIÓ SALUT I COMUNITAT;. (2014). *Observatorio cualitativo sobre la relación entre el consumo de drogas y los abusos sexuales en espacios de ocio nocturno*. Consultat el febrer / 2018, a <http://www.drogasgenero.info/noctambulas/informes/>
- GENERALITAT DE CATALUNYA. (2009). *Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista*. Barcelona: Publicacions del Parlament de Catalunya. Consultat el 2018, a <https://www.parlament.cat/document/nom/TL75.pdf>
- GENERALITAT DE CATALUNYA. (2016). *LLEI 11/2014, per garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere, intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*. Barcelona: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions.

- GENERALITAT DE CATALUNYA. (2019). *Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci*. Barcelona: Departament d'Interior. Consultat el 2019, a <https://govern.cat/govern/docs/2019/01/30/13/29/537d407d-0d85-4529-a2dd-553f08b02a7f.pdf>
- GIDDENS, A. (1991). *Sociologia*. Madrid: Alianza Editorial.
- JAYME, M., & SAU, V. (1996). *Psicología diferencial del sexo y el género*. Barcelona: Icaria.
- MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD. (2015). *Macroencuesta de violencia contra la mujer 2015*. Madrid: Publicaciones oficiales. Recollit de http://www.violenciagenero.msssi.gob.es/violenciaEnCifras/estudios/coleccion/pdf/Libro_22_Macroencuesta2015.pdf
- OBSERVATORIO NOCTAMBUL@S. (2018). *5o Informe anual 2017-2018*. Barcelona: Fundació Salut i Comunitat.
- PARÉS, M., & MARCH, H. (2012). *Guia per avaluar processos participatius*. Barcelona: Departament de Governació i Relacions Institucionals. Consultat el febrer / 2018, a http://governobert.gencat.cat/web/.content/30_ParticipacioCiutadana/04_Difusio_i_recerca/guies_breus_de_participacio_ciutadana/Guia_per_avaluar_processos_participatius/3-guia_avaluar.pdf
- PÉREZ OROZCO, A. (2014). *Subversión feminista de la economía. Aportes para un debate sobre el conflicto capital-vida*. Madrid: Traficantes de sueños.
- POBLE SEC FEMINISTA. (2015). *Protocol d'actuació contra les agressions sexistes Festes Majors del Poble Sec*. Barcelona.
- PUNT 6, Col·lectiu. (2017). *Entorns habitables*. Barcelona: Col·lectiu Punt 6. Consultat el febrer / 2018, a https://issuu.com/punt6/docs/entorns_habitables_cat_final
- TOLEDO, P., & PINEDA, M. (2016). *L'abordatge de les violències sexuals a Catalunya. Part 1. Marc conceptual sobre les violències sexuals*. Grup de Recerca Antígona i Creació Positiva.

6 ANNEX (I)

Materials de suport al protocol

Fitxa 1. Manifest del Protocol

La violència masclista contra les dones i les violències contra les persones Lesbianes, Gais, Bisexuals, Trans i Intersexuals, són una greu vulneració dels drets humans de les persones. Aquestes violències es basen en desigualtats de gènere, en relacions de poder masclistes i cal afrontar-les amb total contundència. Malauradament, els espais d'oci nocturn i festius són contextos on les violències sexuals cap a les dones i cap a persones LGTBI es manifesten amb més impunitat i normalització.

No volem que els espais d'oci de la Terra Alta gaudeixin d'aquesta impunitat. Volem afrontar la problemàtica de cara, fent visible els comportaments masclistes i lgtbifòbics més normalitzats i quotidians per donar-hi resposta.

No podem permetre que el cos de la dona s'utilitzi com a objecte sexual; no podem permetre que se les culpi de les agressions que pateixen; no podem permetre que es justifiquin agressions a través de les drogues; no podem permetre els comentaris sexuals no desitjats; no podem permetre els tocaments no desitjats; no podem permetre les mirades desagradables i constants; no podem permetre els assetjaments i abusos sexuals; no podem permetre les violacions amb i sense força violència física; no podem permetre que les dones i persones LGTBI vagin amb por pel carrer de nit. En definitiva, no podem tolerar que hi hagi persones que visquin la festa amb por i falta de llibertat.

Per aquest motiu i perquè ens estimem les festes populars i els espais d'oci; perquè volem gaudir de la festa amb llibertat; perquè volem una societat lliure de masclisme, sexisme i lgtbifòbia; hem de generar espais de cura, espais on les agressions sexistes i sexuals no es tolerin i on totes les persones que construïm la festa, estiguem al cas, actuem i ens posicionem perquè això no succeeixi.

Fitxa 2. Llistat de festes populars i esdeveniments de la Terra Alta

Arnes: Santa Madrona (Romeria), Festa de la Mel, Santa Magdalena (Festes Majors).

Batea: Fires de Reis (Festes d'hivern), 1 de maig Algars (Romeria), Adeba et Mou (festa Ass. Juvenil), Mercat Medieval, Sant Miquel (Festes Majors), Festa fi de verema.

Bot: Sant Antoni (Festa vi novell), Sant Blai (festes majors), Sant Josep (romeria), Sant Cristòfol (festa dels xòfers), Festival Cinema Terra Alta (Ass. Juvenil), 15 agost (festes estiu).

Caseres: Sant Antoni (Festes hivern), Fira del Tocino, Sant Gil (festes majors).

Corbera d'Ebre: Santa Madrona (Romeria), Festa del Vi Solidari, "Sant Pere Sant Cristòfol (festa dels xòfers)", 15 agost (Festes estiu), Festa de la verema, Aniversari Ass. Juvenil.

La Fatarella: Sant Blai (Festes majors), Rock hivern (festa ass. Juvenil), Sant Francisco (Romeria), Festes estiu Rock estiu (festa Ass. Juvenil), Festa de l'Oli.

Gandesa: La Fontcalda (Romeria), MusicGand, Festes majors, Casament Reial, Festa del vi, Aniversari Ass. Juvenil.

Horta de Sant Joan: Sant Salvador (Romeria), Festes d'abril, Festes de setembre, Festa de la Costa (Ass. Juvenil), Fira Dolça Tardor.

El Pinell de Brai: Santa Magdalena (Romeria), Fira PinellArt, Sant Llorenç (Festes majors).

La Pobla de Massalua: Sant Antoni (Festes majors), Santa Magdalena (Romeria), Festes estiu, Festa de l'Ametlla, Festes de setembre.

Prat de Comte: La Fontcalda (Romeria), Sant Bertomeu (Festes majors), Festa de l'Aiguardent.

Vilalba dels Arcs: Sant Sebastià (Festes hivern), Sopar de socis/sòcies. Festa Ass. Juvenil, La Passió, Santa Magdalena (Romeria), Sant Llorenç (festes majors), Nit Jove (festa Ass. Juvenil), Santa Cecília.

Fitxa 3. Llistat d'accions recomanades

Núm	Eix	Acció	Descripció
A1	P/D	Formacions obligatòries per a Seguretat	Valorar demanda formacions prèvies i programar les formacions obligatòries per a personal de seguretat pública i privada . Periodicitat a convenir al Grup de Seguiment del Protocol.
A2	P/D	Jornades prevenció	Programar jornades de prevenció de les violències masculistes amb participació de dones que poguessin explicar la seva experiència.
A3	P/D	Formació oci privat	Programar un paquet formatiu en detecció i actuació davant violències dirigit a locals d'oci privats .
A4	P	Transport públic nocturn	Estudi de la viabilitat pressupostària i tècnica per a la incorporació d'un mini bus nocturn interurbà amb parada a demanda durant les festes populars que determini la Comissió de Seguiment.
A5	P	Marxa exploratòria	Encarregar una marxa exploratòria per tal de detectar i analitzar quins elements físics i socials que condicionen la percepció de seguretat de les dones a la comarca.

Fitxa 4: Llistat dels referents integrants de la Comissió de Seguiment

Per la seva adhesió al present Protocol, cada municipi haurà d'identificar un o una referent.

Consell Comarcal: Marc Sampé

Caseres: Laura Vicente

Corbera d'Ebre: Assumpció Anguera

Fatarella: Maria Jesus Ardevol

Gandesa: Sandra Mañá

Horta de Sant Joan: Carles Aguirre

Vilalba dels Arcs: Isidre Sampé

Fitxa 5: Recull de recursos per programació

Existeix a les xarxes molta informació al respecte sobre propostes de Protocols, programacions amb perspectiva de gènere o feminista i llistes musicals, etc. A continuació, s'exposa una llistat de recursos proposats:

- > Guia per unes festes lliures de masclisme a l'espai públic de Gràcia:
<https://media-edg.barcelona.cat/wp-content/uploads/2018/07/31111941/GUIA-RECOMANACIONS.pdf>
- > Decàleg per programar amb perspectiva de gènere del col·lectiu Adventícies de Sant Cugat del Vallès:
<https://sites.google.com/view/adventicies/dec%C3%A0leg?authuser=0>
- > Recopilació de protocols que del col·lectiu Mujeres y Música:
<http://mujeresymusica.com/protocolos-contr-agresiones-machistas-espacios-ocio-musica/>

Playlists

- > Llistat de cançons i llista de reproducció feminista del col·lectiu Mujeres y Musica:
<https://drive.google.com/drive/folders/0B47IIJk6TXeccEI2SINmdUhiEkE>
https://open.spotify.com/user/mym_es/playlist/5jnn0twar6KJtQlfQdzLo4
- > Llista de reproducció feminista del col·lectiu De Herstóricas. Noche de Brujas:
<https://open.spotify.com/user/herst%C3%B3ricas/playlist/4bsp98k38swHrt1GtIWkjl>
- > Llista de reproducció feminista De La Poderío. Revista de feminisme andalusa:
<https://open.spotify.com/user/rockzio/playlist/2EO6F8fCG8rx42IYVXFnbR>
- > Llista de reproducció feminista De Femiagenda:
<https://open.spotify.com/user/femiagenda/playlist/3t4tZouDIY8jMQz4JA5tX>
- > Llista de reproducció feminista de Magda La La:
https://www.youtube.com/playlist?list=PLj4Du9FZuKHLyT_ozCb0scEduBW64eWHV
- > Llista de reproducció feminista dones d'Amèrica Llatina i el Carib:
https://soundcloud.com/suena-a-revolucion/muxeres_revolusonando

Fitxa 6: Exemples d'agressions

Proposta de recull d'agressions extreta del "Protocol contra les agressions masclistes del Quinto de nadal i cap d'any 2016" de Sant Cugat del Vallès.

GRADACIÓ D'AGRESSIONS

Nivell 1	ridiculitzar, infantilitzar, invisibilitzar, humor sexista, menysprear, culpabilitzar, anomenar amb adjectius degradants, desautoritzar, desacreditar, menysprear, inferioritzar, ignorar/no escoltar, fer sentir incompetent, objectivitzar/cossificar, manifestar gelosia i sospita, acusar falsament d'infidelitat, jutjar per vida sexoafectiva, fer el bavós, atribuir tasques i espais desiguals en funció del gènere, frivoltzar continguts de la lluita feminista,...
Nivell 2	<p>2.1 amenaçar, humiliar, degradar, fer xantatge, controlar, fer comentaris vexatoris sobre aparença física, exigir obediència, amagar objectes personals, aïllar, intimidar, provocar gelosia conscientment i malintencionada, explicar intimitats sexuals, generar ambient hostil cap persona agredida, imposar presència a la força en actes socials de l'agredida, obligar-la a fer coses sense consentiment, qüestionar el seu consum, posar impediments per a que la dona no es mogui lliurement, jutjar per la manera de ballar o vestir, justificar actituds en base a la manera de ballar/vestir, justificar comportaments sexistes per l'alcohol, forçar a tenir pràctiques sexuals no segures, envair espais, assetjar...</p> <p>2.2 escridassar, escopir, colpejar, mossegar, agafar pel coll, retenir o tancar, cremar, tallar, violar (amb o sense penetració), exhibicionisme sexual, immobilitzar, forçar pràctiques sexuals no desitjades, fer fotos o vídeos sense consentiment, fer mal a les persones/animals properes a l'agredida, tocaments sexuals o no sexuals no desitjats, arraconar, insultar, envair espais, empentar, trencar objectes per intimidar, assetjar...</p>
Agreujant	aprofitar-se d'una situació de vulnerabilitat (que l'agredida tingui problemes físics, anar beguda...), autojustificació i buscar justificació de l'entorn/camaraderia, saltar-se la confidencialitat, aprofitar per actuar quan no se senti vigilat, repetició de l'agressió, conèixer el protocol i tenir aquestes actituds...

Nivell 1: són totes aquelles agressions que acostumen a passar desapercebudes pel fet d'estar normalitzades, donar-se de manera subtil, no ser reconegudes com a violències, i molt sovint invisibles a una detecció externa.

Nivell 2: són totes aquelles agressions que comporten l'exercici de poder i violència sobre l'agredida, les quals es consideraran com a greus o molt greus en funció de la situació i depenent dels agreujants. Les hem subdividit en dos apartats:

Nivell 2.1: de detecció difícil.

Nivell 2.2: de detecció fàcil. Al posar en risc la integritat física (a més de la psicològica) de l'agredida, es requerirà l'actuació d'ofici, i en molts casos l'expulsió directa de l'agressor de l'espai.

Agreujants: circumstàncies que faran més greus les agressions i que en poden modificar la resposta.

Fitxa 7: Full informatiu per les persones agredides

CONSELLS PRÀCTICS EN CASOS D'HAVER PATIT VIOLÈNCIA SEXUAL

Els delictes relacionats amb la llibertat sexual reflecteixen les xifres més altes de delictes ocults, en proporció a les denúncies sobre la freqüència que es produeixen. Són molts els factors que fan que les dones no denunciïn: por, vergonya i estigma al voltant d'aquests delictes, manca de confiança en l'administració de justícia, absència de suport en l'entorn, manca d'informació o de recursos econòmics, etcètera.

Les dades mostren una realitat allunyada de la idea estereotipada sobre com es produeixen les violacions. La majoria de violències sexuals són perpetrades per homes que coneixien la víctima amb anterioritat (81%) i, en la majoria dels casos, es produeixen en espais particulars: casa de la víctima o de l'agressor. En tot cas, hi ha unes pautes recomanables per donar suport a la recuperació vital i personal de la dona agredida, així com la preservació de proves en cas de voler denunciar.

Lluny d'una reacció automàtica, **denunciar planteja seriosos dubtes** a totes les dones: recursos de tota mena, exposició a la violència institucional, afrontar els fets segons els temps judicials i no els propis. Per això **s'ha de tenir tota la informació sobre les conseqüències de denunciar**; però també les de no fer-ho.

El primer de tot és trobar **suport proper d'alguna persona** per explicar què ens ha passat i estar acompanyada en les hores -i dies- posteriors, ja que és un procés emocionalment difícil i complex.

En cas de decidir denunciar, és important **no rentar-se** (ni tan sols les mans), també s'ha de **guardar la roba i no rentar-la** (pot preservar material genètic, així com trencaments o marques). És important **fer fotografies** de qualsevol tipus de marca física, i repetir-ho en els dies següents.

És important trobar el **centre/hospital de referència** on ens donaran suport psicològic i un forense farà l'obtenció de mostres corporals i altres proves. Has de saber que tens **dret a que t'atengui una professional del teu mateix sexe**. Aquest és un procés desagradable, per això és important tenir a prop persones que et puguin tenir cura i estar per tu.

Intenta explicar els fets i la teva situació personal amb el **màxim de detalls possibles**: el dia, lloc, hora, si hi va haver algun consum de tòxics, la identitat o descripció de l'agressor, si hi ha risc d'embaràs o risc de contagi, si corres risc, si es pot tornar a repetir, si necessites suport psicològic, etcètera. Juntament amb el resultat de l'exploració mèdica i les informacions que proporcionis, es farà un primer informe en el qual constaran totes les dades.

Després d'aquesta primera fase d'urgència, pots posar-te en **contacte amb els diferents serveis públics de suport emocional**, psicològic, totalment confidencials, a la teva disposició. La teva recuperació personal és el més important, has de saber que **no estàs sola** i que, a més del suport professional que et poden oferir aquestes entitats, hi ha col·lectius de dones i espais de suport a tot el territori que poden ajudar-te.

Si **decideixes denunciar** al teu agressor, assegura't que el teu advocat/da té una **formació especialitzada en gènere**, experiència en aquest àmbit i una especial sensibilitat en aquesta àrea. Aquests processos judicials són especialment personals, així que has de poder tenir la màxima confiança en el/la professional que t'assisteixi, respectant les teves decisions i prioritats. Intenta **recopilar totes les proves** que se't puguin ocórrer: dades de l'agressor que puguin ajudar a la seva localització, testimonis dels fets o persones a qui hagi explicat què ha passat, rastreig de trucades, missatges, fotografies, imatges de seguretat... Moltes proves estan limitades a un temps per aconseguir-les, així que com més aviat, millor.

Un cop iniciat el **procediment judicial**, com a víctima tens una sèrie de **drets bàsics**. El tracte per part de l'Administració de Justícia no ha de ser traumatitzant, ha de **respectar** la teva **dignitat, privacitat i autonomia**.

En cas que siguis coneixedor/a d'un cas de violència sexual ocorregut a una tercera persona, **contacta amb un servei públic** perquè et pugui oferir pautes per intervenir de forma no revictimitzadora.

Fitxa 8: Publicacions comunicats públics Ajuntaments

Propostes extretes del "Protocol local d'actuació davant les agressions masclistes que se manifesten en espais d'oci i festius" de l'Ajuntament de Vitoria-Gasteiz.

COMUNICAT PÚBLIC DAVANT UN CAS DUBTÓS

Davant l'última notícia de la que hem tingut coneixement en el nostre municipi, donat que des de l'Ajuntament de XX seguim recollint informació sobre el que ha passat i en la mesura que actuem des del convenciment que, en aquests moments, la prudència és fonamental per protegir la identitat de les persones implicades i els seus familiars, volem comunicar el següent:

1. Que l'Ajuntament de XX, dotat del Protocol d'actuació davant les violències sexuals en espais festius, manté i mantindrà sempre una actitud de contundent rebuig davant de qualsevol agressió masclista i actuarà sempre guiat pel principi d'atenció i protecció prioritària a la víctima. És a dir, que es donarà preferència a una atenció que prioritzi l'estat emocional i físic de les víctimes, la valoració del risc que enfronten, el respecte als seus temps, a la garantia i respecte a la decisió informada que prengui i a assegurar el seu acompanyament.
2. Que, des del moment que s'ha tingut coneixement de la notícia, els Departaments de l'Ajuntament implicats en l'atenció a les víctimes i en la resposta institucional davant les agressions masclistes, estan treballant coordinadament amb altres institucions supramunicipals i agents socials, tractant de contrastar la informació, amb l'objecte de tenir la visió més completa i precisa possible del cas.
3. Així mateix, que els Departaments de Polítiques Socials i Salut Pública, en col·laboració amb el Departament de Seguretat Ciutadana hi està donant una resposta urgent per acompanyar la víctima, garantint tota la informació i utilitzant per a això els recursos psicològics, jurídics, sanitaris o d'acollida i de protecció que pogués requerir.
4. Quan tinguem tota la informació contrastada, s'elaborarà i s'acordarà un comunicat, que serà difós a través dels mitjans locals i romandrà en la web i xarxes socials de l'Ajuntament de XX.

COMUNICAT PÚBLIC DAVANT UN CAS CLAR

Davant la recent agressió masclista succeïda en el nostre municipi, des del Ajuntament de XX volem manifestar la nostra més enèrgica condemna i rebuig de l'agressió, així com el nostre suport i proximitat cap a la víctima i el seu entorn posant a la seva disposició els recursos psicològics, jurídics, sanitaris, de protecció i d'acollida que requereixi i garantint que compta amb tota la informació que afecta als seus interessos.

En aquest sentit, l'Ajuntament de XX des del moment que ha tingut notícia sobre el cas i després de contrastar la informació que ens permetés tenir la visió més completa i precisa possible sobre aquest, s'ha activat el "Protocol d'actuació davant violències sexuals en espais festius" de XXX convocant una reunió d'urgència per recollir tota la informació i coordinar l' resposta institucional i l'atenció a la víctima i el seu entorn.

Volem insistir que la violència masclista és una greu vulneració dels Drets Humans i un problema social de primer ordre que atempta contra la dignitat i la integritat física i moral de les dones i les persones LGTBI que la pateixen i s'enfronten. Aquesta violència no és una acció o accions aïllades, és un entramat de conductes explícites, missatges normalitzats i simbòlics que structuren la nostra societat amb l'objectiu últim de mantenir la subordinació de les dones als homes i de no permetre l'existència de cap cos, model i/o comportaments que transgredeixin els límits marcats pel sistema heteropatriarcal vigent.

A les festes i en el temps d'oci, la diversió, l'alcohol i la sensació d'impunitat que genera la multitud i el "tot s'hi val", són a la base dels motius perquè aquesta violència masclista es manifesti de forma permanent a través de tocaments o petons no consentits, comentaris o mirades degradants sobre el cos de les dones, la pressió per mantenir relacions sexuals, comentaris i gestos lgtbifòbics, etc.

Per aquest motiu, treballar des de la prevenció i la coresponsabilitat social de tota la comunitat de X, en el rebuig i resposta immediata a les agressions masclistes, sigui urgent i imprescindible.

En aquest sentit, l'Ajuntament de X com a institució pública responsable de garantir l'exercici efectiu dels drets humans de les dones i persones LGTBI, seguirà impulsant les mesures dirigides al fet que les entitats municipals i la ciutadania en general respongui de manera immediata i contundent a qualsevol agressió masclista, s'atengui de manera prioritària a la víctima, es desenvolupin actuacions preventives per dotar les dones i persones LGTBI d'instruments que els permetin fer front a la violència i al no permetre la impunitat social dels agressors. A més, l'Ajuntament XXX es compromet a seguir donant suport i treballant en l'exercici de les seves competències, per garantir vides lliures de violència masclista.

Per tot això, aquest Ajuntament fa una crida a tota la ciutadania de X a participar demà a les 12:00 hores, a la Plaça X, a una concentració amb el lema X. Així mateix, als espais de festa de la ciutat, es realitzarà una parada de la música durant 15 minuts a les 00.00h i es farà una lectura del comunicat oficial i una parada de 5 minuts en tots els actes festius organitzats per l'Ajuntament, alhora que des d'aquí animem a la participació en aquestes iniciatives o a totes les altres vulguin fer-se, per sumar-se als diversos gestos col·lectius que mostrin el rebuig contundent a qualsevol tipus d'agressió masclista.

Fitxa 9: Annex als contractes de grups de música i Dj's

ANNEX

....., amb DNI , amb domicili, de.....
 es compromet a informar al grup de música contractat que, durant l'actuació, cal que eviti missatges i cançons que promoguin, de manera explícita, el consum de drogues i/o que facin apologia de l'ús i abús de l'alcohol, i també que puguin incitar agressions i delictes racistes, homòfobs o sexistes”.

A de/d'..... de 20 ..

Fitxa 10: Serveis d'atenció i recuperació al territori

SIAD. Servei d'informació i atenció a les dones

Servei d'atenció especialitzat a dones. Oferim assessorament psicològic i jurídic especialitzat en qualsevol temàtica relacionada amb les dones. Adreçat a dones a partir de 16 anys amb autorització de tutor/a. Punt de trobada de dones, amb espais de formació, sensibilització i accés lliure a les noves tecnologies, connexió a internet i centre de documentació.

Bassa d'en Gaire, Gandesa

Telèfon 977420018

SIE. Servei d'Intervenció Especialitzada

El SIE és un servei gratuït que ofereix atenció integral i recursos en el procés de recuperació i reparació a les dones que han patit o pateixen situació de violència, i també a llurs fills i filles. També incideixen en la prevenció, la sensibilització i la implicació comunitària. Compten amb un equip professional multidisciplinari integrat per persones titulades en psicologia, treball social, educació social, dret i inserció laboral.

Carrer Miquel Granell, 2 (Edifici Zeus, 1a planta)

Amposta

Telèfon 977 70 01 68

SAI. Servei Atenció Integral

El Servei d'Atenció Integral LGBTI (lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals) té la intenció de donar suport als processos personals d'identitat sexual i de gènere, així com proporcionar informació especialitzada en aquest àmbit (recursos, associacions, activitats). A més a més, farà sensibilització i prevenció contra l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

Bassa d'en Gaire, Gandesa
Telèfon 977420018

SAHTE. Servei d'Atenció a Homes -Terres de l'Ebre

El SAHTE és un servei que dona informació, assessorament i atenció psicològica específicament a homes que volen canviar la manera de viure les seves relacions afectives en l'àmbit de la parella però també en el familiar i comunitari.

SAHTE Joves (de 15 a 21 anys)

Espai Atzavara Arrels
C/Poeta Vicent Garcia, 3 Tortosa
Telèfon 649 644 874

SAHTE Homes

Grup d'Esplai Blanquerna
Plaça Mossèn Sol, 3. Tortosa
Telèfon 977279293

ASSIR

Atenció a la salut sexual i reproductiva de les dones.

Av. Colom 16-20, Tortosa
Telèfon 977 581008

Fitxa 11: Document de registre de casos i document de cessió de dades personals

REGISTRE DE CASOS

Important: Aquest registre s'omple després d'haver acabat la intervenció. No és un full perquè ompli la persona que ha patit l'agressió. És un document intern i confidencial.

Recordeu: S'ha de respectar en tot moment **la voluntat de la persona agredida** i els fets que vulgui explicar. No s'ha de pressionar perquè aporti tota la informació que aquí es demana.

Persona responsable del Registre	
Data	
Municipi	
Festa popular	
Espai de la festa	
Hora	
INFORMACIÓ SOBRE LA PERSONA QUE HA PATIT L'AGRESSIÓ	
Important: només omplir les dades que la persona agredida vulgui.	
Nom	
Edat	
Sexe	
Telèfon o informació de contacte	
INFORMACIÓ SOBRE LA PERSONA QUE L'HA AGREDIT	
Nom	
Edat	
Sexe	
Informació addicional	

DESCRIPCIÓ DELS FETS I OBSERVACIONS

(Com s'ha detectat la situació, qui l'ha detectada, **quin tipus d'agressió ha succeït** i quins actors implicats hi havia, quina relació hi ha entre les persones implicades, quina atenció s'ha fet a la persona agredida, a quins acords s'han arribat amb la persona agredida, quina intervenció s'ha fet amb la persona agressora, quina resposta ha hagut per part de la/es persona/es agressora/es, com ho ha rebut la persona agredida, etc.)

**MANIFESTACIÓ DE VOLUNTAT DE SER ATESA/A PER L'EQUIP DE PUNT LILA-ARC IRIS D'ATENCIÓ
DECLARACIÓ DE CESSIÓ DE DADES DE CARÀCTER PERSONAL**

En/na _____ (MAJOR D'EDAT) amb DNI _____
i domicili a _____ carrer de _____
núm. ___ pis ___ amb correu electrònic _____ i
telèfon _____

MANIFESTO:

Que vull ser atesa per l'Equip del Punt Lila-Arc Iris de l'Ajuntament _____, que està gestionat per _____ (nom entitat especialitzada) i en aquest sentit,

Declaro conèixer que estic cedint les meves dades segons la informació següent:

INFORMACIÓ bàsica sobre protecció de dades

Responsable del tractament: L'Ajuntament _____

- Finalitat: Rebre atenció en relació a qualsevol tipus d'agressió sexual o sexista.
- Legitimació: Exercici de poders públics (Article 6.1.e del RGPD 2016/679).
- Destinataris: Les dades no es cediran a tercers, si no és per al compliment d'una obligació legal o per la derivació a altres administracions competents en la matèria.
- Exercici de drets dels interessats D'accés, rectificació, supressió, portabilitat, limitació del tractament, i d'oposició al tractament, dirigint-se Oficina d'Atenció Ciutadana (OAC) de l'Ajuntament de _____ (*adreça*) o bé mitjançant el correu electrònic (*correu*)
- Per saber més sobre la nostra política de protecció de dades adreceu-vos a la seu electrònica de l'ajuntament (*enllaç*).

A _____, _____ de/d' _____ de 20 _____.

Signatura.

7 ANNEX (II)

Informe de diagnosi

CONSELL COMARCAL TERRA ALTA | 2020

Coordinació del treball

Agència Catalana de Joventut.
Consell Comarcal de la Terra Alta

Autoria

Observatori Noctàmbul@s. FSC.

noctàmbul@s

Terra Alta, juliol 2020

Índex

7 Annex (II): Diagnosi	66
1. Presentació	70
2. Plantejament de la Diagnosi	71
3. Metodologia	72
4. Anàlisi documental	73
5. Entrevistes a informants clau	76
6. Comissió Participativa	81
7. Enquesta	84
7.1. Dades sociodemogràfiques	84
7.2. Espais festius: festes populars i locals oci nocturn	87
7.3. Mobilitat i espai públic	92
7.4. Percepció de les violències	97
7.5. Violències sexuals presenciades als espais festius	102
7.6. Violències sexuals viscudes	106
7.7. Violències sexuals exercides	111
7.8. Actuació davant violències sexuals	111
8. Conclusions	115
9. Bibliografia	118

1. Presentació

Aquest és un document informatiu de diagnosi en el marc d'elaboració del "**Protocol d'actuació davant les violències sexuals en espais festius**" al Consell Comarcal de la Terra Alta.

El projecte es va iniciar a mes de **febrer de 2020** arran de la sol·licitud per part del **Consell comarcal de la Terra Alta** d'un recurs tècnic a l'Agència Catalana de Joventut per elaborar un Protocol comarcal per abordar les violències sexuals en espais festius de la Terra Alta. L'entitat adjudicatària per realitzar la dinamització i redacció d'aquest recurs tècnic ha estat el projecte **Observatori Noctàmbul@s**³⁷ de la Fundació Salut i Comunitat.

L'entrega de l'esborrany definitiu del Protocol està prevista per finals de **novembre de 2020**, no essent aquesta la data de finalització d'un procés, sinó l'inici del desplegament de les accions del Protocol que establirà una estratègia transversal i continuada al llarg del temps per tal d'abordar les violències sexuals als espais festius de la comarca.

El present document és fruit de la finalització de la primera fase del procés d'elaboració (**període març-juny 2020**) essent aquesta la realització de diverses **activitats de recerca** d'informació per elaborar una **Diagnosi** de situació de la comarca respecte a les violències sexuals als espais festius.

³⁷ <https://www.drogasgenero.info/noctambulas/>

2. Plantejament de la Diagnosi

L'**objectiu general** de la diagnosi és el de realitzar un **acostament a la realitat de la comarca** i del territori per tal de conèixer la situació de les violències sexuals i les seves manifestacions en els espais d'oci per poder desenvolupar així, les estratègies i accions necessàries per a l'elaboració del protocol.

La definició del **tema** a diagnosticar és el següent:

Violències sexuals en espais públics d'oci i estratègies d'actuació comunitàries a la Terra Alta

Al voltant d'aquesta temàtica, es plantegen **8 preguntes** endreçades segons tres temàtiques:

Preguntes sobre mapeig d'actors i agents	
Pregunta 1	Quins són els agents, actors i perfils que participen als espais públics d'oci?
Pregunta 2	Quines dinàmiques hi ha entre els agents polític-governamental, tècnic-administratiu i social-comunitari relacionades amb l'actuació de les violències sexuals en espais públics d'oci?
Pregunta 3	Quines són les necessitats de cada un dels agents que interactuen als espais públics d'oci relacionades amb l'abordatge de les violències sexuals?
Preguntes sobre dinàmiques de les violències sexuals en espais festius	
Pregunta 4	Quins són els imaginaris col·lectius al voltant de les violències sexuals relacionades amb espais públics d'oci?
Pregunta 5	Quines són les violències sexuals percebudes, viscudes i exercides als espais públics d'oci?
Pregunta 6	Com operen les violències sexuals al voltant de la mobilitat i el disseny dels espais públics d'oci?
Preguntes sobre polítiques públiques relacionades	
Pregunta 7	Quines polítiques i actuacions s'estan duent terme a la comarca?
Pregunta 8	Quines són les valoracions i les propostes que tenen els diversos agents implicats en els espais públics d'oci?

3. Metodologia

Les tècniques de recollida d'informació utilitzades en funció del recursos destinats i per respondre les preguntes plantejades, són les següents:

Tècnica	Descripció	Analitzat
 Anàlisi de dades estadístiques secundàries	<p>Recerca de dades relacionades amb les desigualtats de gènere al territori. En concret sobre desigualtats de gènere, violències de gènere, violències sexuals, oci i salut.</p>	<p>Dades generals sobre la Terra Alta. Comparatives amb altres dades de rellevància.</p>
 Anàlisi documental	<p>Recerca de marc normatiu sobre les violències de gènere i les violències sexuals en les diferents escales competencials (internacional, comunitària, estatal, autonòmica i municipal). Recerca d'experiències, circuits, serveis, plans d'actuació i protocols que ja s'estan aplicant al territori per detectar buits i duplicitats.</p>	<p>2 Informes 2 Plans. 3 Protocols. 2 Campanyes.</p>
 Enquesta	<p>Recerca de dades específiques i actuals al territori sobre percepció i experiències relacionades amb les violències sexuals, la reproducció d'aquestes als espais d'oci i el consum d'alcohol i altres drogues.</p>	<p>1 enquesta en línia per internet, aleatòria, amb 36 preguntes, tancades i obertes, sobre les dinàmiques de les violències sexuals en espais públics d'oci de la Terra Alta. Mostra de 127 persones.</p>
 Entrevistes semi-estructurades a informants clau	<p>Entrevistes a informants amb diferents percepcions, coneixements i experiències sobre les desigualtats de gènere, les violències associades i els àmbits del context d'actuació del protocol.</p>	<p>15 entrevistes a informants clau.</p>

4. Anàlisi documental

A continuació els documents que s'han analitzat per recollir informació sobre aspectes que puguin servir d'ajuda per resoldre les qüestions plantejades a la Diagnosi.

Document	Nom	Àmbit	Descripció	Aspectes a destacar
Plans	Pla Comarcal de Polítiques de Dones de la Terra Alta (2019-2022)	Igualtat	<p>II Pla de polítiques de dones de la Terra Alta. Diagnosi de la situació actual de les dones a la comarca, per detectar problemàtiques i mancances comunes, i fixar així eixos d'actuació Proposa un treball transversal de les diferents àrees del Consell comarcal. Només estan adherits 5 dels 12 municipis: Caseres, Corbera d'Ebre, El Pinell de Bari, La Pobla de Massaluca i Vilalba dels Arcs.</p>	<p>Els principals objectius són: -Fomentar presència i participació de les dones, especialment de les dones d'altres orígens i al món associatiu -Corregir desigualtats i discriminació per raó de sexe -Sensibilitzar població juvenil i infantil per eliminar estereotips culturals de gènere -Promoure iniciatives pel benestar i qualitat de vida de les dones -Impulsar treball en xarxa de les associacions de dones -Foment de l'emprenedoria femenina i de l'apoderament i lideratge -Intervenció integrada contra la violència masclista</p> <p>A partir de la detecció de necessitats, s'estableixen 5 eixos d'actuació amb les corresponents accions programades. A l'eix 5 "Intervenció integrada contra la violència masclista" destaquem la necessitat detectada de "més processos participatius per detectar necessitats que contribueixin a millorar el benestar, la salut i qualitat de vida de les dones". Malgrat assenyalar la violència masclista com un dels eixos, no es troba cap acció específica encaminada a la prevenció de les violències sexuals. Es fa referència explícita al fet que es treballarà la violència sexual "amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu".</p>
	Pla per la igualtat d'oportunitats entre els homes i les dones. Consell comarcal de la Terra Alta. (2018)	Igualtat	<p>Pla d'igualtat del Consell comarcal de la Terra Alta. Diagnosi interna de la institució amb perspectiva de gènere per fixar eixos d'actuació.</p>	<p>El Pla d'igualtat del Consell Comarcal ens ofereix una diagnosi de la institució a través de dades desagregades per gènere sobre els càrrecs polítics, personal de serveis administratius i auxiliars, i la resta de la plantilla. Del total, el 62% són dones. Planteja 5 eixos d'actuació i destaquem: - "La necessitat d'incorporació de la perspectiva de gènere a tots els programes i accions de les distintes àrees del Consell comarcal" - "La necessitat de sensibilitzar al personal i càrrecs electes sobre estereotips i rols de gènere".</p>

Protocols	<p>Protocol per a l'abordatge de la violència masclista a Terres de l'Ebre Actuació i circuits d'intervencions en situacions de violència masclista a Terres de l'Ebre</p>	Igualtat	<p>Circuit de Terres de l'Ebre per a l'abordatge de la violència masclista. El protocol se centra a definir les diferents formes de violència masclista i establir tant els factors de risc com els indicadors de violència, per facilitar la seva detecció. Estableix una xarxa de coordinació que compta amb una taula institucional, comissió tècnica, equips comarcals i agents de proximitat.</p>	<p>Els principals objectius són: -Contribuir a l'erradicació de la violència masclista a Terres de l'Ebre amb un model d'intervenció que situï les dones com a subjectes actius -Donar una resposta institucional integrada i satisfactòria a les dones afectades per violència masclista i als seus fills i filles -Establir una xarxa territorial, interprofessional, i coordinada que vetlli per un model d'intervenció integrat, minimitzant la victimització secundària de les dones en situació de violència masclista.</p> <p>El protocol esmenta com una de les àrees d'actuació, la violència sexual però vistos els indicadors de violència fixats, entenem que es dona cobertura a la violència sexual tan sols al voltant de la parella.</p>
	<p>Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci. Departament Interior Generalitat Catalunya. (2019)</p>	Igualtat	<p>Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci. Elaborat per Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. El Protocol és aplicable a tot Catalunya per la policia de la Generalitat i és una eina voluntària per als ajuntaments i entitats privades que vulguin adherir-se mitjançant conveni. No tots els municipis de la comarca de la Terra Alta hi estan adherits.</p>	<p>Aquest protocol es fixa com a objectiu la coordinació entre el personal de seguretat (pública o privada), càrrecs electes i tècnics municipals, així com professionals dels serveis d'oci, en l'actuació davant les violències sexuals en entorns d'oci. L'actuació es durà a terme no només davant de conductes tipificades al Codi Penal sinó també (i s'introdueix com novetat) davant conductes d'assetjament no previstes al CP però que es consideren infracció administrativa (al Art. 5 Llei 5/2008). Destaca l'exigència de formació obligatòria per al personal de seguretat, i d'entitats públiques o privades que vulguin adherir-se. Al protocol s'assenyala que el Departament d'Interior ha constatat l'increment de les violències sexuals, a partir de l'estadística policial i les enquestes de victimització. Així i tot, la xifra negra és més del 80%.</p>
	<p>Protocol per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de situacions d'assetjament laboral, sexual, per raó de sexe, de l'orientació sexual i/o de la identitat sexual. Consell Comarcal de la Terra Alta. (2020)</p>	Igualtat	<p>Protocol Assetjament sexual. Intern del Consell comarcal de la Terra Alta.</p>	<p>Anàlisi sobre el fenomen de l'assetjament sexual, l'assetjament per raó de sexe, d'orientació sexual o identitat sexual a l'àmbit del Consell Comarcal de la Terra Alta. L'objectiu és erradicar aquestes conductes, afavorint la prevenció, detecció i resolució dels possibles casos. Es defineixen els casos d'assetjament contemplats al protocol, així com les vies de resolució i l'orientació necessària per fer la possible denúncia. A més s'assenyala la importància de la sensibilització i formació al personal del Consell comarcal de la Terra Alta.</p>

Campanyes	No a la violència masclista i LGBTIfòbica "La Terra Alta diu prou"	Igualtat Joventut	<p>Programa "No a la violència masclista #LaTerraAltaDiuProu", engegat per l'Oficina Jove i el Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) del Consell Comarcal de la Terra Alta el mes d'abril de 2019.</p> <p>Campanya amb fulletons i cartells.</p> <p>Uns dels punts de difusió de la campanya va ser el dia 8 de juny, durant la celebració del festival MusicGand a Gandesa, on es va organitzar un punt de sensibilització contra el sexisme en l'oci nocturn.</p>	<p>La difusió de la campanya es va realitzar principalment al punt de sensibilització al festival MusicGand.</p> <p>Va anar acompanyat de l'instal·lació d'un espai on el jovent es podia fer fotografies instantànies i adquirir adhesius i polseres amb el lema de la campanya.</p> <p>A més, es van repartir uns fulletons informatius amb dades estadístiques de l'informe 'Noctàmbul@s' de la Fundació Salut i Comunitat i l'enquesta de violència masclista de la Generalitat de Catalunya. També hi apareix l'iceberg de la violència masclista elaborat pel Centre Jove d'Atenció a les Sexualitats (CJAS) per tal que els joves puguin identificar els tipus de violència, ja sigui visible o invisible, implícita o explícita.</p> <p>L'espai, que va funcionar durant més de dues hores, va estar dinamitzat en tot moment per l'Assemblea de Joves de la Terra Alta, una entitat emergent que lluita pel territori des d'una vessant social i feminista, els integrants de la qual són de diversos pobles de la comarca. Durant l'estona d'espera entre els grups musicals assistents al festival, es van poder escoltar pels altaveus diverses consignes reclamant uns espais d'oci lliures d'agressions masclistes i LGBTIfòbiques.</p>
	Violència masclista. Saps identificar-la?	Joventut	<p>Campanya de fulletons, per promoure la identificació de les violències masclistes a partir de la imatge gràfica de l'iceberg. Elaborat pel Centre Jove d'Atenció a les Sexualitats (CJAS)</p>	<p>L'objectiu es promoure a través d'una imatge molt útil com la de l'iceberg de la violència masclista la identificació per part dels joves dels tipus de violència, ja sigui visible o invisible, implícita o explícita.</p>
Informes activitats	Informe Tallers "estimar no fa mal"	Igualtat	<p>Tallers sobre relacions de parella i afectives. Elaborat pel SIAD del Consell Comarcal, el Servei d'Educació de la Terra Alta i amb suport de l'Institut Català de les Dones. Es realitzen des del curs lectiu 2013-2014</p>	<p>Tallers d'Igualtat a l'alumnat de 3er. ESO, amb la finalitat de promoure la Igualtat per evitar discriminacions i lluitar contra la violència masclista. Es treballen rols i estereotips de gènere molt vinculats a la població jove.</p>
	Informe La maleta lila "Trenquem silencis"	Igualtat	<p>És una activitat que parteix del Consell Comarcal de la Terra Alta, dins del SIAD i l'Institut Català de les Dones i amb la col·laboració del Departament d'Educació del Servei Educatiu Terra Alta.</p> <p>El projecte es desenvolupa a partir de 4 maletes que viatgen per les escoles, instituts i entitats amb els llibres escollits per temàtiques com: rols de gènere, violència masclista i abús sexual... per tal que puguin reflexionar sobre la importància de la igualtat i la no discriminació l'assoliment de l'objectiu proposat.</p> <p>Juntament amb els llibres es disposa d'un material didàctic per a infants, joves i adults</p>	<p>És un projecte per sensibilitzar a la població en general i en especial als infants i persones joves sobre la importància de la igualtat, la no discriminació i la lluita contra la violència i altres temes vinculats</p> <p>El projecte va adreçat a:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Alumnat d'infància, primària i secundària. ✓ Batxillerat i cicles formatius. ✓ Persones adultes. <p>El seu desenvolupament depèn de les persones encarregades a les aules (professors, professores, mestres), per això, per reforçar i assegurar la perspectiva de gènere podria ser necessari acompanyament més especialitzat.</p>

5. Entrevistes a informants clau

Les persones a entrevistar han estat triades pel **Grup Motor**. Això s'ha decidit en funció d'un mapeig d'actors de persones, associacions i col·lectius on s'ha valorat que poden tenir una opinió, experiència i informació rellevant per elaborar una diagnosi que ajudi a marcar unes línies pel Protocol i les propostes d'accions a promoure.

El projecte aprovat per a l'elaboració de la Diagnosi contemplava realitzar **8 entrevistes semi- estructurades** a informants clau, però es va valorar ampliar-ne el nombre per poder arribar a un major nombre de persones que poguessin aportar informació rellevant i significativa dels diferents municipis de la comarca. D'altra banda, considerant el context de confinament en que es va desenvolupar la fase de diagnosi i la incertesa respecte a si les mesures sanitàries dificultarien la participació d'un suficient nombre de persones als diferents grups de treball, va conduir a l'equip optar per ampliar el nombre de persones entrevistades i així garantir una recollida de dades prou diversa i significativa a la realitat del territori.

Per tant, finalment s'han realitzat un total de **15 entrevistes** a informants clau, des d'**abril de 2020** fins a **maig de 2020**. A causa de les mesures de confinament de l'estat d'alarma, imposades per la crisi de la COVID-19, cap entrevista s'ha pogut realitzar de manera presencial, sinó a través de videotrucada.

Totes elles han tingut una durada aproximada entre **1 hora i 1 hora i mitja**. S'ha seguit el mateix guió, s'ha procurat generar un ambient informal i de confiança i s'han adequat els temes a treballar segons el perfil de la persona a entrevistar. Els **perfils proposats** al Grup Motor i les persones finalment entrevistades, han estat els següents:

Àmbit	Perfils proposats al GM	Perfils entrevistats
Polític Governamental	<ul style="list-style-type: none"> > Conselleria Joventut, Serveis Socials, Igualtat, Cultura, Seguretat > Regidoria Igualtat (Benestar, Serveis Socials, Famílies), Joventut, Cultura, Seguretat. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Conselleria Serveis Socials i Igualtat. CC ✓ Conselleria Joventut. CC ✓ Regidoria de Joventut, Gent gran, serveis socials i salut. Comissió de festes.
Tècnic Administratiu	<ul style="list-style-type: none"> > Personal tècnic de Igualtat, Benestar, Cultura, Seguretat, Joventut, Salut, Serveis Socials. > Personal de Serveis d'Atenció a les dones (SIAD, SIE, Punts Liles, etc.). > Serveis de Seguretat Pública (Policia Local, Mossos d'Esquadra). 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Servei d'Orientació i Assessorament a Famílies (Terres de l'Ebre) ✓ Casa d'Infants "La Fontcalda" (Terres de l'Ebre) ✓ Biblioteca Municipal (Gandesa) ✓ Òmnium Cultural Terra Alta ✓ Coordinació SIAD i SAI (Comarcal)
Social - Comunitari	<ul style="list-style-type: none"> > Persones i/ o representants d'entitats feministes i/o de persones amb preferències, identitats i expressions de gènere no normatives (LGTBIQ+). > Persones i/o representants d'entitats de dones. > Persones i/o representants d'entitats de festes populars o que participen a festes. > Persones i/o representants d'entitats racialitzades que participen a festes. > Personal sanitari 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Infermera CAP (Gandesa) ✓ Membre Associació Conlloga. Grup de suport a la criança (Comarcal) ✓ Membre Associació de Dones (Batea) ✓ Membre LGTeBre (Terres de l'Ebre) ✓ Membre Ateneo Popular la Pastora (Gandesa) ✓ Membre Assemblea de Joves (Comarcal)
Privat-Econòmic	<ul style="list-style-type: none"> 6. Locals privats d'oci festiu. 7. Serveis de Seguretat Privada relacionats amb espais festius. 8. Empreses contractes pels esdeveniments festius. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Regent Pub (Caseres)

Conclusions de les entrevistes

A continuació s'exposen el **recull d'idees principals** extretes durant les entrevistes realitzades.

Mapeig d'actors i agents

Àmbit polític-governamental

- > Canvi de govern recent en l'àmbit del Consell comarcal. Període de **reorganització i actualització** a les àrees sensibles al protocol. Treball preliminar de caràcter més intern i no tan adreçat a la ciutadania.
- > **Bona predisposició** per col·laborar al procés d'elaboració i d'implementació del protocol.
- > A tots els municipis hi ha **Regidoria de joventut, però no d'igualtat**, que comparteix àrea amb altres temàtiques a tots els ajuntaments, sense regidoria pròpia.
- > Des del Consell comarcal, bona predisposició a la **coordinació** amb els ajuntaments i a fomentar el treball transversal i en xarxa.
- > **Dificultats** d'engegar o mantenir en el temps algunes iniciatives per manca de personal amb dedicació horària a la temàtica i/o pressupost als ajuntaments, tant a l'àrea de joventut com d'igualtat.
- > Diferències en la implementació de la **perspectiva de gènere** a les polítiques públiques als diferents municipis, en general molt lligat a la disponibilitat de dedicació horària i la formació específica en l'àmbit per part de les persones que en desenvolupen el càrrec.

"Com facilitat en la implementació del protocol assenyalaria la predisposició política, almenys la que hi ha ara, perquè abans la desconeixia"

"La coordinació i la unió, fa la força. Des dels diferents àmbits que es pugui treballar, contra més millor. Des d'altres àrees... És una xarxa, que llavors, jo crec que és molt important"

Àmbit tècnic-administratiu

- > S'assenyala la **bona predisposició** de l'administració a l'hora de desenvolupar la perspectiva de gènere i treballar de manera transversal.
- > Necessitat de **formació interna** en detecció i prevenció de violències masclistes, sobretot a les àrees d'atenció ciutadana i l'àrea de salut.
- > Bona **coordinació** amb les àrees polítiques, principalment dels seus municipis, i al Consell comarcal. Taules temàtiques amb representació municipal i comarcal.
- > Coneixements desiguals sobre **polítiques públiques** en perspectiva de gènere implementades a la comarca.
- > **SIAD** comarcal, amb atenció traslladada als municipis si així se sol·licita, tot i que es detecta que moltes dones prefereixen l'atenció fora del seu municipi per garantir el seu anonimat. El perfil majoritari de població atesa és de dones per sobre els 35 anys.
- > **SIE** amb seu a Amposta, i possibilitat de visita desplaçada a Ribera d'Ebre. Seria recomanable la possibilitat de desplaçament del servei a la comarca de la Terra Alta.
- > **SAI** comarcal. Necessitat de reforçar l'atenció i difusió del servei.
- > S'assenyala la necessitat de valorar les **particularitats** de cada territori tant al procés d'elaboració com a la implementació.

"Necessitem formació sobre violència de gènere. Perquè tenim moltes vegades només la formació de quan vam estudiar la carrera, però això ha quedat... Necessitem eines, com tractar, com treballar en elles i fer l'acompanyament al SIAD per exemple. Si ara em truca una persona que està rebent violència, doncs, no sé si sabria trobar la manera d'ajudar-la".

Àmbit social-comunitari

- > **Teixit associatiu** molt gran, divers i actiu. Als últims 3 anys van sorgir a la comarca entitats que treballen temàtiques de gènere i igualtat a partir de comissions dintre dels seus col·lectius.
- > No s'ha pogut identificar cap associació que treballi a la comarca, de manera específica, temàtiques **LGTBI**.
- > Bona **predisposició** per col·laborar en l'elaboració i implementació del protocol. Coincidència en la necessitat d'un protocol elaborat amb metodologies participatives, a iniciativa de l'administració, per tal de garantir-ne la seva efectivitat.
- > Des d'algunes entitats s'han organitzat de forma autogestionada **activitats de sensibilització** davant les violències masclistes i de formació en temàtiques de gènere. També s'ha participat en l'elaboració de protocols per a punt liles.
- > **Perfils d'edats i d'activitats** molt determinats en funció del tipus d'entitat. De manera general, a les Associacions de Dones a la comarca les integrants són dones més grans i els tipus d'activitats més culturals amb un conservador perfil "femení" (cuina, costura...). Al contrari al que passa a les altres entitats que treballen temàtiques d'igualtat, amb perfils més joves i més polititzats (incidint en les desigualtats estructurals per motius de gènere). També s'han creat espais de coordinació intergeneracional.
- > Des de les entitats s'assenyala bona relació amb **l'administració tècnica** als municipis i a nivell comarcal, especialment amb l'àrea de joventut.
- > Necessitat de millorar la **coordinació** amb àrees polítiques i tècniques i crear punts de trobada, més enllà de dates concretes (25N, 8M, 28J...). Desig de què es tingui en compte el **coneixement situat** de les organitzacions socials a la comarca a l'hora de desenvolupar projectes amb perspectiva de gènere i reivindicacions LGTBI.
- > Reivindicació del **rol d'altaveu** de les entitats a l'àmbit comunitari, i de la seva posició privilegiada per traslladar un discurs en temàtiques de gènere més polititzat i menys simbòlic.
- > **Potencialitat** en la coordinació a escala formal de les entitats a la comarca que treballen temàtiques de gènere i igualtat, des d'àmbits diferenciats com joventut, criança, ecofeminisme...

(Des de les entitats) "Estem fent una mica el paper de portar-ho al carrer. Perquè per exemple l'administració fa un acte, com que tanca, per amb ells, i simbòlic, perquè és lo 8 de març i s'ha de fer. Naltros sí que és veritat que en lo pocs temps que portem, jo crec que hem visibilitzat o intentem al menys, visibilitzar tot això al dia a dia i no només en estos actes"

"A la comarca hi ha moltes associacions, però en realitat no crec que hi hagi tanta xarxa entre elles. Potser sempre és necessari que hi hagi una associació que sigui nucli i que vague tirant fils cap a les altres. Sempre hi ha d'haver una iniciativa al mig."

Àmbit privat-empresarial

- > **Bona predisposició** per col·laborar en l'elaboració del protocol i donar suport a la campanya de difusió, des de locals d'oci.
- > **Interès per treballar** en la prevenció de violències sexuals als espais d'oci privat, tot i que **no s'assenyala** com una **problemàtica urgent**.
- > Falta de protocol d'actuació davant violències sexuals als espais d'oci privat. Desconeixement de procediment d'actuació **i interès per elaborar-ne algun**, en coordinació amb l'Ajuntament.
- > Necessitat de **major coordinació** amb els ajuntaments, especialment durant el període de festes majors.

"Als municipis s'hauria de pensar també en els negocis privats, sobretot a festes majors. No tenim espais amb ells, i des d'aquí es podrien fer també moltes coses"

"Crec que tothom estaria d'acord en col·laborar amb una campanya, amb cartells, enganxines... Tot suma i als nostres locals hi ha gent tot l'any, no només a l'estiu"

Dinàmiques de violències sexuals als espais públics d'oci i entorns de Terra Alta

- > Relats diferenciats sobre la **incidència** de violències sexuals a la comarca. Coincidència en què no hi ha alta incidència de violències més rebutjades socialment, tals com agressions sexuals o violacions, però difereixen en la casuística de violències més invisibilitzades.
- > S'expressa una **normalització** d'algunes conductes, tant a espais festius com de manera quotidiana al carrer, les escoles, centres de treball... Principalment comentaris masclistes o homòfobs, invasió de l'espai personal i mirades sexuals.
- > Dificultat a l'hora d'**identificar** les violències sexuals, sobretot per part de qui les pateix, però també per part dels agressors.
- > Com **agressors**, s'assenyalen principalment homes coneguts, amb diferents perfils d'edat en funció del tipus i context de la violència exercida.
- > S'identifiquen en alguns relats **mites** sobre les causes de les violències sexuals, relacionant aquestes (de manera directa o indirecta) amb el consum d'alcohol i altres drogues, o en la major llibertat sexual de les generacions més joves.
- > Els **bars i pubs** dels diferents municipis es defineixen com espais molt masculinitzats. S'identifiquen determinades conductes masclistes i de violències sexuals quotidianes i molt normalitzades en aquests espais.
- > La majoria de les violències s'exerceixen per part d'**homes coneguts**, sobre tots als pobles més petits on manifesten que és difícil "no conèixer a tothom" als esdeveniments festius, i on es fa servir aquesta sensació de "confiança i familiaritat". Aquest fet dificulta la denúncia (formal o informal) de l'agressió.
- > Falta de **visibilitat i llibertat sexual** de persones amb identitats sexuals no normatives, tot i que s'evidencia un canvi positiu a generacions més joves. Ens relaten experiències de persones que han marxat dels pobles de la comarca per gaudir de manera més lliure la seva sexualitat (fenomen del "sexill").
- > A l'àmbit de **seguretat**, s'identifiquen percepcions diferents en funció del municipi. A pobles més grans, amb zones als afores, s'expressen més sentiments de por o inseguretat, sobretot a l'hora de tornar a casa de nit i per part de les dones. No hi ha transport públic nocturn i es fan servir cotxes particulars o taxi compartit, principalment.
- > S'identifica un nivell de consum **d'alcohol i altres drogues** elevat i des d'edats primerenques (12-13 anys). Moltes de les persones entrevistades assenyalen el consum com detonant de violències sexuals i d'altres violències per part d'homes.
- > Els **llocs d'oci** i festius canvien en funció de la temporada. A l'estiu es fan servir recintes i espais al carrer, per festes majors. La resta de l'any, l'oci es desenvolupa als bars de cada poble.
- > A l'estiu hi ha molta **mobilitat** entre els llocs festius als pobles. Sobretot de la gent més jove, a les festes majors de cada poble a la comarca.

"No és una comarca on hi hagin agressions o abusos... A lo millor també s'ha amagat una mica, però no s'ha sentit. Sí que és veritat que escoltes coses que fan els joves... que dius ¿és necessari?. Escoltes coses de com acaben la nit, i dius ¿era necessari?" que després ens queixem de què passen coses"

"Crec que moltes vegades infravalorem, o no sabem detectar lo que ens passa. Passen coses tan greus que et fa cos com anomenar "violència" el que em va passar. O la gent es diu "no és per tant", "no diguis res". També perquè tothom es coneix, l'agressor sempre serà fill d'algú i el que no es vol és el conflicte. Però jo penso que el conflicte ja hi era i això s'hauria de treballar".

"A aquests pobles hi ha molta cultura de bar i és lo principal lloc on es troba la gent. I no sé si hi ha abusos sexuals, podria ser, però sí de comentaris o així ja és una bestia. I són llocs on sembla que pot passar de tot, perquè és un ambient distès, no és un ambient formal i llavors, jo crec que es conviu en un nivell de masclisme molt gran, i crec que és dels llocs que més m'incomoda i on també és més difícil actuar, perquè al cap i a la fi és un lloc privat".

Polítiques públiques implementades a Terra Alta respecte la temàtica

- > Coneixements desiguals sobre **polítiques públiques d'igualtat** o de prevenció de violències masclistes. Major grau de coneixement a àrees polítiques i tècniques que a l'àmbit soci-comunitari.
- > S'han recollit moltes propostes amb relació a la necessitat d'integrar les **escoles** (tant educació primària com secundària) com llocs d'incidència de les polítiques públiques d'igualtat i de prevenció i detecció de violències masclistes.
- > Relats diferenciats sobre l'aplicació de la **perspectiva de gènere** als diferents àmbits d'organització de les festes populars.
- > Necessitat de fomentar el coneixement social del **circuit d'atenció** davant de violències masclistes a través de la difusió de les funcions i horaris d'atenció dels recursos i serveis dels diversos agents que hi participen.
- > S'expressa la idoneïtat d'aprofundir i potenciar polítiques públiques a centres educatius, però també amb famílies i jovent, sobre **educació sexual** i relacions sexe-afectives amb perspectiva de gènere.
- > Bona valoració dels diferents **punts liles** implementats a espais festius al territori. S'expressa la necessitat de potenciar la seva professionalitat, així com treballar maneres d'assegurar de forma més efectiva l'anonimat i privacitat de les persones ateses (emplaçament menys exposat del punt d'atenció, professionals que no siguin personal tècnic reconegut a la comarca o voluntaris).
- > Necessitat d'aprofundir en la **mirada interseccional i transversalitat** en les polítiques públiques d'igualtat.
- > **Bona valoració** del projecte "la maleta lila", adreçat a les escoles. Es valora com molt necessari, i un primer pas per tractar temàtiques d'igualtat, tot i que s'assenyala la necessitat de major acompanyament al professorat en el desenvolupament.

"Treballar en totes les àrees és molt important, a l'inici de qualsevol cosa, perquè estàs sensibilitzant a tots els municipis. I després és un tema de continuïtat, que crec que és molt important a tot arreu, però sobretot a les escoles. Perquè des de ben petit, la base la vas construint. Però clar després també te trobes a casa, a la societat."

"Necessitem més polítiques de prevenció, que poden sortir de les administracions, però que han de ser properes. Polítiques que arribin, que no es queden a llocs puntuals. Perquè moltes vegades no sabem identificar les violències, i sobretot la gent jove, o no tant jove. L'administració s'hauria de posar més piles en la prevenció."

6. Comissió Participativa

La **Comissió Participativa** és el grup de treball dissenyat perquè sobretot l'àmbit **social-comunitari** tingui la possibilitat de participar, aportant percepcions sobre l'estat de la qüestió, deliberant i aportant propostes pel Protocol o el Pla d'abordatge. La primera sessió d'aquest grup de treball és sobre marc teòric feminista i idees sobre la diagnosi.

Fitxa de la sessió	
Acció	Sessió 1 Comissió Participativa .
Data i Lloc	11 de juny de 2020. De 10h a 12h. Videotrucada (plataforma jitsi)
Nombre de participants i perfils	12 participants. Tècnica territorial, tècnic comarcal, representants d'entitats a la comarca i persones a títol individual.
Descripció	La Comissió Participativa és un grup de treball obert a totes les persones que vulguin participar en l'elaboració del protocol. Està contemplada en tres sessions de treball, de les quals la primera és perquè les persones participants entenguin l'aproximació teòrica des de la qual s'emmarcarà l'elaboració del Protocol i elaborin unes idees bàsiques sobre com perceben les dinàmiques concretes de les violències sexuals en espais festius de la comarca .
Continguts	La sessió es va centrar en una explicació del procés d'elaboració del protocol, de les funcions de la Comissió Participativa, una aproximació al marc teòric i la detecció i, finalment, l'elaboració d'una primera diagnosi sobre les dinàmiques pròpies de les violències sexuals en espais festius a la comarca de la Terra Alta.
Canals de difusió	Es va elaborar un formulari online per sondejar la disponibilitat de les persones interessades. La posterior difusió de la convocatòria va ser oberta a través de xarxes socials i el mailing a totes les entitats registrades. Es va fer especial èmfasi perquè assistissin a la sessió, a través d'altres canals informals, a col·lectius feministes i entitats amb perspectiva de gènere, entitats culturals que participen activament o organitzen activitats festives a la Terra Alta.

Conclusions de la diagnosi de la Comissió Participativa

A continuació s'exposen el **recull d'idees principals** extretes durant la primera sessió de la Comissió Participativa. En aquest cas, el recull està endreçat segons temàtiques més obertes que a les entrevistes a informants clau.

Tema	Idea recollida
Festes populars	<ul style="list-style-type: none"> > Les agressions o violències sexuals a festes estan més exposades, però hi ha violències també a la vida quotidiana. > Les agressions a festes populars es justifiquen més, a causa del consum més elevat d'alcohol i d'altres drogues. Aquest consum s'identifica també entre gent molt jove i de manera normalitzada o tolerada.
Seguretat	<ul style="list-style-type: none"> > El sentiment de seguretat és diferent en homes i dones. Les dones tenen por a l'hora de tornar a casa soles i tracten de fer-lo amb amigues o acompanyades de la parella. > Com a recurs per augmentar la sensació de seguretat es fa servir el mòbil, fent veure que s'està parlant o fer missatges de veu al whatsapp. > Algunes persones indiquen que hi ha llocs foscos al poble, o que per tornar a casa des d'altres pobles han de travessar descampats o carreteres.
Violències sexuals més normalitzades durant festes	<ul style="list-style-type: none"> > Assetjament i ciberassetjament. Persecucions a l'hora de tornar a casa o a les xarxes socials. > Insistències davant negatives. > Comentaris masclistes o mirades que hipersexualitzen el cos de les dones. Floretes, xiulits, clàxons... S'identifiquen les terrasses dels bars com lloc on passen aquestes violències de manera més quotidiana. > Invitar a copes, a festes o als bars, amb el fi d'aconseguir alguna "devolució" de caire sexual. > Tocaments o invasió de l'espai vital fins a provocar contacte físic no desitjat. > Fotos o vídeos sense consentiment, especialment de dones que han begut alcohol i es troben amb la capacitat de reacció alterada. <p>Es comenta de manera reiterada que als entorns rurals les violències sexuals estan més normalitzades i tolerades. Com a causa s'identifica la falta d'anonimat a pobles més petits on la majoria de gent es coneix i l'envelliment de la població, que normalment va associat a actituds més masclistes o conservadores.</p>
Associacionisme	<ul style="list-style-type: none"> > Diverses entitats que treballen temàtiques d'igualtat i gènere des de perspectives i grups d'edats molt diferenciats. > Es reclama ampliar la xarxa entre elles i s'evidencia la necessitat de coordinació per potenciar la transversalitat.
Locals privats d'oci nocturn	<ul style="list-style-type: none"> > D'acord amb la informació de les participants a la sessió, als locals d'oci no hi ha cap protocol davant violències masclistes i tampoc s'ha ofert cap mena de formació als i les treballadores. > S'identifiquen com llocs on es produeixen violències sexuals, més amagades i normalitzades.
Urbanisme i mobilitat	<ul style="list-style-type: none"> > No hi ha transport nocturn. A l'hora de tornar a casa es fa a peu (tant si és al mateix poble o a un poble proper) o en cotxe particular o taxi compartit. > Molta mobilitat entre municipis, en funció d'on tingui lloc la Festa Major cada cap de setmana.

	<ul style="list-style-type: none">> Les dones assenyalen que no es fa servir autostop molt sovint, per por a les violències sexuals però també per la possibilitat que el conductor hagi begut.> S'assenyalen alguns punts poc il·luminats a determinats pobles que fan augmentar la percepció d'inseguretat.
Sensibilització i polítiques públiques	<ul style="list-style-type: none">> No es coneix cap protocol davant violències sexuals als espais públics.> Es valora com positiva la instal·lació de punts liles i es demanda que hi siguin a tots els pobles de la comarca.> Respecte als punts liles s'indica que caldria potenciar la seva professionalització i escollir la seva ubicació pensant en l'anonimat i sentiment de confiança.> Com mesura preventiva s'assenyala la necessitat de potenciar l'oci informal des de les polítiques públiques (esports, cultura...). Així com incidir en l'educació sexual amb perspectiva de gènere a infants i adults
Atenció	<ul style="list-style-type: none">> Caldria reforçar el coneixement sobre els circuits d'actuació davant violències sexuals, així com dels serveis d'atenció. Especialment entre la gent més jove (homes i dones).

7. Enquesta

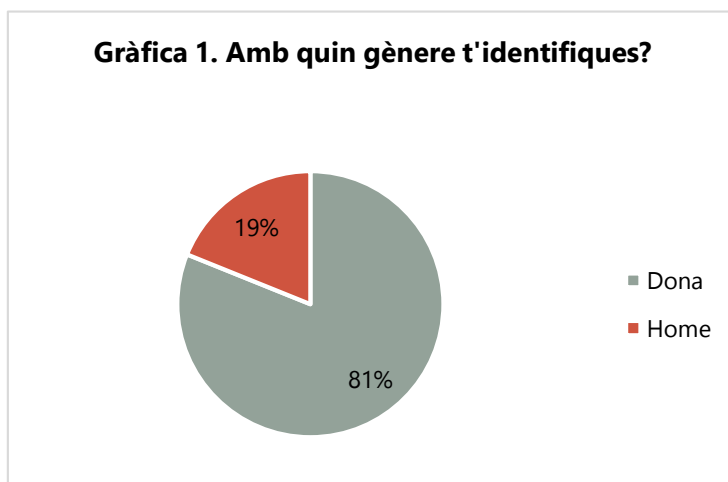
Informació bàsica sobre el qüestionari realitzat:

- > Qüestionari online, aleatori, accidental, no representatiu. **Mostra tendències.**
- > **Difusió** a través de nota de premsa conjunta del Consell comarcal de la Ribera d'Ebre i el Consell comarcal de la Terra Alta, xarxes socials, llistat de correus interns del Consell, llistat de correus d'entitats registrades. Suport amb difusió informal a través de mòbils particulars entre grups d'iguals.
- > Període de recull: obert per contestar des de **15 d'abril de 2020 a 31 de maig de 2020.**
- > Mostra de **127 persones** que han respost.
- > A la Terra Alta hi ha **11.490 habitants** censats, dels quals el 51% estan identificats com a homes i el 49% com a dones.
- > Dividida en **7 apartats**: informació general, espais festius, mobilitat, percepció sobre violències sexuals, violències presenciades, violències viscudes, violències exercides, actuació commutaria.

A continuació l'explotació de dades i gràfiques essencials per tema i pregunta:

7.1. Dades sociodemogràfiques

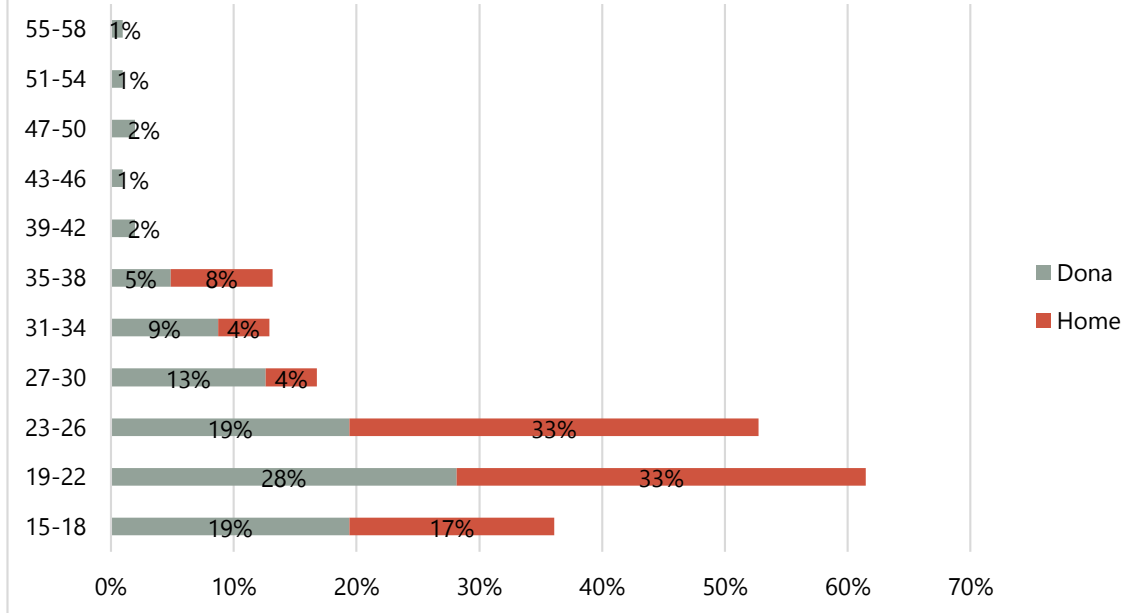
Al primer apartat sobre informació general es pot observar, el numero i percentatge de persones que s'han identificat com a dones (**103 respostes, 81%**) i com a homes (**24 respostes, 19%**), Cap persona ha escollit la resposta "altres". Al ser un qüestionari aleatori, accidental, acostuma a passar amb les temàtiques de gènere que **les dones mostren més interès** i participen més a les activitats que es proposen³⁸.

Les dades segueixen la mateixa tendència de resposta obtingudes a les recerques anuals de l'Observatori Noctàmbul@s, fet que es pot interpretar sota l'argumentació de que: tot i que als últims anys es pot percebre un augment del rebuig i preocupació per les violències sexuals i masclistes a nivell social (i on cada cop hi ha més homes que prenen consciència de la gravetat del fenomen), aquesta preocupació continua essent **majoritària entre la població femenina** ja que és justament la que en pateix les conseqüències. I és aquesta la població que es troba més mobilitzada en les diferents estratègies que miren de fer-hi front: ja sigui des de l'activisme feminista, com en la participació activa en estratègies que s'articulen des de les administracions locals.

³⁸ A l'enquesta Noctàmbul@s 2017-18, van respondre 73,7% de dones d'una mostra de 1541 persones a nivell estatal (FUNDACIÓ SALUT I COMUNITAT, 2018, pág. 63).

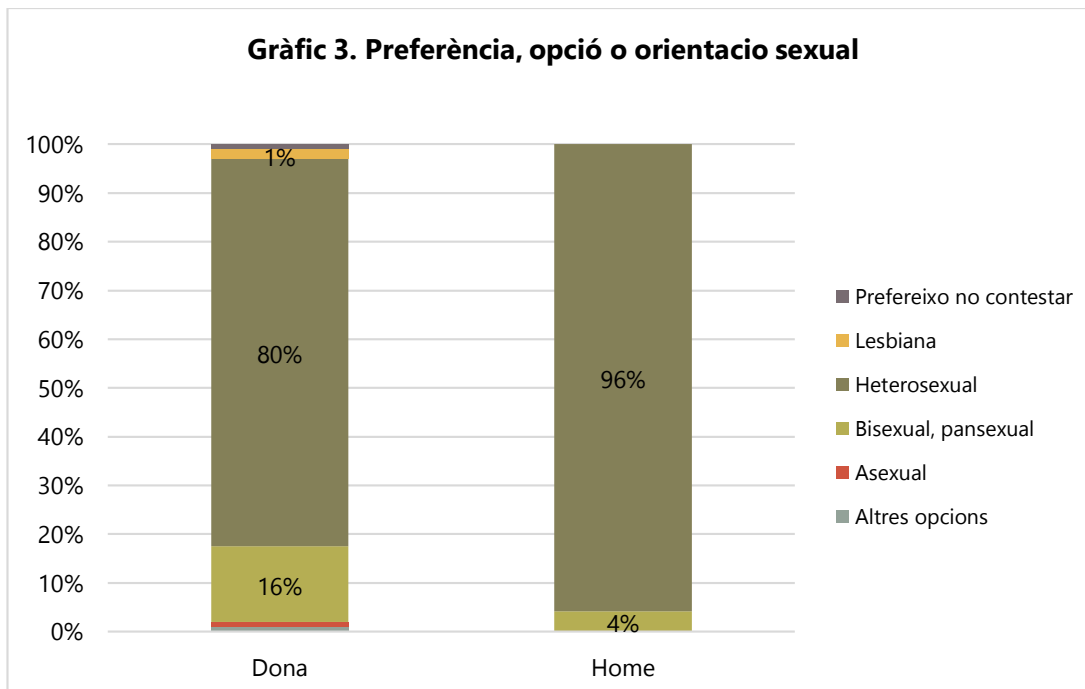
Gràfica 2. Nombre de persones per franja d'edat i gènere

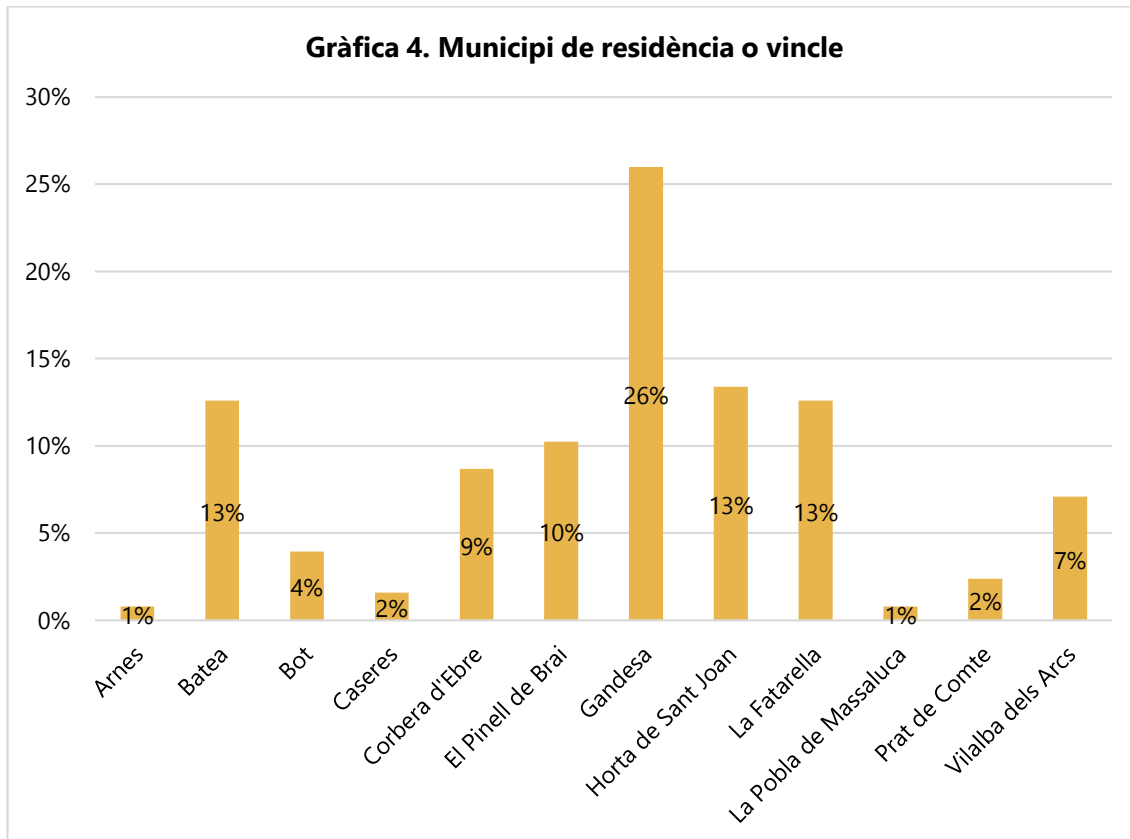
Les **edats** més freqüents al qüestionari han estat les franges de **19-22** i de **23-26** anys d'edat.

Pel que fa als grups d'edat, s'ha donat una **participació decreixent dels grups d'edat més grans**. Les dones i homes participants per grup d'edat, mostren una proporció equilibrada fins a la franja d'edat de 35-38 anys. A partir d'aquesta franja s'ha de destacar la baixa participació generalitzada, però especialment d'homes.

Gràfic 3. Preferència, opció o orientació sexual

Les respostes sobre l'opció sexual mostren el **predomini de les persones que es declaren heterosexuais** (80% de dones i 96% d'homes), evidenciant l'heteronormativitat que orienta a la majoria de la població cap a aquesta opció, esdevenint l'heterosexualitat com a la única opció "normal" i natural" segons l'imaginari hegemònic. L'heterosexualitat obligatòria³⁹ exclou a aquelles persones que no encaixen dins dels paràmetres de "normalitat" heteropatriarcal, facilitant que es puguin exercir violències sobre elles. Tanmateix, és important ressaltar que hi ha un nombre important de dones que s'identifiquen com **"bisexual, pansexual" (16%)**, i un baix nombre persones que s'identifiquen com **"lesbianes" (1%)** o **gais (0%)**.

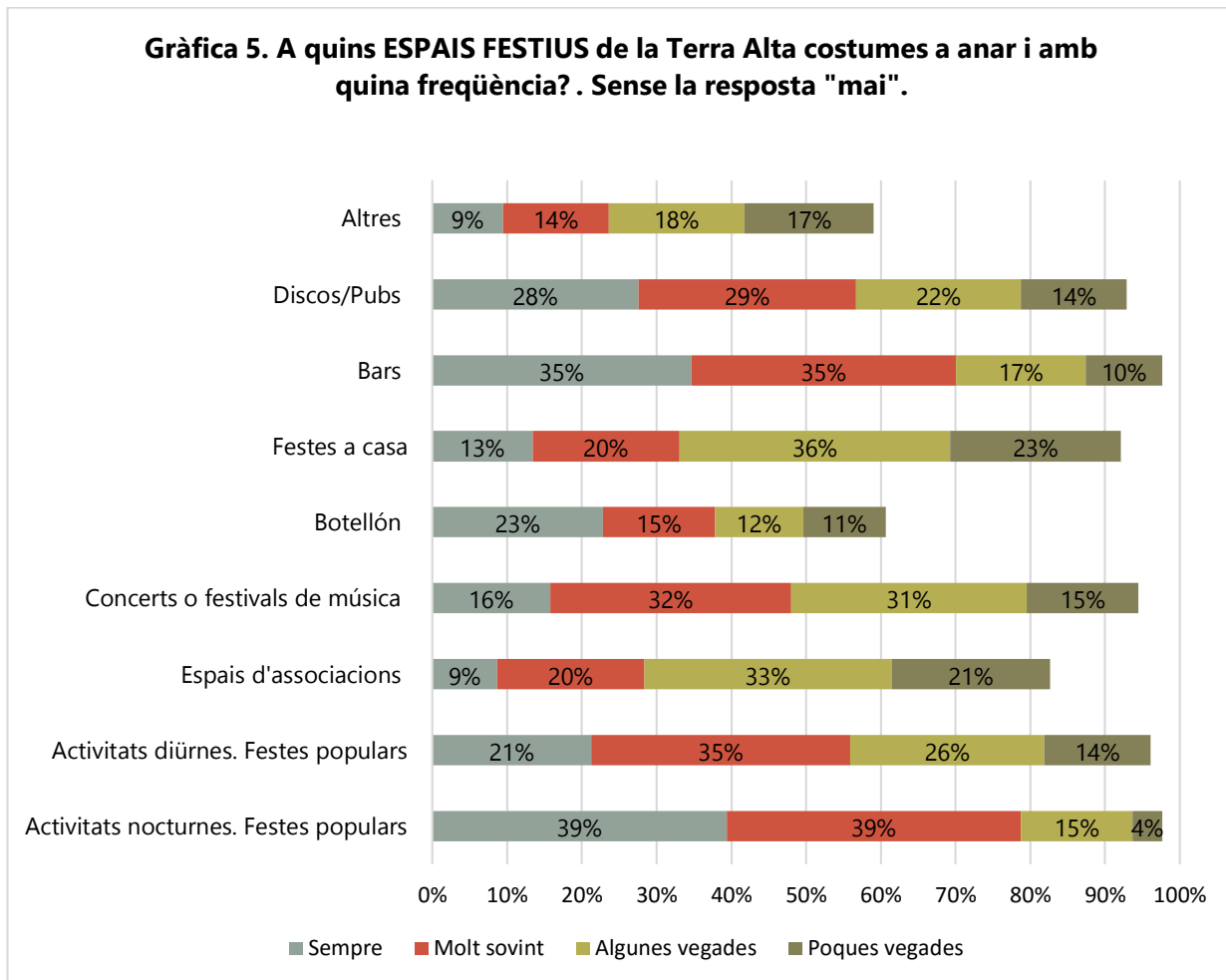

Les respostes sobre el municipi de residència a la **comarca de la Terra Alta** o sobre aquell amb què hi ha un vincle, tot i residir fora per feina o estudis, mostren una **representativitat equilibrada** amb relació a la població dels diferents municipis. Tanmateix, és important destacar que municipis com **La Pobla de Massaluca (1%)**, **Arnes (1%)**, o **Caseres (2%)**, han quedat lleugerament infrarepresentats amb relació a la seva població, que representa sobre el total de la comarca.

³⁹ (RICH, 1980)

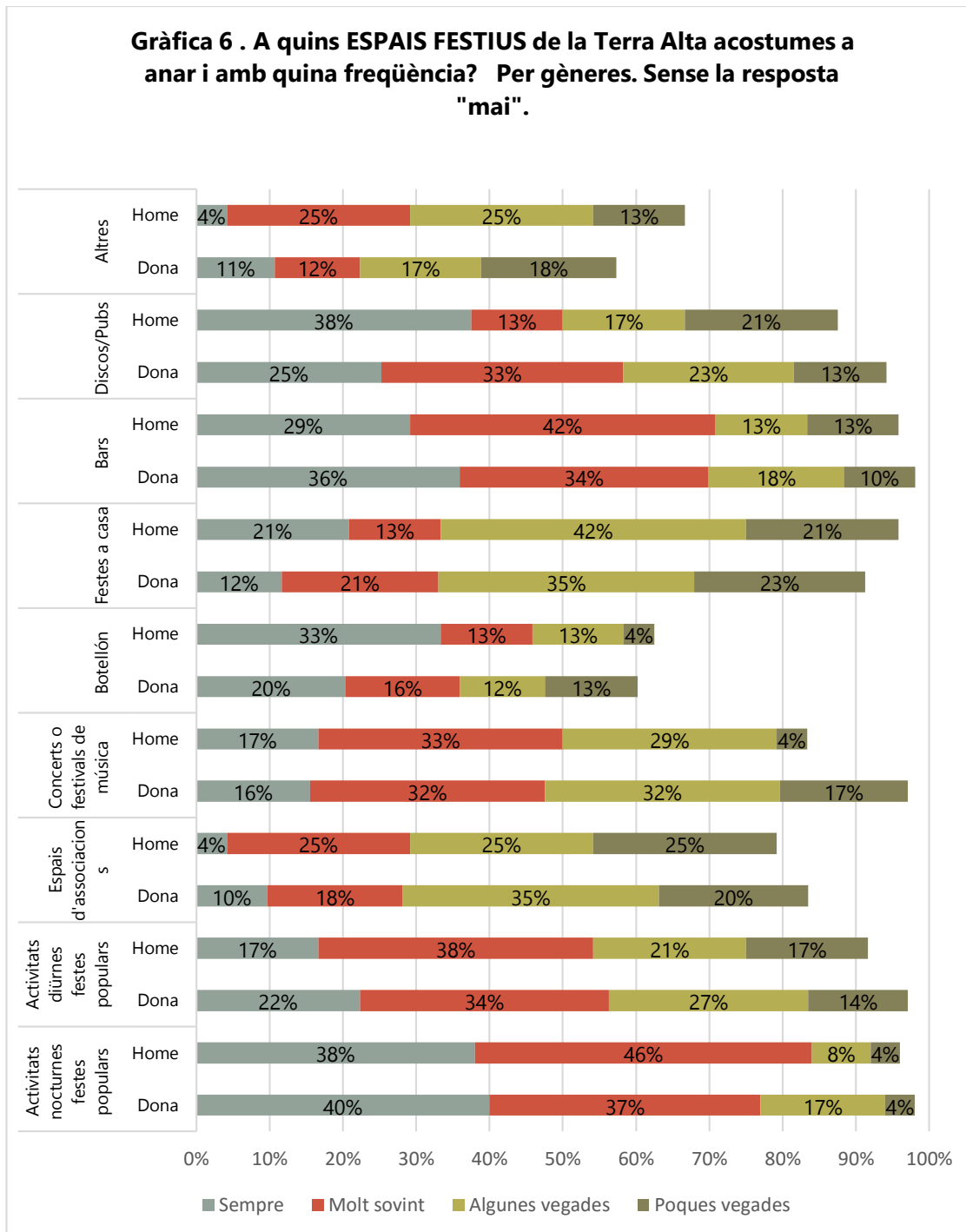
7.2. Espais festius: festes populars i locals oci nocturn

A continuació es presenten les principals dades respecte els espais públics de la comarca. En primer lloc, s'observen els resultats sobre els **espais i la freqüència d'ús**.

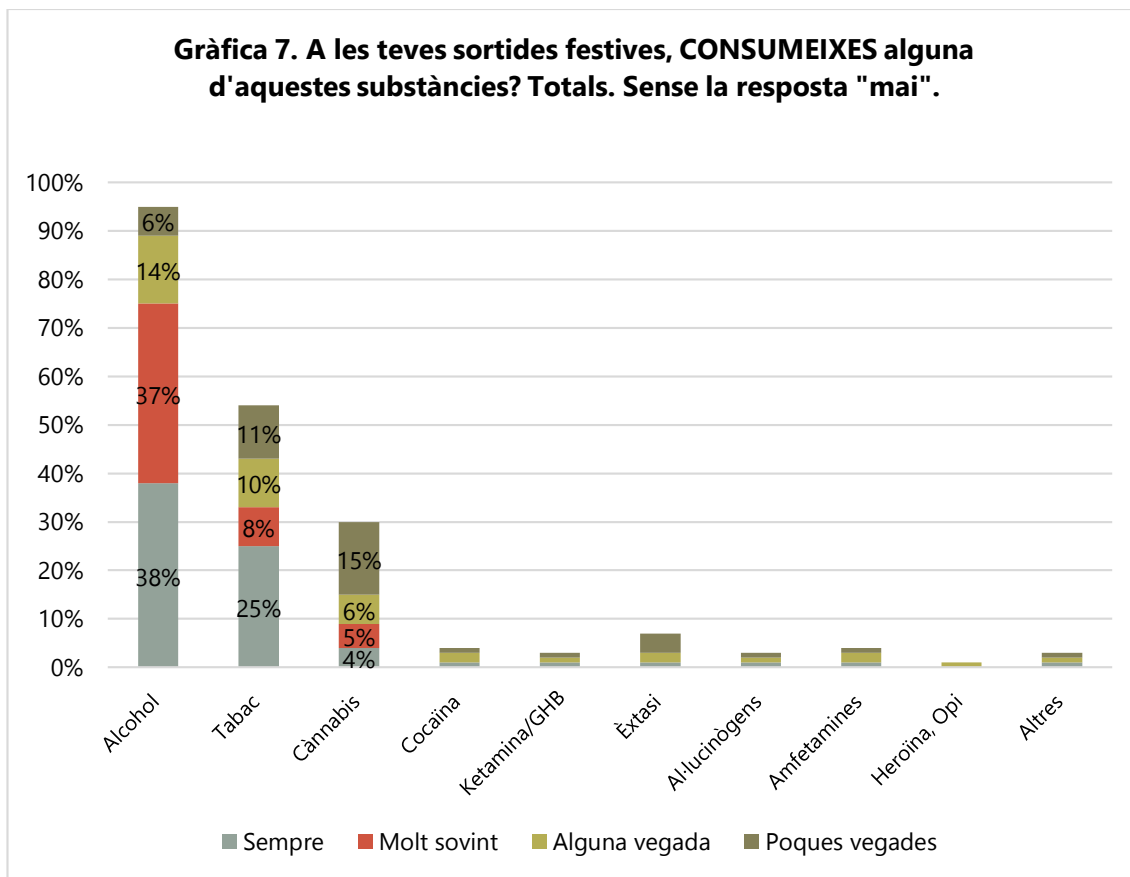
Els espais més freqüentats per la majoria de persones que han contestat acostumen a ser els més habituals: espais musicals i d'activitats de festes populars, concerts i bars. Especialment, **bars i activitats nocturnes de festes populars** amb un **97% total**, i un **70%** i **78%**, respectivament, de persones que van a aquests espais "sempre" o "molt sovint".

És important destacar que l'abast de l'actual protocol estarà emmarcat en els espais públics i, com es pot observar, espais d'oci privat com els bars, els concerts o festivals, les discoteques i les festes a casa són **espais privats** on també es desenvolupen activitats d'oci.

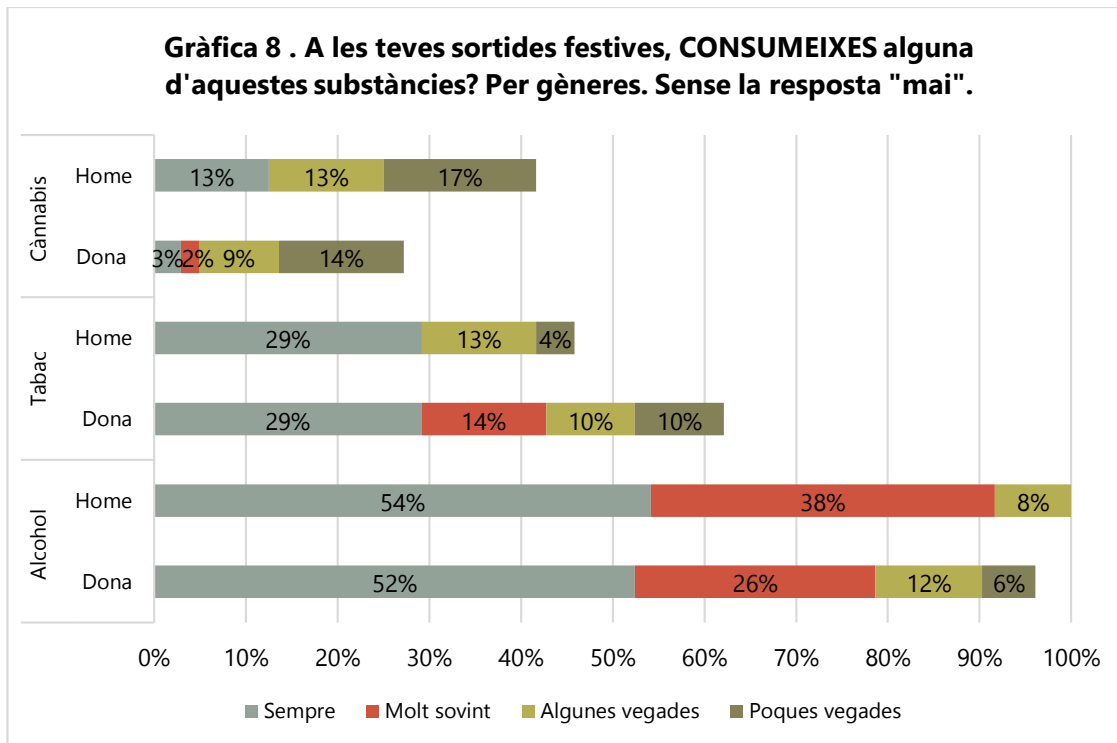
A la **gràfica 6** es poden observar les dades segregades per gènere. Els resultats són bastant similars i, fins i tot, es mostra una major freqüència en les dones en comparació als homes, especialment en espais com **“Activitats diürnes”, “Concerts o festivals de música”** i **“Discoteques/Pubs”**. Cal remarcar que aquestes dades **no es corresponen amb els resultats d’altres enquestes** on són els homes els que acostumen a manifestar el fer ús dels espais de festa amb més freqüència⁴⁰.

⁴⁰ (FUNDACIÓ SALUT I COMUNITAT, 2018, p. 70)

A la **gràfica 7** s'observa com **la droga més consumida és l'alcohol (95%)**, seguida del **tabac (54%)** i el **cànnabis (30%)**. A més del consum total d'alcohol, destaquem la freqüència, ja que el **75%** de les persones afirmen que consumeixen alcohol "sempre" o "molt sovint".

Les dades qualitatives i qualitatives analitzades per l'Observatori Noctàmbul@s al llarg dels cinc informes publicats, permeten concloure que **la droga més present a les situacions de violència sexual és l'alcohol**. Aquest d'una banda, actua com a droga depressora que pot reduir o fins i tot fer desaparèixer la capacitat de reacció de la persona agredida; per altra banda, pot actuar com a desinhibidor del potencial agressor. Alhora, a nivell social la lectura que es fa de les persones que consumeixen alcohol (i altres drogues) té una forta càrrega de gènere: mentre **legitima i desresponsabilitza als homes** que el consumeixen (al ajustar-se el seu consum al model de masculinitat hegemònica), **penalitzava i culpabilitza a les dones** que el consumeixen al transgredir la norma de gènere que genera l'expectativa de la moderació i autocontenció femenina.

Si analitzem les tres drogues més consumides (**alcohol, tabac i cànnabis**) podem apreciar el següent. Hi ha un consum elevat i molt semblant **d'alcohol** entre homes i dones, amb un **92% d'homes** i un **78% de dones** que consumeixen alcohol **"sempre" o "molt sovint"**.

Respecte al **tabac**, destaquem el consum de les **dones (58%)**, superior al dels **homes (46%)**. En el cas del cànnabis el consum és en major mesura masculí, amb un **43% dels homes** enfront del **31%** de les **dones**.

Aquesta **diferència en els consums** té també una càrrega de gènere. Sovint es parla de que dones i homes consumeixen de forma "igualitària" però les dades mostren com això no és així. Les dones mostren patrons de consum "igualitaris" en les drogues legals: tabac i alcohol, però no és així en la resta de substàncies "il·legals". Sobre aquestes últimes recau l'estigma que suposa infringir la llei, fet que no s'ajusta al model i mandats de la feminitat hegemònica seguit per les dones i segons els quals no s'han d'assumir riscos i no s'ha de transgredir la norma. En el cas dels homes els mandats de la masculinitat giren en sentit contrari: s'accepta una certa assumpcions de riscos com a part del que **l'imaginari heteropatriarcal** assimila a la masculinitat.

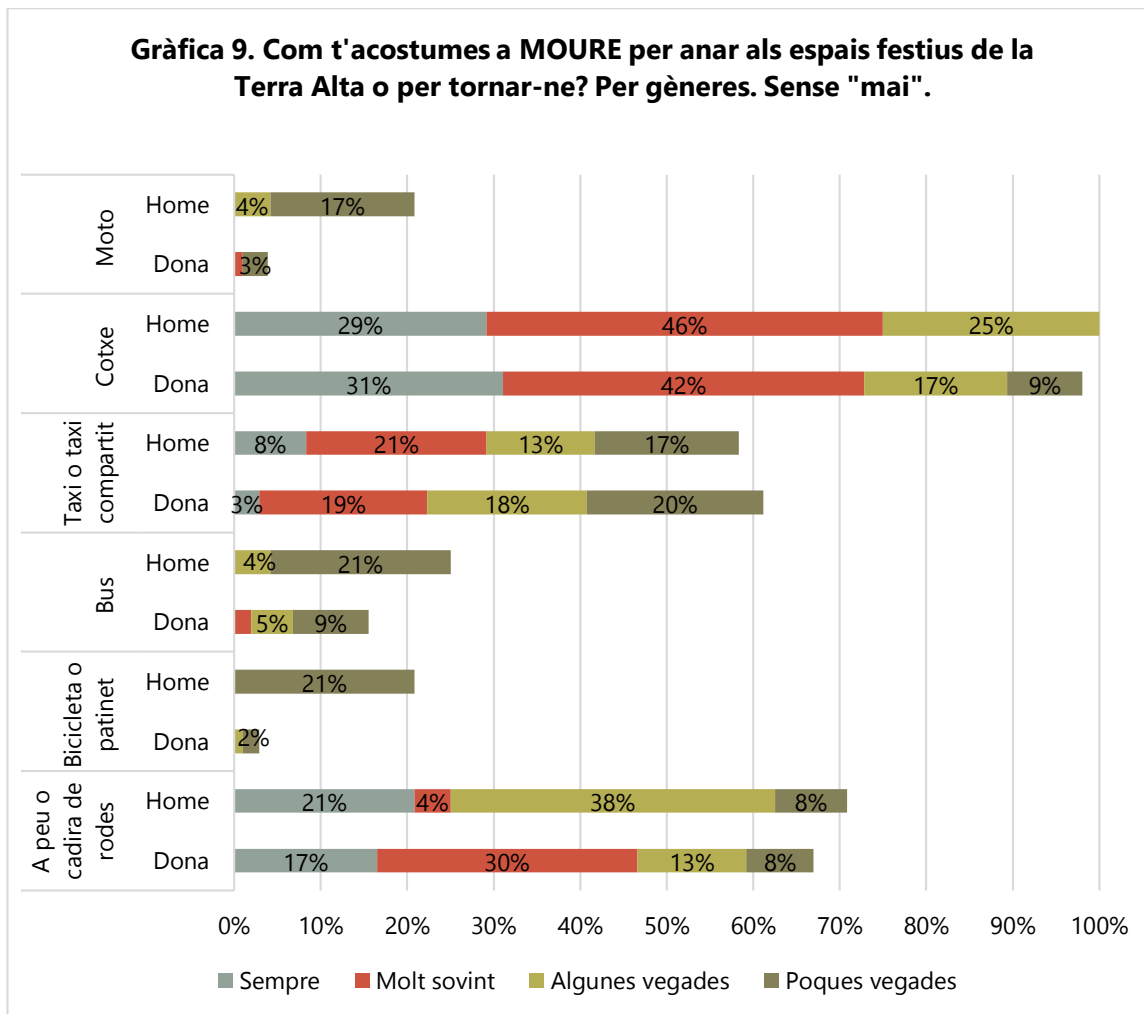
A continuació, per acabar l'apartat sobre espais festius, el qüestionari conté una pregunta oberta on es demana **comentaris** sobre els **espais festius** del municipi o territori on s'acostuma a anar.

Figura 1. Si vols, aquí pots afegir un comentari sobre els espais festius del municipi o del territori als quals acostumes a anar:

Com es pot observar als núvols de paraules, relacionades amb **"festes majors"** com a temàtica general centren les respostes i, com a destacat, ressaltar els comentaris que tenen a veure amb pobles concrets com **"Corbera"**, **"Fatarella"**, **"Gandesa"**, **"Batea"** o **"Pinell"**, o amb fets específics en relació amb **"substàncies"** o a les festes de **"kintos"**.

7.3. Mobilitat i espai públic

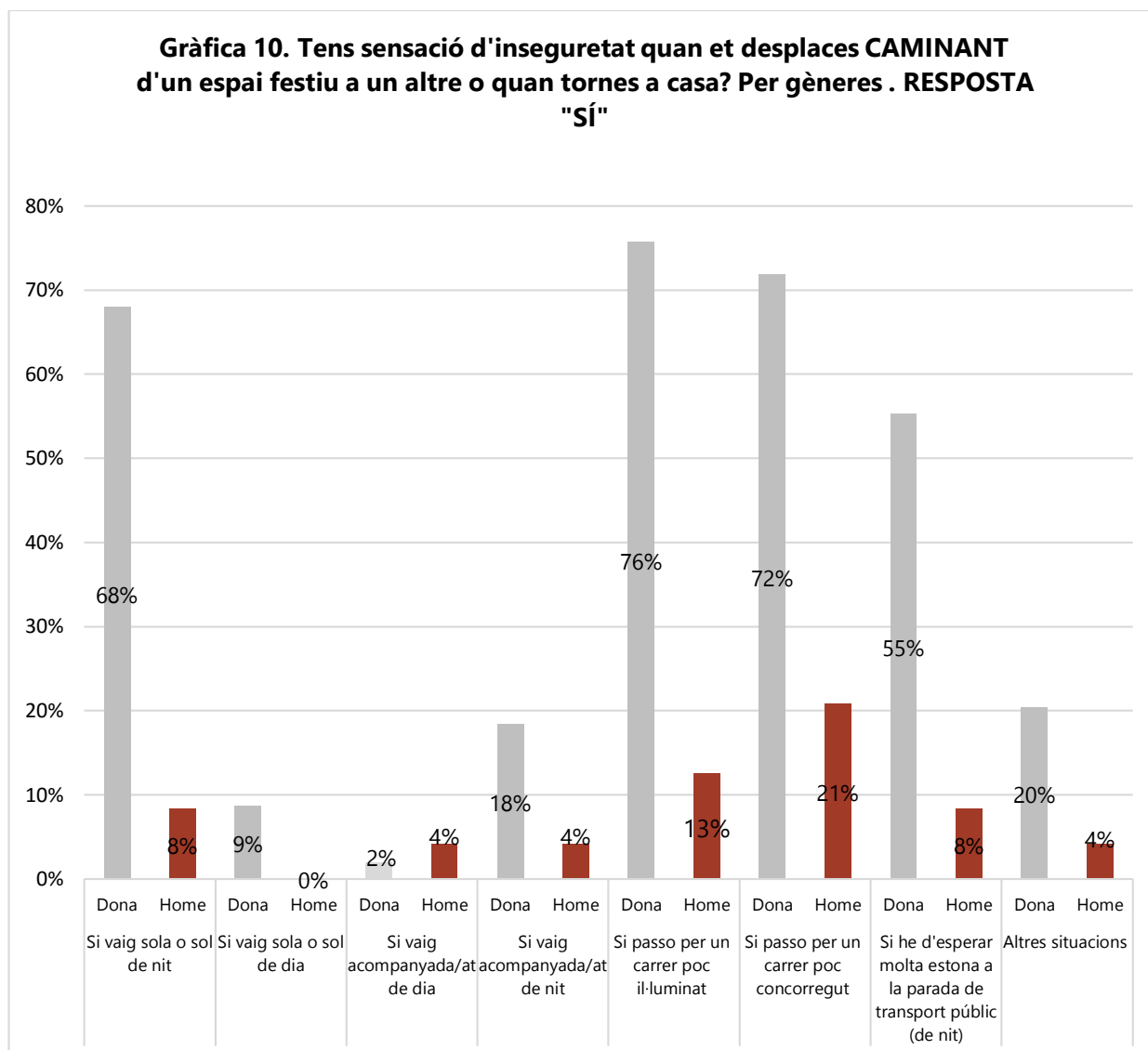

Sobre la **mobilitat entre espais de festa**, els resultats són clars en el sentit que la majoria de persones diuen que es mouen amb **cotxe (98%) i a peu o cadira de rodes (68%)**. Els resultats referents al transport públic, en concret del **bus**, són baixos en consonància a les carències d'aquests serveis de mobilitat a la comarca, només el fan servir un **17%** de les persones.

Destaquem l'ús del **taxi/taxi compartit (61%)** i el baix ús de **bicicleta i/o patinet (6%)**.

A nivell de gènere els resultats són similars.

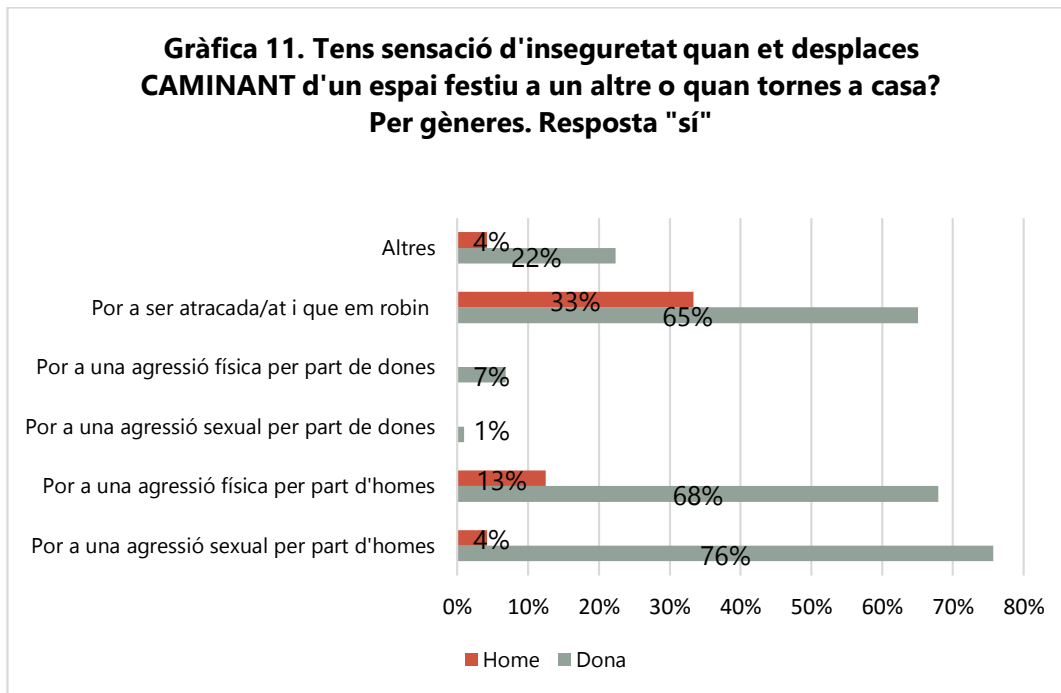
La següent **gràfica 10** exposa els resultats sobre **percepcions de seguretat o inseguretat** quan les persones es desplacen **caminat**. A través d'aquestes dades sí que es pot observar clarament els resultats que es donen a nivell fins i tot estatal, on són les **dones les que expressen molta més sensació d'inseguretat que els homes** quan caminen pel carrer.

Són destacables els resultats següents:

- > El **68%** de les **dones** enquestades expressa tenir sensació d'inseguretat quan **camina sola de nit** anant o tornant de festa a casa. En el cas del homes la xifra baixa fins al 8%.
- > El **76%** de les **dones** enquestades expressen tenir sensació d'inseguretat quan passen per un **carrer poc il·luminat** i un **72%** quan és **poc concorregut**. En el cas dels homes, així ho manifesten el 13% i el 21% respectivament
- > El **55%** de les dones enquestades expressen tenir sensació d'inseguretat si han d'esperar molta estona en una **parada de transport públic de nit**. Mentre que només un 8% dels homes manifesta aquest motiu de por.
- > Les sensacions d'inseguretat són molt superiors **de nit que de dia**.
- > Les dones enquestades expressen sentir-se més segures quan van **acompanyades** en percentatges superiors als referits pels homes.

La següent gràfica parla dels **motius de la sensació de por** a patir agressions.

Com es pot observar, el que majoritàriament fa por a les persones enquestades són les agressions per part d'**homes**. A continuació algunes dades a destacar:

- > El **76%** de les **dones** enquestades expressa que quan es desplaça d'un espai festiu a casa el que li genera por és una **agressió sexual per part d'homes**. Els homes enquestats ho han expressat de la mateixa manera en un 4%.
- > El **68%** de les **dones** enquestades expressa que quan es desplaça d'un espai festiu a casa el que li genera por és una **agressió física per part d'homes**. Els homes enquestats no han expressat de la mateixa manera en un 13%.
- > El **100%** dels **homes** i el **99%** de les **dones** enquestades, **no tenen por a ser agredides sexualment per una dona**.

A continuació, el qüestionari oferia una pregunta oberta on es demanaven comentaris sobre **zones de la comarca** que generin **sensació d'inseguretat de nit**.

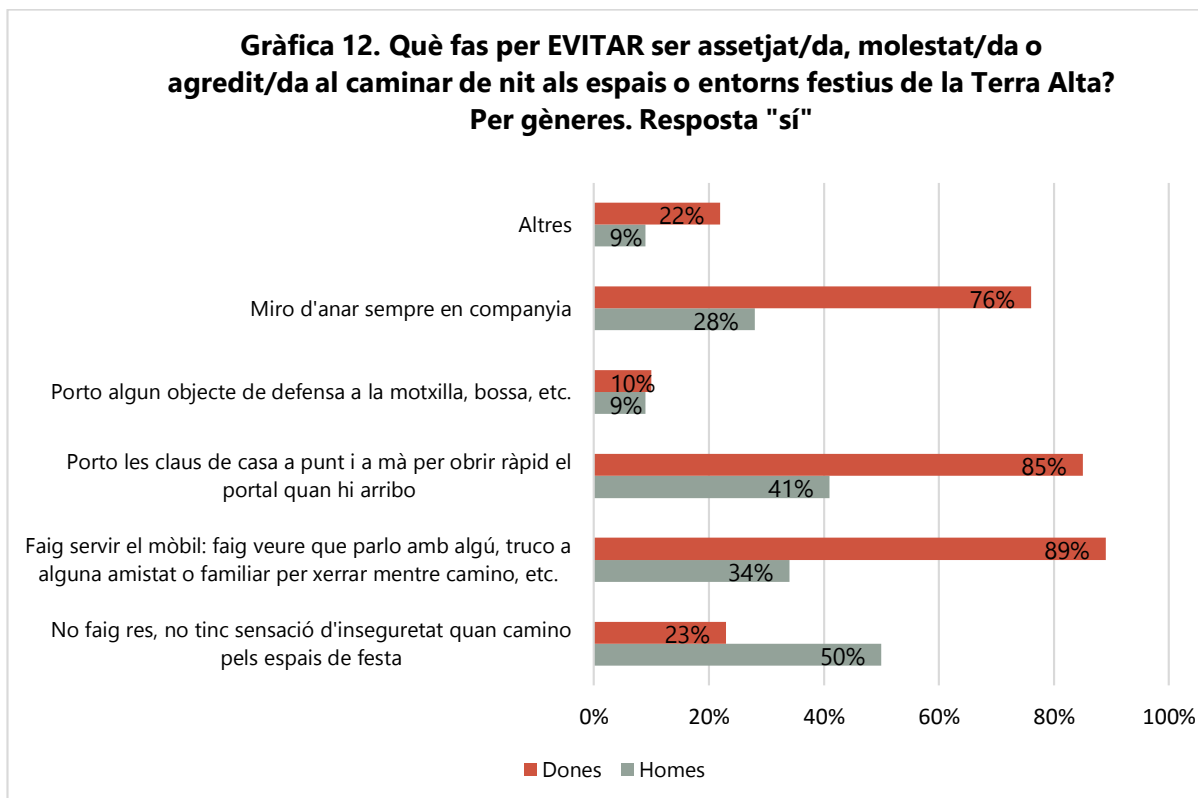
Figura 2. Si vols, aquí pots afegir un comentari sobre si hi ha alguna zona de la comarca que et generi sensació d'inseguretat quan hi passes caminant de nit. (En cas que sí: quina és? Per què et genera inseguretat?)

Com es pot observar al núvol de paraules, hi ha molts **altres elements** generadors d'inseguretat a part dels proposats i es posa èmfasi als **"carrers", "carreteres", "llocs foscos", "sense faroles", "polígons"** o **"carrers conflictius"** a més de fets relacionats amb **"cotxes" "xiulets"** o **"comentaris obscens"**.

També s'assenyalen llocs concrets que generen especial inseguretat com **"c/Franquet de Gandesa a la zona d'abans de les Planes"**.

La següent gràfica expressa els mecanismes que articulen les persones per **evitar ser assetjades** o agredides quan caminen de nit entre espais festius o de tornada a casa.

És destacable el següent:

- > El **74%** de les **dones** enquestades expressen que intenten anar **sempre acompanyades**. Els homes són el 43%.
- > El **88%** de les **dones** enquestades expressen que porten les **claus de casa a mà** i el 84% fan servir el **mòbil**. Els homes són el 49% i el 36% respectivament.

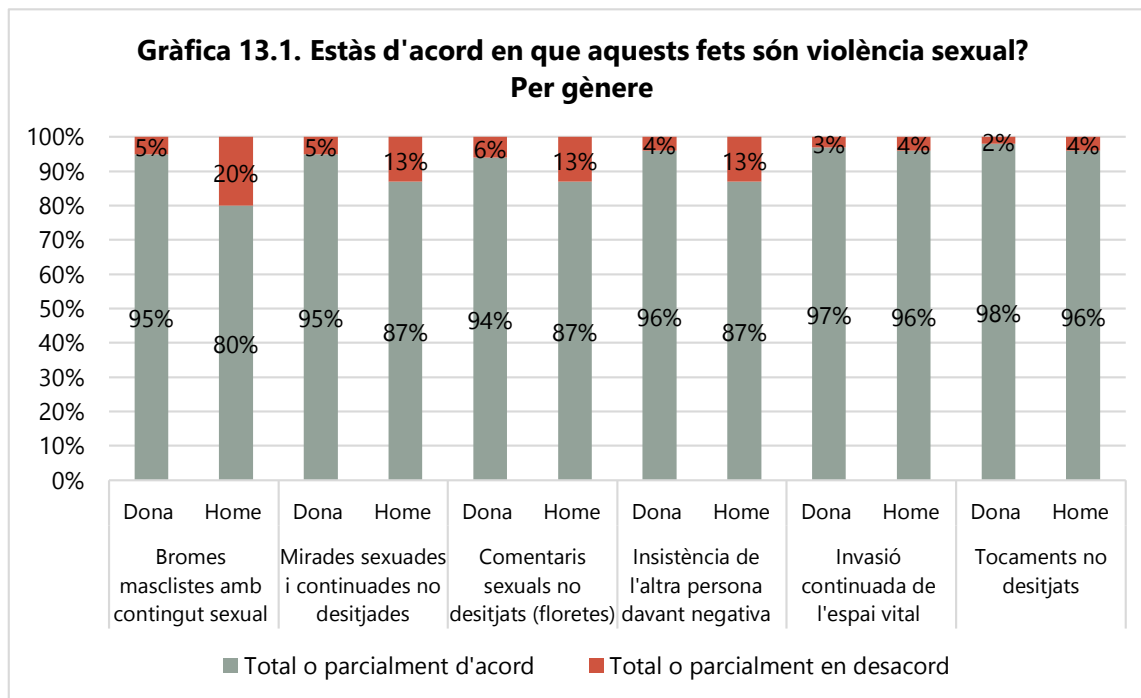
Cal donar importància a les experiències de les dones quan tornen a casa i, com a font d'informació per sensibilitzar, és interessant explicar la quantitat d'estratègies diverses que moltes dones relaten. A continuació alguns **exemples** sorgits a l'enquesta:

Pregunta oberta. *Quines altres estratègies fas servir per millorar la teva sensació de seguretat en aquesta situació?*

"Caminar ràpid", "Vigilo molt (darrera, als costats, ...) i inclús alguna vegada vaig correr", "Evito anar sola", "Posar-me una clau entre els dits de la mà amb el puny tancat i poder-la utilitzar com a defensa en cas de ser assaltat", "Gravo un àudio a qualsevol amiga que hagi arribat a casa recentment, si arribo bé a casa el borro i no l'envio, però si passés alguna cosa l'enviaria i ja sabrien que fer", "Anar acompanyada d'algú, me sento més segura anant de nit. Quan me toca anar sola, tinc por de que hem vingui alguna persona per darrera o trobar-me-la inesperadament", "Saber on hi ha gent que hem pogut socorrer, no anar-ne gaire lluny dels amics, i portar el mòbil preparat per si he de trucar a algu", "Escoltar música i cantar per no pensar-hi", "Tenir el mòbil a la mà", "Intento arribar a casa el més ràpid possible però sense semblar que estic preocupada. sovint faig notes de veu a amigues explicant qualsevol cosa i així em distrec", "Dur el mòbil a sobre. Fins que no marxa algun amic/a no marxo jo", "Parlar amb una altra persona mitjançant el Whatsapp", "No mirar a la gent a la cara", "Caminar ràpid i fer sempre el mateix recorregut", "Intentar anar acompanyada sempre si es denit o vaig per algun lloc desconegut", "Caminar tan ràpid com puc", "Autodefensa personal", "Pensar amb altres coses", "Flors de Bach per treballar autoestima i seguretat", "En els espais de festa intentar estar sempre acompanyada d'algú, ja que sempre hi ha alguna mirada o algun moviment d'una altra persona que et fa sentir molesta. Últimament intento ser clara i dir les coses a la cara, però hi ha moments complicats i no sempre és fàcil plantar cara ja que després et quedes tota la nit en mal cos", "No pensar el que hem pot passar", "Passo per carrers il·luminats i amb més il·luminació. Aparco el cotxe lo més a prop de la festa possible", "Intento pensar que no passarà res", "Avisar per missatge quan surto de la festa i arribo a casa".

7.4. Percepció de les violències

Aquest apartat recull informació sobre les **creences al voltant de les violències sexuals**, els resultats són una bona font per adaptar els missatges posteriors a treballar i/o promoure en el disseny de polítiques públiques i en especial de campanyes de visibilització de les formes de violència sexual que es mostren més invisibilitzades i dels mites que gaudeixen de més seguiment i que per tant són sobre els quals cal incidir en la tasca de sensibilització. La mateixa pregunta està dividida en dues gràfiques per facilitar la lectura i hem agrupat les variables "Total i parcialment d'acord" i "Total i parcialment en desacord".

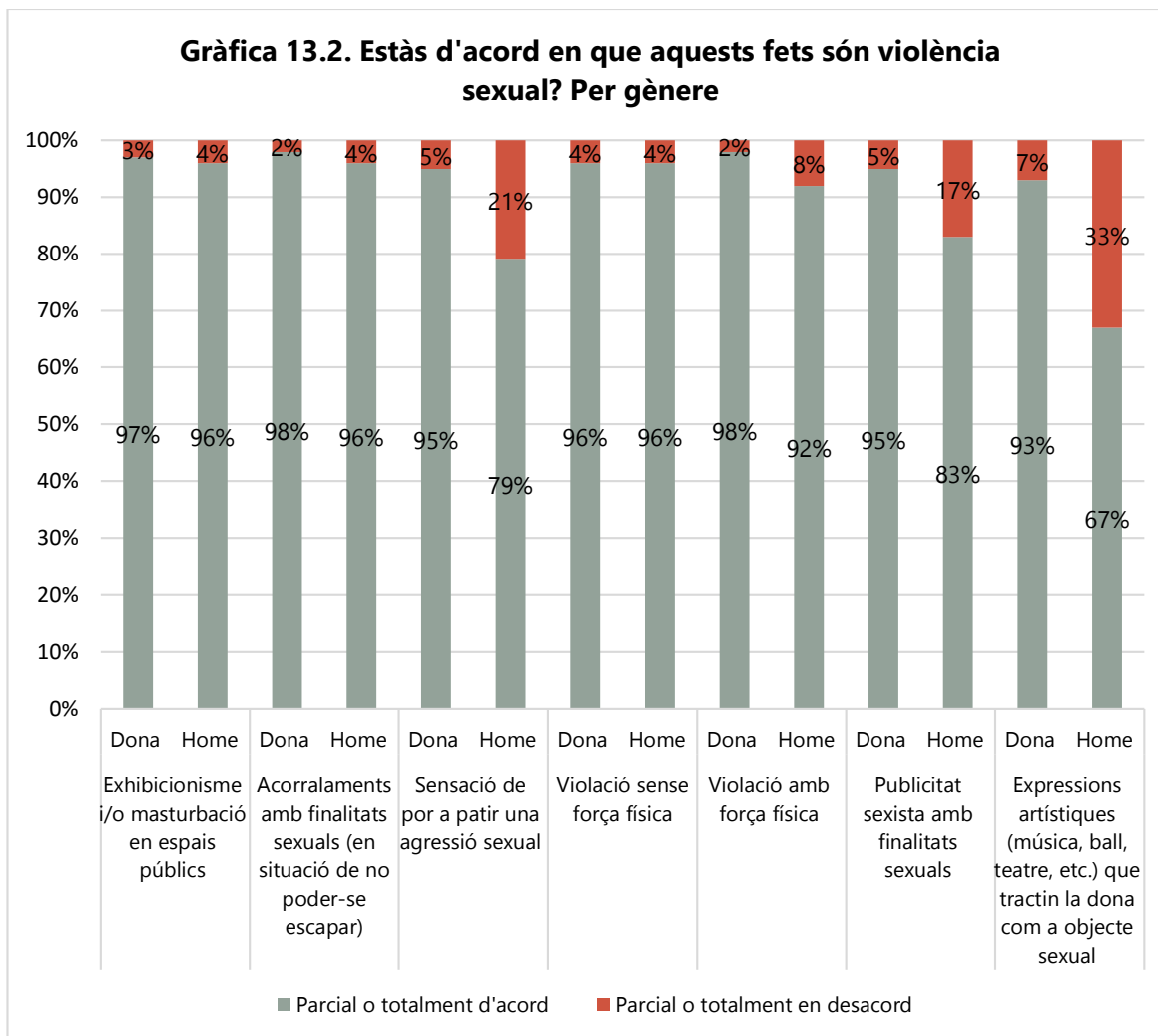

La primera gràfica d'aquest apartat ens mostra que la majoria de formes de violències sexuals

proposades a l'enquesta efectivament es perceben com a formes de violència. Destacar el següent:

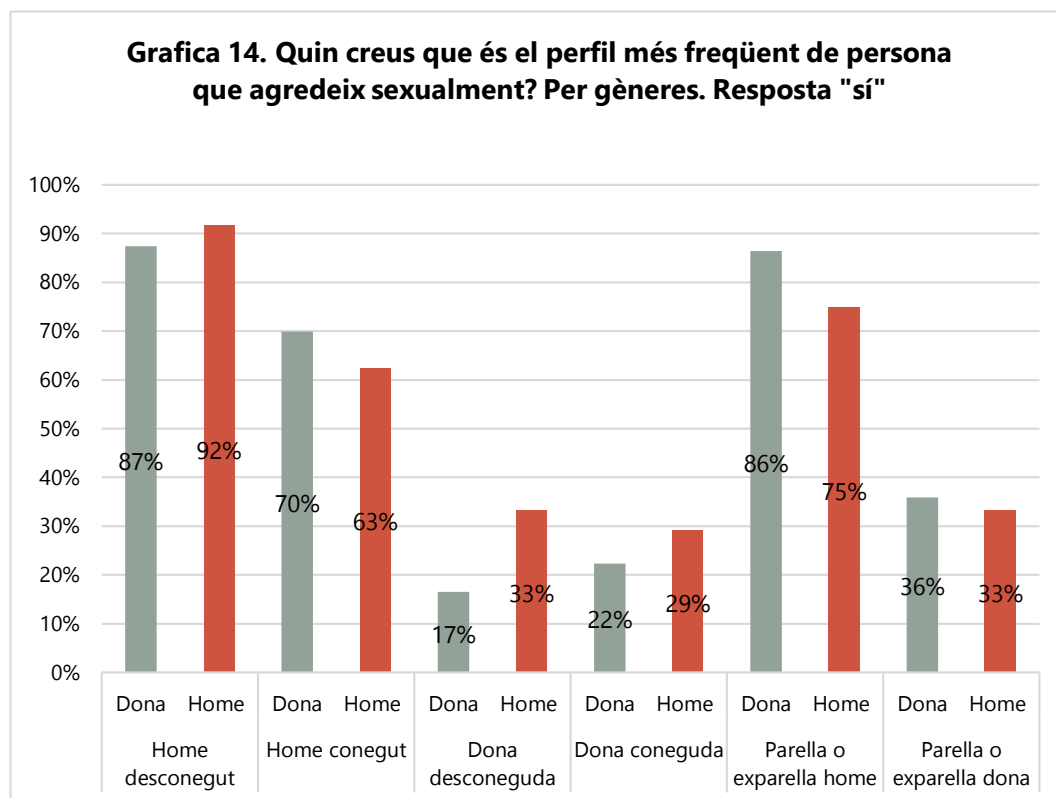
- > **El 20% dels homes** enquestats expressa que les bromes masclistes amb continguts sexuals no són una forma de violència sexual. **Les dones** ho expressen de la mateixa manera en un **5%**.
- > **El 13% dels homes** enquestats expressa que les mirades sexuals continuades no desitjades no són una forma de violència sexual. **Les dones** ho expressen de la mateixa manera en un **5%**.
- > **El 13% dels homes** enquestats expressa que les "floretes" no són una forma de violència sexual. **Les dones** ho expressen de la mateixa manera en un **6%**.
- > Hi ha un **13% dels homes** enquestats que expressa que les insistències davant negatives i un **4%** la invasió continuada, no són formes de violència sexual.

Aquestes dades mostren una tendència que serà important a considerar a les accions de sensibilització que desplegui el Protocol, i és que en general la població masculina mostra una major dificultat per identificar les diferents formes de violència sexual com a tals. Per tant, s'estima en la necessitat d'encarar accions i campanyes dirigides a aquesta part de la població.

Les dades de la segona gràfica van en el mateix sentit:

- > **El 5% de les dones** enquestades i **el 21% dels homes**, expressa que la sensació de por a patir una agressió sexual no és una forma de violència sexual.
- > **El 4% dels homes** enquestats expressa que l'exhibicionisme i/o masturbació en espais públics són una forma de violència sexual. **Les dones** ho expressen de la mateixa manera en un **43%**.
- > **El 5% de les dones** enquestades i el **17% dels homes**, expressa que la publicitat sexista amb finalitats sexuals no és una forma de violència sexual.
- > **El 7% de les dones** enquestades i el **33% dels homes**, expressa que les expressions artístiques que tractin a la dona com a objecte sexual no és una forma de violència sexual.
- > **El 4% de les persones**, expressa que la violació sense força física no és una forma de violència sexual. **El 2% i el 8%** expressen el mateix respecte a la violació amb força física.

Hi ha un seguit d'**imaginariis col·lectius** que operen en la construcció del **terror sexual** com, per exemple, que els violadors són homes desconeguts, que van sols pel carrer de nit perseguint a les víctimes, que tenen problemes mentals... Aquests imaginariis són dinàmics, van canviant amb el temps i els discursos hegemònics i cal analitzar com es reproduïxen.

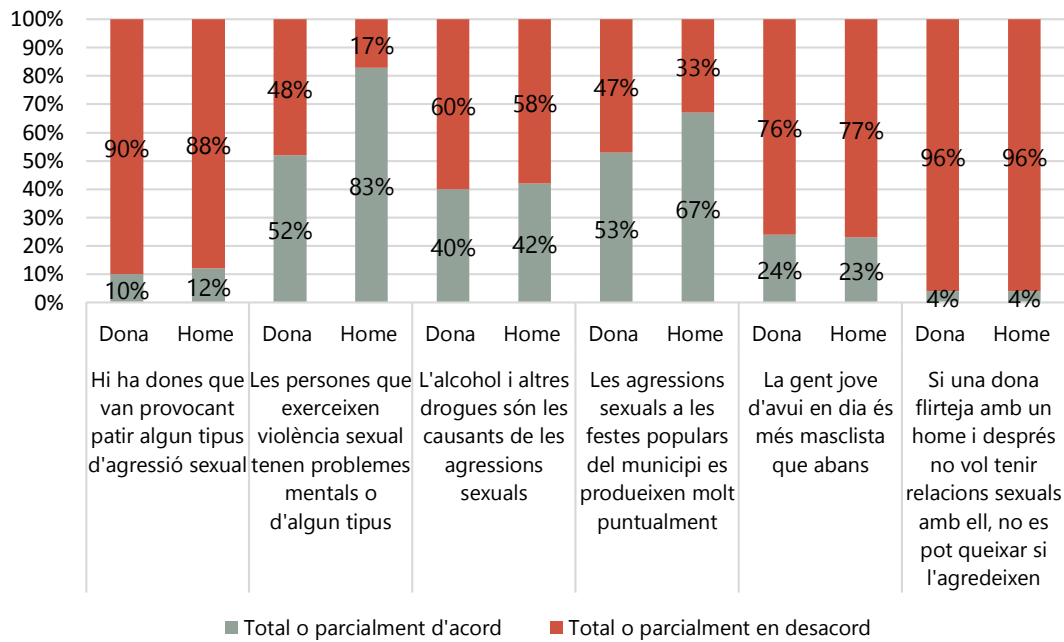
La **gràfica 14** expressa els resultats sobre percepcions que hi ha de **perfils sobre persones agressores** per recollir informació sobre aquestes creences. Cal ressaltar el següent:

- > El **92%** de les **dones** i el **87%** dels **homes** enquestats, creu que el perfil més habitual que agredeix sempre o molt sovint és el d'un **home desconegut**.
- > El **70%** de les **dones** i el **63%** dels **homes** enquestats, creu que el perfil més habitual que agredeix sempre o molt sovint és el d'un **home conegut**.
- > El **86%** de les **dones** i el **75%** dels **homes** enquestats, creu que el perfil més habitual que agredeix sempre o molt sovint és el d'un **home parella**.
- > Entre el **78%** de dones i el **67%** dels **homes** enquestats, creu que les **dones mai son el perfil que agredeix** sexualment.

És important relacionar aquest resultats amb la dada que, segons la **macro enquesta a nivell estatal** del 2015, explica que el **81% de les dones** que han patit agressions sexuals, aquestes han estat **exercides per part de persones conegudes**: parelles, ex-parelles, amics, coneguts i familiars⁴¹. En canvi, els resultats d'aquesta enquesta mostren com en l'imaginari col·lectiu té més pes la figura de l'home desconegut evidenciant que el mite és ben present.

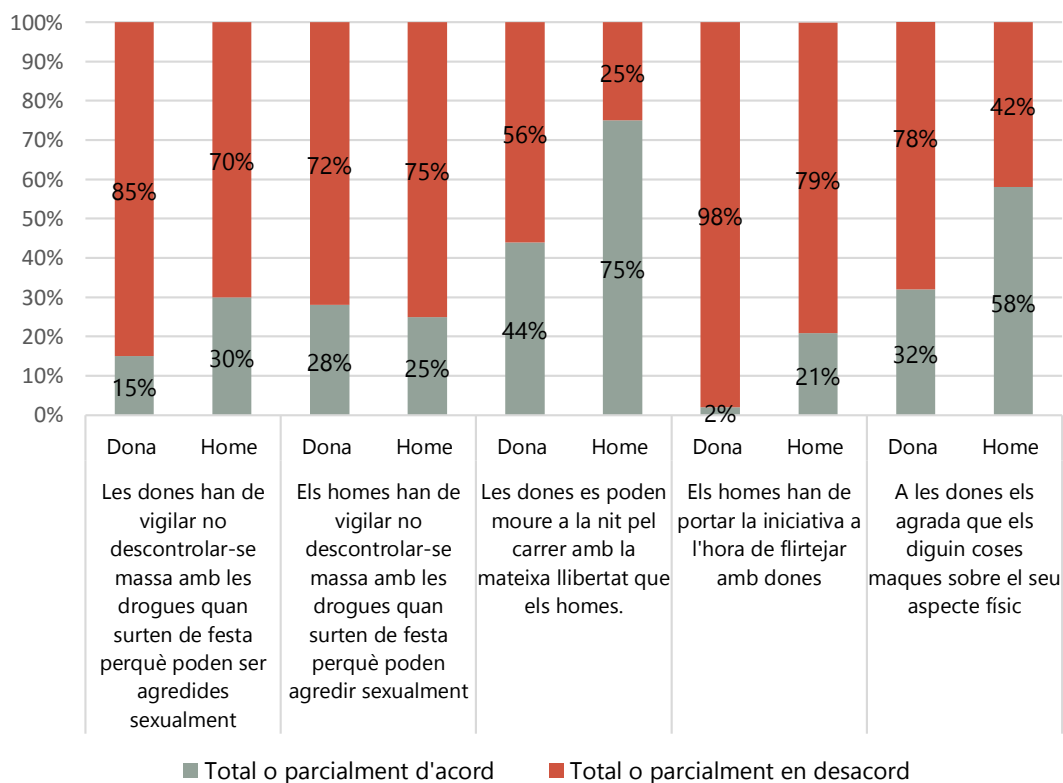
⁴¹ (MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD, 2015, p. 301)

Gràfica 15.1. Estàs d'acord amb aquestes afirmacions? Per gèneres

1

Gràfica 15.2. Estàs d'acord amb aquestes afirmacions? Per gèneres

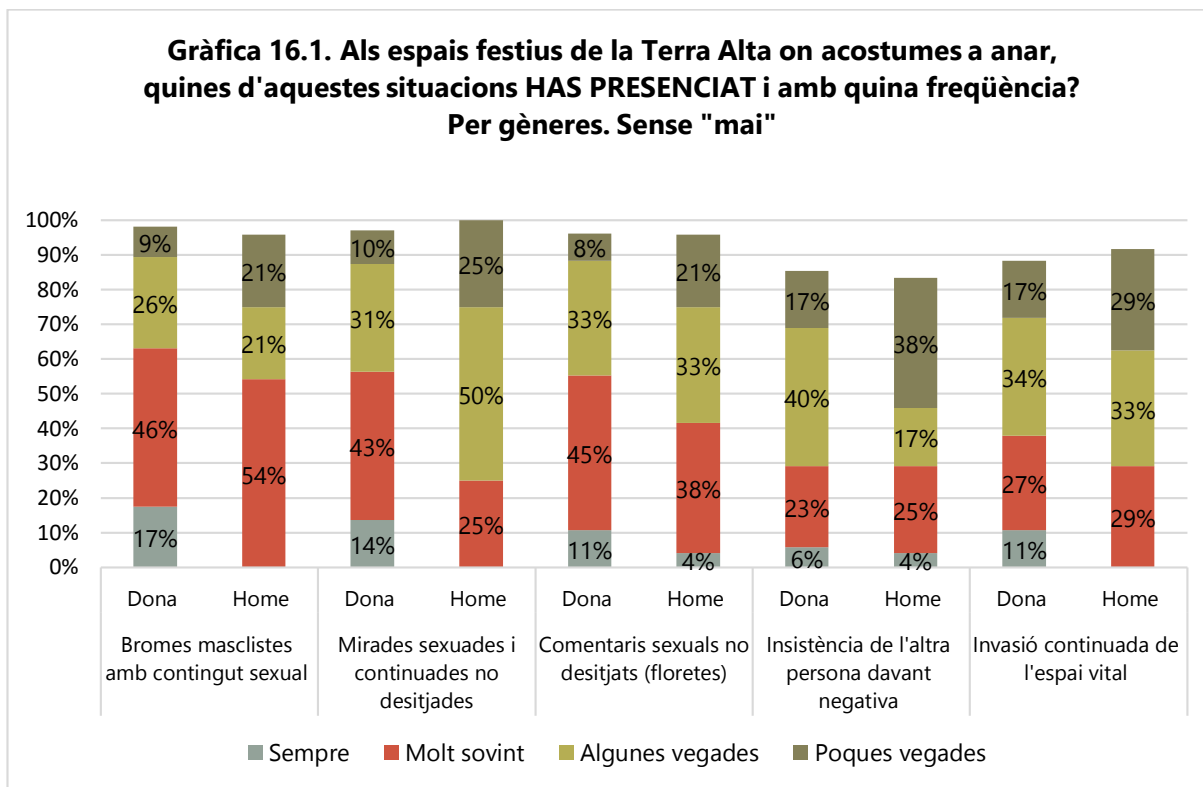
Finalment, sobre percepcions i creences i, amb les **gràfiques 15.1. i 15.2.**, la mateixa pregunta està dividida en dues gràfiques per facilitar la lectura i les creences estan **endreçades segons percentatge d'acord (total o parcial) i desacord (total o parcial)**. Destacar el següent:

- > Un **52%** de **dones** i un **83% d'homes** enquestats diuen estar **total o parcialment d'acord** en que la majoria de persones que exerceixen violència sexual tenen **problemes mentals** o d'algun tipus o són monstres deshumanitzats.
- > Un **44%** de **dones** i un **75% d'homes** enquestats diuen estar **d'acord total o parcialment** en que les dones es poden moure amb la mateixa **llibertat pel carrer de nit** que el homes. Els resultats de la pròpia enquesta contradiuen tal creença.
- > Un **40%** de **dones** i un **42% d'homes** enquestats diuen estar **d'acord total o parcialment** en que l'alcohol i altres **drogues és el causant** de les agressions sexuals.
- > Un **28%** de **dones** i un **25% d'homes** enquestats diuen estar **total o parcialment d'acord** en que **els homes han de vigilar no descontrolar-se massa** amb les drogues quan surten de festa perquè poden agredir sexualment.
- > Un **15%** de **dones** i un **30% d'homes** enquestats diuen estar **total o parcialment d'acord** en que **les dones han de vigilar no descontrolar-se massa** amb les drogues quan surten de festa perquè poden ser agredides sexualment.
- > Un **32%** de **dones** i un **58% d'homes** enquestats diuen estar **d'acord total o parcialment** en que **a les dones els agrada que els diguin coses maques** sobre el seu aspecte físic

Altre cop s'evidencia la persistència dels **mites** que envolten l'estructura de justificació i legitimació de les violències sexuals cap a les dones. Sobre aquests serà important incidir a les futures accions de sensibilització i prevenció.

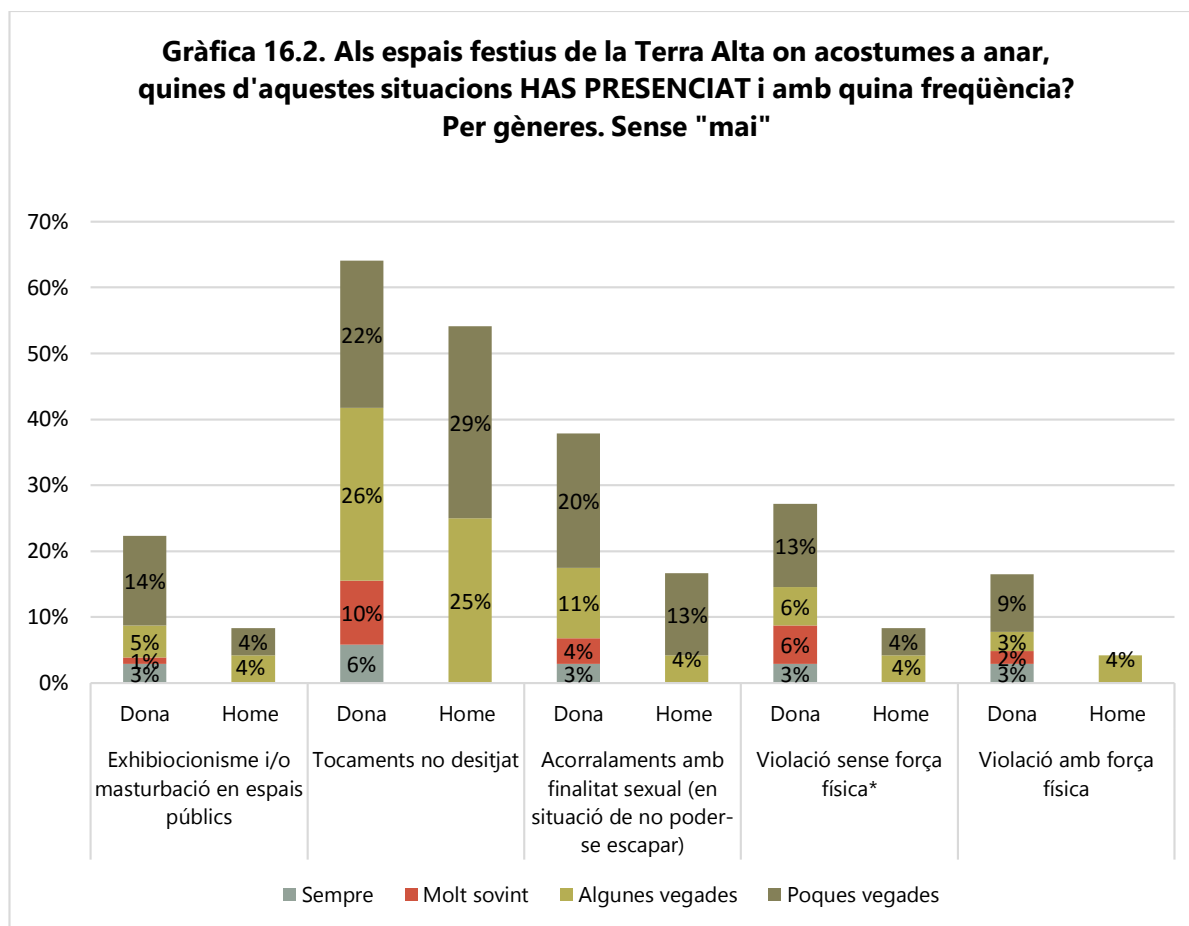
7.5. Violències sexuals presenciades als espai festius

El següent apartat és un recull dels principal resultats sobre **violències sexuals presenciades** dividida en dues gràfiques per facilitar la lectura. Més endavant es tractaran les violències sexuals viscudes i les exercides.

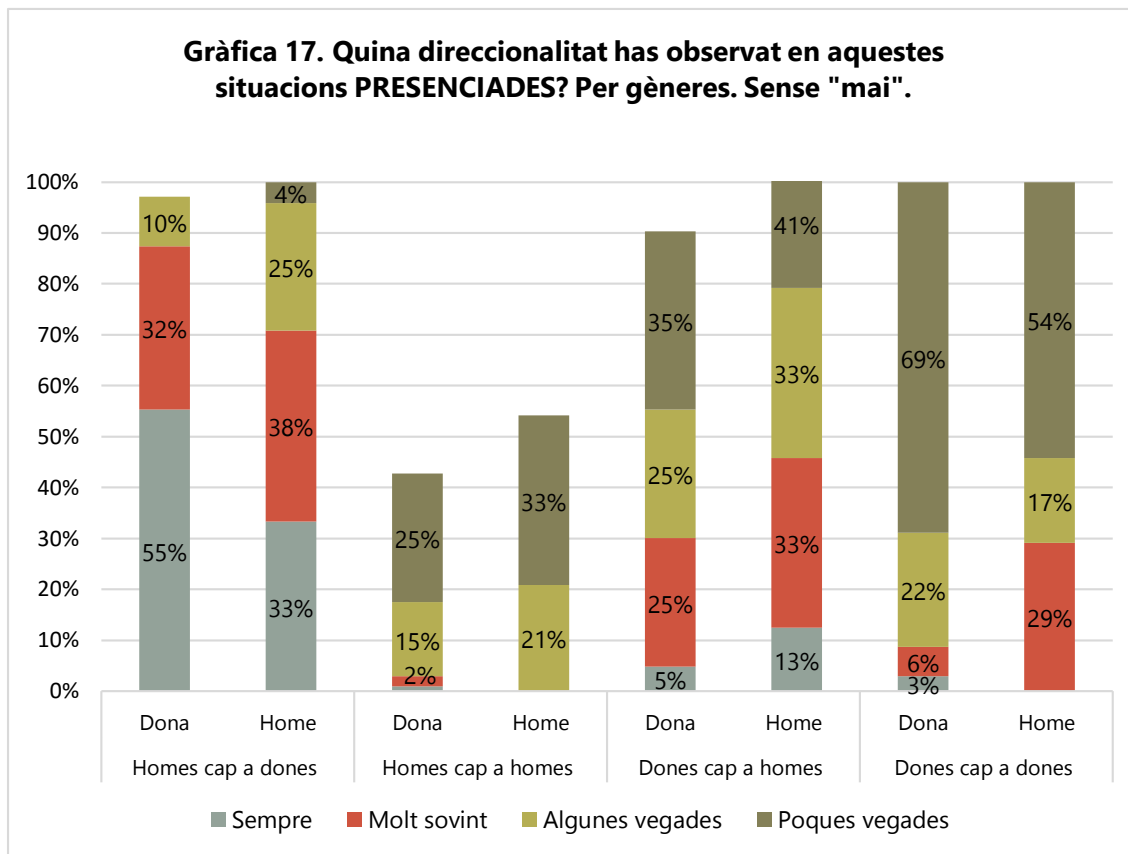
A continuació els resultats més rellevants:

- > Les **dones** enquestades han **presenciat** amb **més freqüència** totes les formes de violències sexuals proposades.
- > El **63%** de les **dones** enquestades i el **54%** dels **homes**, han presenciat **bromes masclistes amb contingut sexual** als espais festius de la Terra Alta **"sempre" o "molt sovint"**.
- > El **57%** de les **dones** enquestades i **25%** dels **homes**, ha presenciat **mirades sexuades i continuades no desitjades** als espais festius de la Terra Alta **"sempre" o "molt sovint"**.
- > El **56%** de les **dones** enquestades i el **42%** dels **homes** han presenciat **comentaris sexuals no desitjats** als espais festius de la Terra Alta **"sempre" o "molt sovint"**.
- > El **29%** de les **dones** enquestades i el **29%** dels **homes** han presenciat insistència davant negativa als espais festius de la Terra Alta **"sempre" o "molt sovint"**.
- > El **38%** de les **dones** enquestades i el **29%** dels **homes**, ha presenciat **invasió continuada de l'espai vital** als espais festius de la Terra Alta **"sempre" o "molt sovint"**.

- > El **22%** de les **dones** enquestades i el **8%** dels **homes**, als espais festius de la Terra Alta han **presenciat** "sempre", "molt sovint", "algunes vegades" o "poques vegades" **exhibicionisme i/o masturbació** en espais públics.
- > El **64%** de les **dones** enquestades i el **54%** dels **homes**, als espais festius de la Terra Alta han **presenciat** "sempre", "molt sovint" o "algunes vegades" o "poques vegades" **tocaments no desitjats**.
- > El **38%** de les **dones** enquestades i el **17%** dels **homes**, als espais festius de la Terra Alta han **presenciat** "sempre", "molt sovint", "algunes vegades" o "poques vegades" **acorralaments amb finalitats sexuals**.
- > El **28%** de les **dones** enquestades i el **8%** dels **homes**, als espais festius de la Terra Alta han **presenciat** "sempre", "molt sovint", "algunes vegades" o "poques vegades" **violació sense força física**.
- > El **17%** de les **dones** enquestades i el **4%** dels **homes**, als espais festius de la Terra Alta han **presenciat** "sempre", "molt sovint", "algunes vegades" o "poques vegades" **presenciat violació amb força física**.

En general es torna a observar com les **dones** son les qui presenten **més capacitat d'identificació** de totes les formes de violència sexual. Es possible inferir que les persones que han participat a l'enquesta freqüenten espais d'oci similars. Les dades mostren com en un mateix espai d'oci, les **dones** que hi son presents **visualitzen** moltes més forma de violència sexual que hi succeeixen que no pas els homes que participen en els mateixos espais. Altra vegada aquesta evidència convida a pensar en **estratègies** dirigides als **homes** per facilitar-los una major intolerància davant les violències que es produeixen al seu propi entorn.

Sobre aquesta informació, es pregunta la

direccionalitat i freqüència de les agressions presenciades. Els resultats de la gràfica mostren la següent informació a destacar:

- > Les persones enquestades veuen amb molta freqüència, i amb resultats significativament per sobre de la resta, que la major direccionalitat de les agressions presenciades és **d'homes cap a dones**.
- > El **87%** de les **dones** enquestades i el **71%** dels **homes**, diuen que la direccionalitat de les agressions sexuals presenciades als espais festius és "sempre" o "molt sovint" **d'homes cap a dones**.
- > El **18%** de les **dones** enquestades i el **21%** dels **homes**, diuen que la direccionalitat de les agressions sexuals presenciades als espais festius és "sempre", "molt sovint" "algunes vegades" **d'homes cap a homes**.
- > El **30%** de les **dones** enquestades i el **46%** dels **homes**, diuen que la direccionalitat de les agressions sexuals presenciades als espais festius és "sempre", "molt sovint" de **dones cap a homes**.
- > El **69%** de les **dones** enquestades i el **54%** dels **homes**, diuen que la direccionalitat de les agressions sexuals presenciades als espais festius mai són de **dones cap a dones**.

Per acabar l'apartat sobre les violències sexuals presenciades, al qüestionari hi ha una pregunta oberta on es demana **més informació** sobre aquests fets.

Pregunta oberta. *Si vols, pots afegir un comentari en referència a la violència sexual presenciada, la persona que la va exercir, la que la va patir o qualsevol altra qüestió que consideris important.*

A continuació un **recull d'algun dels comentaris** expressats:

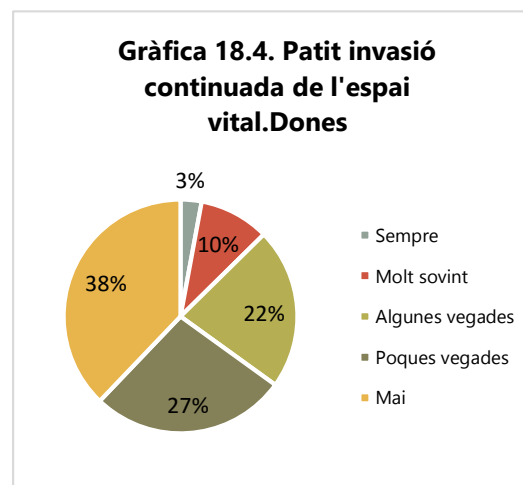
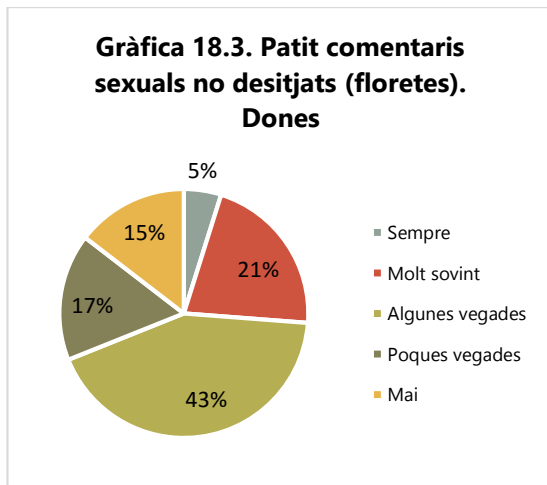
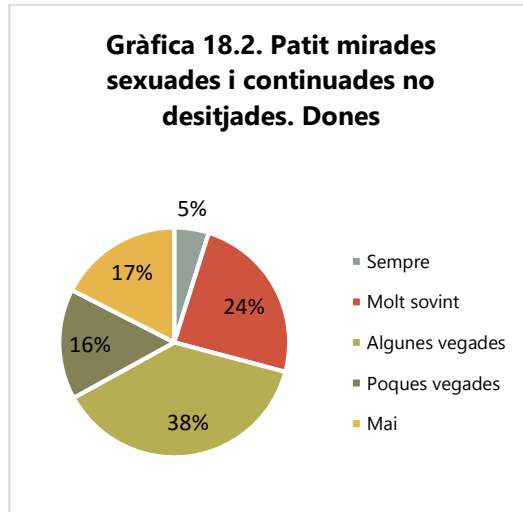
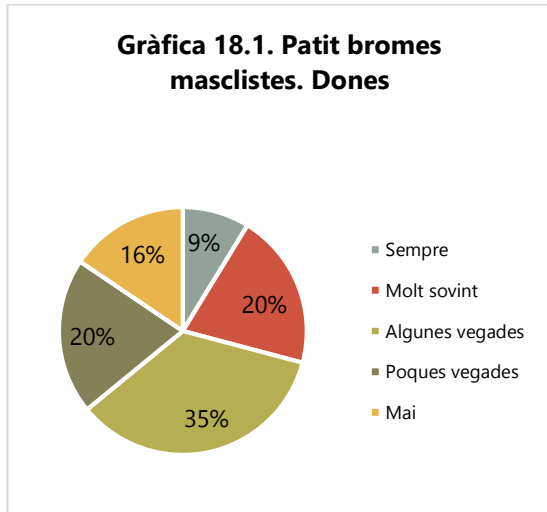
"Moltes vegades la gent que et relaciones a nivell del municipi és en una franja d'edat molt àmplia i, la gent més gran (+50 anys) segurament no tenen els límits tan clars com natros. Jo me trobat varies vegades en alguna situació que he anat a PARLAR i ja es pensaven alguna altra cosa i llavors m'han envaït l'espai vital, intents de tocaments, comentaris fora de lloc... i això només per voler parlar. És cert que m'ho he trobat més sovint en gent més gran i potser no tant de la meva edat".

"A les festes de Gadesa, un grup (...) feia perrejos massa intensos, excessos de mirades a gairebé totes les noies de la festa. A causa d'això vaig haver de anar a ballar en ma germana petita i també a anar-nos cap a casa mes pronte del que desitjàvem".

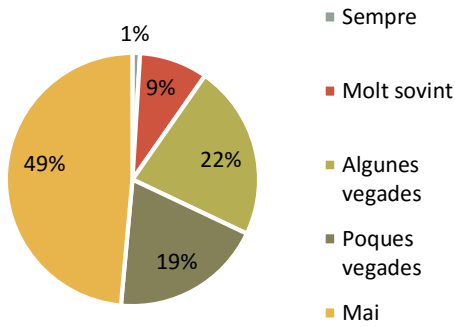
7.6. Violències sexuals viscudes

Estant en un **espai festiu** (lloc de la festa) o en un **entorn festiu** (trajectes cap a la festa, cap a casa, espais del voltant, etc.) de la Terra Alta, quines d'aquestes formes de **violència sexual HAS PATIT** i amb quina freqüència?.

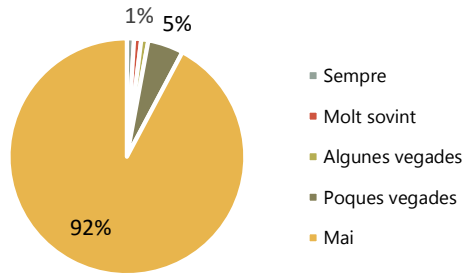
A continuació, una presentació de 9 **gràfiques** amb els resultats **sobre violències sexuals viscudes i freqüència**. Sobre aquesta informació, és important tenir en compte: en primer lloc, que només s'exposen els resultats de les persones que s'han identificat com a dones, i en segon lloc, que no es mostren els resultats sobre violacions viscudes.

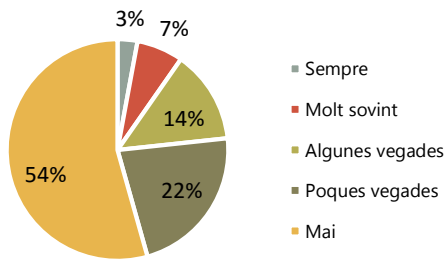
Gràfica 18.5. Patit insistències davant negativa. Dones

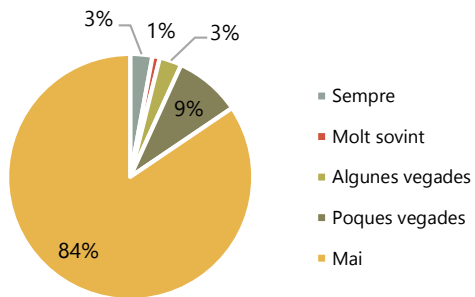
Gràfica 18.6. Patit exhibicionisme i/o masturbació. Dones

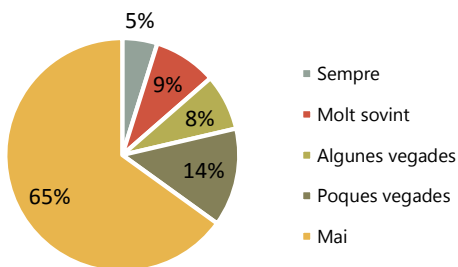
Gràfica 18.7. Patit tocaments no desitjats. Dones

Gràfica 18.8. Patit acorralaments amb finalitats sexuals. Dones

Gràfica 18.9. Patit sensació de por agressió sexual. Dones

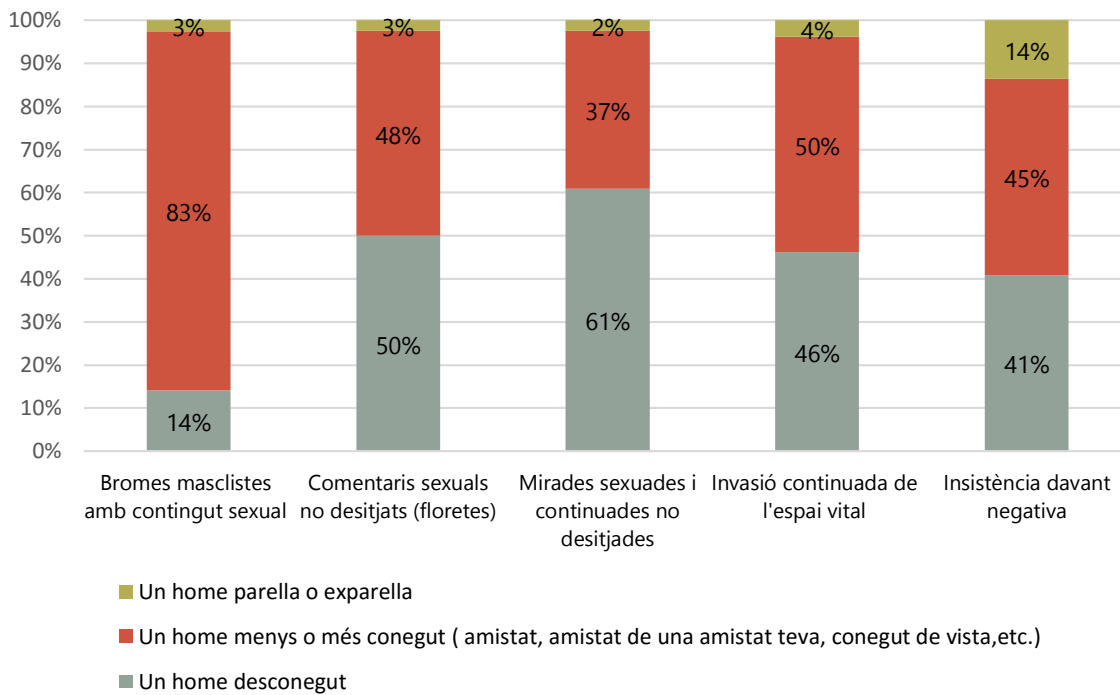
Són destacables els resultats següents:

- > El **84%** de les **dones** enquestades, afirma haver patit **bromes masclistes amb contingut sexual** als espais festius de la Terra Alta. El **64%** amb una freqüència de "sempre", "molt sovint" o "algunes vegades".
- > El **83%** de les **dones** enquestades, afirma haver patit **mirades sexuals i continuades no desitjades** als espais festius de la Terra Alta. El **67%** d'elles amb una freqüència de "sempre", "molt sovint" o "algunes vegades".
- > El **85%** de les **dones** enquestades, afirma haver patit **comentaris sexuals no desitjats** als espais festius de la Terra Alta. El **68%** d'elles amb una freqüència de "sempre", "molt sovint" o "algunes vegades".
- > El **51%** de les **dones** enquestades, afirma haver patit **insistències davant negativa** als espais festius de la Terra Alta. El **32%** d'elles amb una freqüència de "sempre", "molt sovint" o "algunes vegades".
- > El **8%** de les **dones** enquestades, afirma haver patit **exhibicionisme i/o masturbació** als espais festius de la Terra Alta.
- > El **62%** de les **dones** enquestades, afirma haver patit **invasió continuada espai vital** als espais festius de la Terra Alta. El **35%** d'elles amb una freqüència de "sempre", "molt sovint" o "algunes vegades".
- > El **16%** de les **dones** enquestades, afirma haver patit **acorralaments amb finalitats sexuals** als espais festius de la Terra Alta. El **7%** d'elles amb una freqüència de "sempre", "molt sovint" o "algunes vegades".
- > El **35%** de les **dones** enquestades, afirma haver patit **sensació de por a patir una agressió sexual** als espais festius de la Terra Alta. El **21%** d'elles amb una freqüència de "sempre", "molt sovint" o "algunes vegades".
- > El **46%** de les **dones** enquestades, afirma haver patit **tocaments no desitjats** als espais festius de la Terra Alta. El **24%** d'elles amb una freqüència de "sempre", "molt sovint" o "algunes vegades".

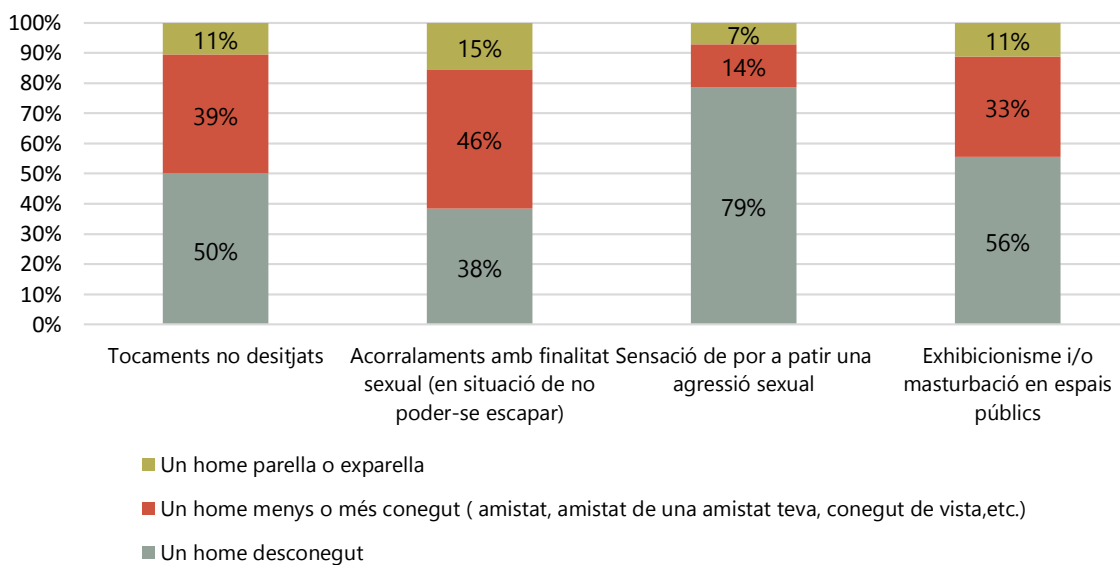
Aquestes xifres evidencien el fet de que les **violències sexuals** als espais festius es produeixen en **altres freqüències**, les pateixen les dones pel sol fet de ser-ho al llarg de tot el cicle vital, i si es consideren les dades sobre la vigència dels mites que en justifiquen el seu exercici és possible afirmar existeix un sistema de creences **heteropatriarcal** que facilita que aquestes violències es produeixin. Per això es fa necessari elaborar estratègies d'abordatge transversals i permanents en el temps que ajudin a generar una resposta de rebuig col·lectiu i de coresponsabilitat per part de tota la població. Les dades recollides concorden amb tots els estudis que aborden aquesta temàtica, així que tot i que aquí l'anàlisi es centra en el territori de la comarca de la Terra Alta, és important considerar que no és un problema específic de la comarca, sinó un problema estructural. Tanmateix, sí que és evident que la comarca de la Terra Alta no escapa –com cap d'altre– de ser un territori on aquest tipus d'egressions son ben presents.

Les següents dues gràfiques mostren el **perfil** de la persona que va exercir cada forma **d'agressió**. De la mateixa manera que amb l'anàlisi anterior, hem analitzat les respostes de les **enquestades dones** o no binàries, i sense les violències "violació sense o amb força física".

Gràfica 19.1. Durant l'últim any i en cas d'haver patit alguna d'aquestes formes de violència sexual per part d'un home, pots indicar quin vincle tenies amb ELL? Sense la resposta "no he patit aquest tipus d'agressió l'últim any". Dones.

Gràfica 19.2. Durant l'últim any i en cas d'haver patit alguna d'aquestes formes de violència sexual per part d'un home, pots indicar quin vincle tenies amb ELL? Sense resposta "no he patit aquest tipus d'agressió l'últim any". Dones.

Són destacables els resultats següents:

- > Del total de dones que afirma haver patit **bromes masclistes amb contingut sexual** als espais festius de la Terra Alta, el **83%** assenyalava com agressor a un **"home menys o més conegut"** i **14%** a un **"home desconegut"**
- > Del total de dones que afirma haver patit **mirades sexuades i continuades no desitjades** als espais festius de la Terra Alta, el **61%** assenyalava com agressor a un **"home menys o més conegut"** i **37%** a un **"home desconegut"**
- > Del total de dones que afirma haver patit **comentaris sexuals no desitjats** als espais festius de la Terra Alta, el **50%** assenyalava com agressor a un **"home menys o més conegut"** i **47%** a un **"home desconegut"**
- > Del total de dones que afirma haver patit **insistències davant negativa** als espais festius de la Terra Alta, el **46%** assenyalava com agressor a un **"home menys o més conegut"** i **50%** a un **"home desconegut"**
- > Del total de dones que afirma haver patit **exhibicionisme i/o masturbació** als espais festius de la Terra Alta, el **33%** assenyalava com agressor a un **"home menys o més conegut"** i **56%** a un **"home desconegut"**
- > Del total de dones que afirma haver patit **invasió continuada espai vital** als espais festius de la Terra Alta, el **41%** assenyalava com agressor a un **"home menys o més conegut"** i **45%** a un **"home desconegut"**
- > Del total de dones que afirma haver patit **acorrallaments amb finalitats sexuals** als espais festius de la Terra Alta, el **46%** assenyalava com agressor a un **"home menys o més conegut"** i **38%** a un **"home desconegut"**
- > Del total de dones que afirma haver patit **sensació de por a patir una agressió sexual** als espais festius de la Terra Alta, el **14%** assenyalava com agressor a un **"home menys o més conegut"** i **79%** a un **"home desconegut"**
- > Del total de dones que afirma haver patit **tocaments no desitjats** als espais festius de la Terra Alta, el **39%** assenyalava com agressor a un **"home menys o més conegut"** i **50%** a un **"home desconegut"**

En general, s'observa com el **"perfil"** de l'home que ha agredit a les dones participants a l'enquesta es troba entre dues tipologies: **l'home conegut i l'home desconegut**. Mentre en el cas de la por a patir una agressió s'hi troba la figura de l'imaginari del **terror sexual**: l'home desconegut, a la resta de formes de violència es manifesta que aquesta va ser perpetrada per una o altra figura en percentatges variables. Altre cop les dades evidencien que la figura de l'home desconegut no és el més freqüent sempre. A aquestes dades també cal considerar que al preguntar de forma general és probable que la majoria de dones recordin agressions patides per part de persones de fora de l'entorn proper perquè són les que poden generar un **major impacte emocional**, mentre que sovint les agressions patides per part de persones de l'entorn proper al caure dins de la relació de **coneixença i familiaritat** poden arribar a no percebre's com a agressions quan no es dona la condició individual de ser un tema treballat i pensat. Identificar les violències viscudes és un procés personal i individual al que les dones van arribant en diferents moments vitals.

Per acabar l'apartat sobre les **violències sexuals viscudes**, al qüestionari hi ha una pregunta oberta on es demana **més informació** sobre aquests fets i que recull testimonis de dones que han patit agressions sexuals de diferent tipologia.

Pregunta oberta. *Si vols, aquí pots afegir un comentari en referència a la violència sexual viscuda, la persona que la va exercir o qualsevol altra qüestió que consideris important.*

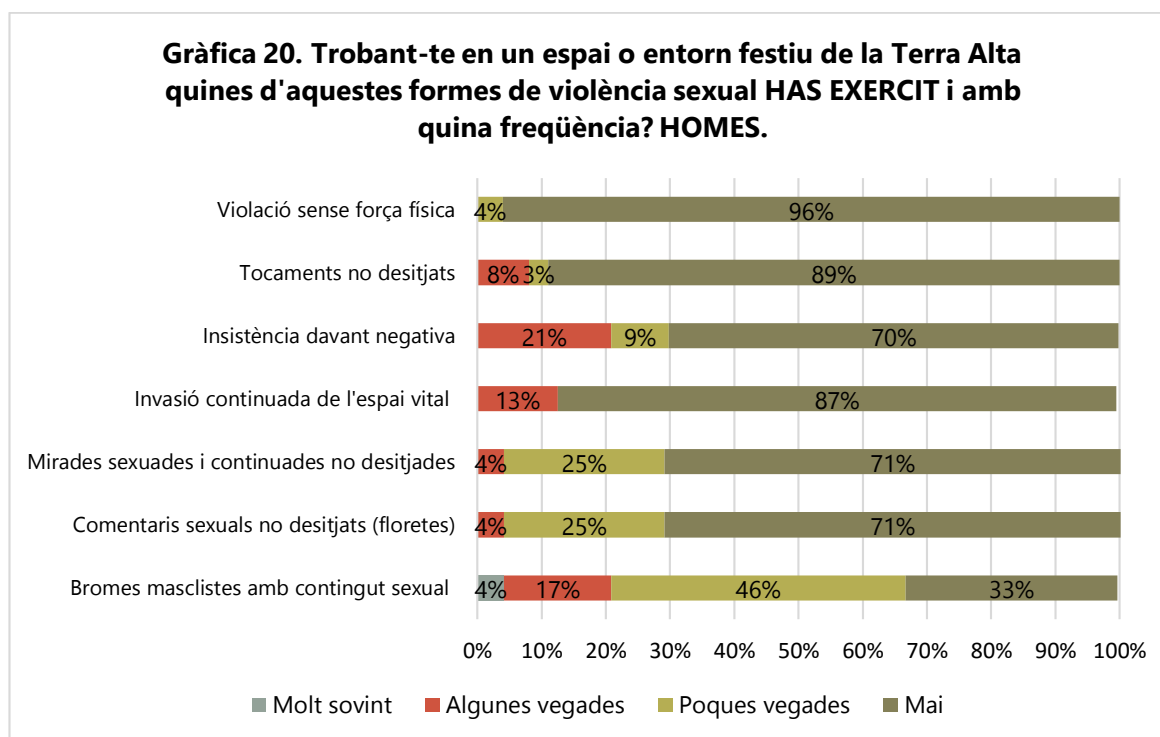
A continuació un **recull d'algun dels comentaris** expressats:

"Simplement que xistes sexuals, masclistes i hembristes els he escoltat per part de homes i dones. Però per a mi no resulten ser cap tipus de violència, sino que es humor destinat a riure i passar-ho be"

Aquest comentari evidencia, tal com vam assenyalar anteriorment, la **normalització i relativització** de determinades formes de violència, com són les violències verbals a aquest cas.

7.7. Violències sexuals exercides

A continuació el resultat d'una gràfica sobre els **violències sexuals exercides pels homes** als espais festius de la Terra Alta.

Són destacables els resultats següents:

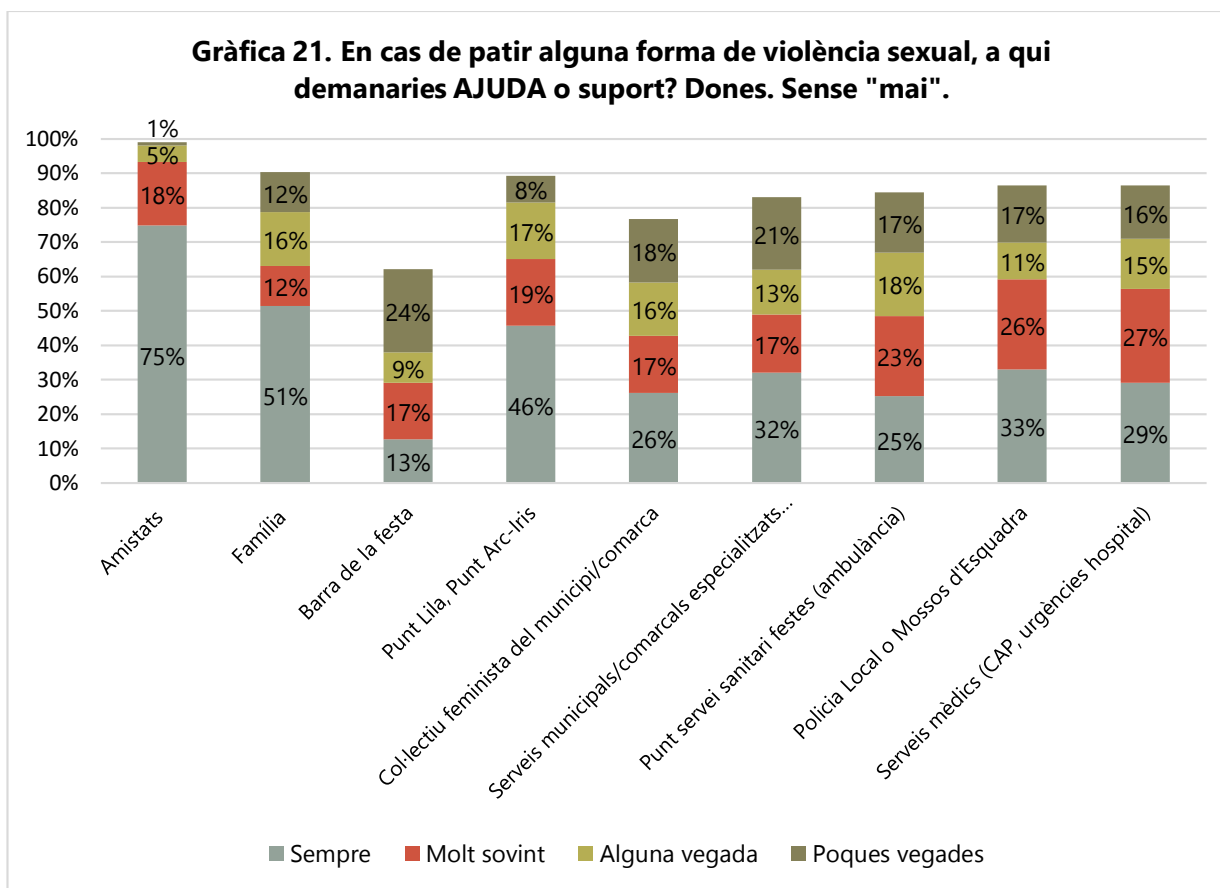
- > El **53%** dels **homes** enquestats afirmen haver exercit **bromes masclistes amb contingut sexual**.
- > El **28%** dels **homes** enquestats afirmen haver exercit **mirades sexuades i continuades no desitjades**.
- > El **22%** dels **homes** enquestats afirmen haver exercit **comentaris sexuals no desitjats (floretes)**.
- > El **3%** dels **homes** enquestats afirmen haver exercit **tocaments no desitjats, insistència davant negativa i/o invasió continuada de l'espai vital**.

Aquestes dades **es corresponen amb els resultats d'altres enquestes** en relació amb la figura de l'**agressor fantasma**⁴². Les dades d'homes que afirmen haver exercit violències sexuals són més baixes, i no es corresponen amb les de violències presenciades o viscudes, trobant-nos amb un escenari de violències sense agressor. Aquest fenomen condueix a la conclusió de que tot i que part dels **homes** participants a l'enquesta han manifestat haver exercit alguna **forma de violència** en algun moment, és probable que part de la resta d'homes participants o bé no identifiquen haver-ne exercit mai per la dificultat d'identificar certes formes de violència sexual com a tals (especialment les que es troben més normalitzades socialment) o bé sí que son conscients d'haver-les exercit però no han tingut la capacitat de manifestar-ho en el context d'aquesta enquesta.

7.8. Actuació davant violències sexuals

Per acabar els resultats de les preguntes tancades, es preguntava a qui es demanaria **ajuda o suport**, en cas d'haver patit una agressió sexual.

⁴² 5º. Informe Noctámbul@s. pp. 14. Disponible a: https://www.drogasgenero.info/wp-content/uploads/5InformeNoctambulas_2017-18.pdf

Es veuen reflectits els resultats de les respostes de les dones. Es pot destacar que el **99%** de les **dones** demanarien ajuda o suport a les **amistats**, i el **90%** al **Punt Lila o Arc Iris**. En segon lloc és destacable que amb bastant freqüència es demanaria ajuda a la **família**, **serveis mèdic o sanitari** i/o a **Polícia**. A ressaltar que la **barra de la festa** i **col·lectiu feminista** tenen les freqüències més baixes.

Aquestes dades condueixen a pensar que la **barra no és l'espai de festa idoni** per situar un punt de recepció de casos d'agressió ja que no ofereix la tranquil·litat i la intimitat per a generar la seguretat en les dones per verbalitzar el que hagin pogut patir. D'altra banda, emergeix el **grup d'amistats** com l'espai de **seguretat i confiança** on relatar qualsevol problema i per tant aquest hauria de ser el grup a qui qualsevol intervenció preventiva o d'atenció directa es dirigeixi per assegurar el benestar de qui hagi pogut patir una agressió. Finalment l'alt percentatge respecte al dispositiu de **Punt Lila o Arc Iris** mostra com aquest ha esdevingut un **recurs conegut** per la població i segurament demandat per part de moltes dones com a un servei necessari a les festes que pot ajudar a garantir una millor percepció de seguretat.

Per finalitzar, al qüestionari hi ha tres **preguntes obertes** per demanar més informació en relació amb **"què es pot fer per combatre les violències sexuals a la comarca"**, **"en quins espais o entorns caldria focalitzar-se"** i **"quins missatges proposaries per a una campanya de prevenció"**

A continuació analitzem les respostes a partir dels següents **núvols de paraules**.

Figura 3. Què creus que es pot fer per combatre les violències sexuals a la comarca de la Terra Alta?

Destaquen les propostes relacionades amb “l’educació”, “educació sexual”, “prevenió”, “conscienciar sobre igualtat”, “visibilitzar violències” o “xerrades” i també amb grups específics als quals es destinarien en millor mesura aquestes propostes com “homes”, “petits” o “famílies”.

Figura 4. En quins espais o entorns festius de la comarca de la Terra Alta creus que caldria focalitzar-se per combatre les violències sexuals?

Com podem observar al núvol de paraules, les “festes majors”, “festes populars”, “balls”, “discoteques”, “concerts” o “festivals” són els espais on més persones assenyalen caldria focalitzar-se per combatre les violències sexuals. De manera més genèrica, s’assenyalen “els espais d’oci nocturn” o “festes amb molta gent desconeguda” o “forastera”.

Podem observar de nou, el **mite de l'agressor desconegut/foraster/de fora** què es troba molt present, tot i que les dades recollides mostren com la majoria d'agressions referides han estat exercides per persones conegudes.

Figura 5. Quins missatges proposaries per a una campanya de prevenció de les violències sexuals als espais festius de la comarca de la Terra Alta

A continuació, un **recull d'alguns missatges** proposats:

- "No és no, dona igual la circumstància, la borratxera i ell lloc."
- "Viu l'essència de la terra alta lliure de violència"
- "No insistixques"
- "Talem amb les violències sexuals"
- "Tu no has de vigilar, ells/elles han d'aprendre"
- "Guanyem a la por"
- "Lo meu cos, la meua vida, la meua forma de follar no s'agenollen davant el sistema patriarcal"
- "Respectem-nos, encara que no ho digui la nostra cançó"
- "El futur passa per tu."
- "Respecte"
- "Cadascú a la seva festa, la millor gresca!"
- "No és no/ respecta/ no toleraran actituds masclistes i lgtbifobiques"
- "A la terra alta no en passem ni una"
- "Si et diu que no deixa-la, ella perreje sola"
- "RES justifica una agressió sexual!"
- "Respeto, respeto y respeto"
- "No segueixis el fil, talla'!"
- "ser terra de terres no significa ser terra endarrerid".

8. Conclusions

A continuació el recull de conclusions extretes a partir de les informacions recollides per la diagnosi, organitzades a partir dels àmbits i preguntes de diagnosi i entrevistes plantejades a l'inici del document.

Conclusions sobre mapeig d'actors i agents

Número conclusió	Pregunta plantejada	Àrea	Resum conclusió
1	P1	Totes	Teixit associatiu ric i divers a cada municipi de la comarca, amb un fort arrelament i coneixement de les dinàmiques que s'hi donen. Esdevenen agents clau de l'àmbit comunitari.
2	P1	Totes	Diferents entitats treballen temàtiques de gènere i igualtat de manera activa de manera autogestionada o amb coordinació amb l'administració. No hi cap col·lectiu específicament feminista.
3	P1	Feminisme/Igualtat	A nivell municipal no hi regidoria "d'igualtat", "feminisme" o "lgtbi" a cap poble. Les competències són compartides amb altres àrees.
4	P2	Feminisme/Igualtat	La predisposició entre els agents centrals (polític, tècnic i comunitari), per establir una estratègica conjunta d'abordatge a les violències sexuals en espais festius és un potencial a l'hora d'establir vies de coordinació i diferents rols de coresponsabilitat dels agents respecte al Protocol
5	P2	Feminisme/Igualtat	Cal ampliar la coordinació entre administració i agents comunitaris de manera estable i no puntual. El que facilitarà les accions coordinades i la coresponsabilitat de totes les parts. .
6	P2	Totes	Necessitat de coordinació intergeneracional i transversal a entitats que treballen amb perspectiva feminista a distints àmbits de l'espai comunitari.
7	P2	Comunicació, Cultura	Caldrà establir estratègies per augmentar la comunicació entre espais d'esdeveniments privats i els Ajuntaments o Consell comarcal.
8	P3	Seguretat	Programar formació en perspectiva de gènere a les empreses de seguretat que treballen en esdeveniments festius a la comarca, responnent a la seva demanda en aquest sentit.
9	P3	Privat/empresarial	Caldrà veure quins recursos oferir als locals privats per respondre a la necessitat de dissenyar un protocol d'actuació davant les violències sexuals als locals d'oci privat.

Conclusions sobre les dinàmiques de violències sexuals en espais festius

Número conclusió	Pregunta plantejada	Àrea	Resum conclusió
10	P6	Totes	D'acord amb l'enquesta realitzada, els espais festius més freqüentats són les activitats de festes populars nocturnes (97) o diürnes (96%), els bars (97%) i els concerts o festivals de música (94%).
11	P6	Urbanisme mobilitat	Segons l'enquesta realitzada, la major freqüència de mobilitat per anar o tornar a espais festius és en cotxe (98%) o a peu o cadira de rodes (68%) . Destaca també l'ús de taxi compartit , el que podria ser un nou agent a considerar a les accions del Protocol.
12	P4	Totes	S'han identificat una àmplia percepció de mites i creences masculistes al voltant de les violències sexuals arrelats en molts discursos entre la població de la Terra Alta. Es fa necessari desplegar una campanya de sensibilització per visibilitzar tota l'estructura de violències sexuals.
13	P5	Totes	Existeix una violència sexual sistèmica , estructural i quotidiana que pateixen les dones de la Terra Alta i que en els espais i entorns festius opera amb més impunitat.
14	P5	Totes	S'ha identificat la necessitat d'incidir en la visibilització del col·lectiu LGTBI i en polítiques de prevenció de violències lgtbifòbiques.
15	P5	Totes	S'ha identificat estigmatització de la població jove situant en aquest grup d'edat la concentració de casos de violència sexual i conductes problemàtiques. Aquest fet posa de manifesta la importància de treballar des de les accions de sensibilització per visibilitzar que les agressions són un fenomen transversal i que afecta a totes les etapes del cicle vital de les dones.
16	P5	Totes	Necessitat d'abordar aquelles violències sexuals més normalitzades i invisibilitzades , i moltes vegades associades a perfils d'agressors coneguts més freqüent a l'entorn rural .Es fa necessari visibilitzar que les violències també les exerceixen homes coneguts i generar espais de seguretat per a que les dones puguin expressar-ho.
14	P5	Totes	Les sensacions d'inseguretat als espais públics la genera el fet de poder patir una agressió per part d'un home. en els homes.. A les dones majoritàriament per por a una agressió sexuals i/o física i, als homes, majoritàriament per una agressió física.
15	P5	Feminisme Cultura Privat/Empresarial	Els espais de festes populars són punts on fàcilment es reproduïxen i visibilitzen formes de violències sexuals més normalitzades , però també espais d'oci privat com bars o pubs. Amb tot, als homes se'ls fa més difícil identificar les violències que s'hi produeixen,

Conclusions sobre polítiques públiques relacionades amb la temàtica

Número conclusió	Pregunta plantejada	Àrea	Resum conclusió
17	P7	Igualtat	Actualment s'està treballant en el desenvolupament del Pla d'igualtat comarcal i plans d'igualtat a cada municipi , el que suposarà una ampliació de l'estratègia transversal del territori ja que totes elles son polítiques complementàries. .
18	P7	Igualtat	Es disposa de Circuit d'Atenció davant violències masclistes que es pot complementar i adaptar amb els futurs protocols.
19	P7	Igualtat/LGTBI/Joventut	Desenvolupament de polítiques d'igualtat a l'àmbit educatiu (escoles, instituts). És important mantenir aquesta estratègia tant ben valorada i vetllar per ampliar-ne les accions en la mesura que sigui possible.
20	P7	Igualtat/LGTBI/Joventut	Caldrà reforçar la difusió de campanyes com "La Terra Alta diu Prou", o "Violència masclista. Saps identificar-la?". És important mantenir campanyes com aquestes a l'àmbit de la identificació de violències masclistes i/o sexuals.
21	P7	Igualtat/LGTBI/Joventut	Bona valoració del projecte " La maleta lila ", d'educació en valors d'igualtat, no discriminació i no violència. El seu desenvolupament depèn de les persones encarregades a les aules (professors, professores, mestres), per això ,per reforçar i assegurar la perspectiva de gènere podria ser necessari acompanyament més especialitzat.
22	P7	Totes	Necessitat d'estratègies de transversalitat de gènere per coordinar i complementar les polítiques d'igualtat entre les diferents àrees.
23	P8	Igualtat/LGTBI/Joventut	Necessitat d'adaptar els missatges de campanyes a temàtiques i espais adaptats a la prevenció de les violències sexuals en espais festius de la Terra Alta.
24	P8	Totes	Cal ampliar la difusió (especialment entre la gent més jove) dels circuits d'actuació davant violències masclistes i dels serveis d'atenció i recuperació.
25	P8	Totes	Caldrà analitzar els mitjans disponibles per respondre a la demanda d'implementar punts liles a festes majors de tots els municipis, especialment a aquells amb major població. Es considera un recurs necessari i de referència per a la majoria de dones.
26	P8	Totes	Fomentar polítiques públiques d'actuació i prevenció davant violències sexuals, planejades per assegurar l'atenció anònima i garantir la sensació de confiança .

9. Bibliografia

AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA DE CATALUNYA. (2017). *La prevenció de la violència masclista a l'oci nocturn. Recull de Campanyes*. Barcelona: GENERALITAT DE CATALUNYA. Recuperado el Desembre de 2018, de http://hemerotecadrogues.cat/docs/prevencio_de_violencies_masclistes_en_oci_nocturn.pdf

AJUNTAMENT DE BARCELONA. (2017). *Protocol d'actuació estand Barcelona antimasclista La Lali Jove*. Barcelona.

AYUNTAMIENTO DE VITORIA-GASTEIZ. (2016). *Protocolo local de actuación ante las agresiones machistas que se manifiestan en espacios de ocio y festivos*. Vitoria-Gasteiz.

BRUGUER, J. (2017). *Guia per dissenyar i executar processos participatius en l'àmbit municipal*.

CAL TEMERARI. (2016). *Protocol contra les agressions masclistes Quinto de Nadal i Cap d'any*. Sant Cugat del Vallès.

CONSELL COMARCAL DE LA TERRA ALTA. (2018). Pla per la igualtat d'oportunitats entre els homes i les dones. Terra Alta

CONSELL COMARCAL DE LA TERRA ALTA. (2019). Pla Comarcal de Polítiques de Dones de la Terra Alta

CONSELL COMARCAL DE LA TERRA ALTA. (2020). Protocol per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de situacions d'assetjament laboral, sexual, per raó de sexe, de l'orientació sexual i/o de la identitat sexual.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA. (2012). *Guia per a l'elaboració d'un pla local de prevenció de drogodependències*. Barcelona: SPOTT, Àrea d'Atenció a les Persones, Diputació de Barcelona. Recuperado el febrer de 2018, de <https://www1.diba.cat/uliep/pdf/52508.pdf>

DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT. (2013). *Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista*. Barcelona: Departament de benestar Social i família, Generalitat de Catalunya. Recuperado el febrer de 2018, de www.jove.cat/protocolviolenciajove

FUNDACIÓ SALUT I COMUNITAT;. (2014). *Observatorio cualitativo sobre la relación entre el consumo de drogas y los abusos sexuales en espacios de ocio nocturno*. Consultat el febrer / 2018, a <http://www.drogasgenero.info/noctambulas/informes/>

GENERALITAT DE CATALUNYA. (2009). *Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista*. Barcelona: Publicacions del Parlament de Catalunya. Consultat el 2018, a <https://www.parlament.cat/document/nom/TL75.pdf>

GENERALITAT DE CATALUNYA. (2016). *LLEI 11/2014, per garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere, intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*. Barcelona: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions.

GENERALITAT DE CATALUNYA. (2020). Protocol per a l'abordatge de la violència masclista a Terres de l'Ebre. Circuit de Terres de l'Ebre per a l'abordatge de les violències masclistes.

GENERALITAT DE CATALUNYA. Departament d'Interior. (2019). Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci

GOBIERNO DE ESPAÑA. (2017). *EDADES. Encuesta sobre alcohol y otras drogas en España, 1995-2017*. Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. Recuperado el 2019, de http://www.pnsd.mscbs.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/pdf/EDADES_2017_Informe.pdf

MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD. (2015). *Macroencuesta de violencia contra la mujer 2015*. Madrid: Publicaciones oficiales. Obtenido de http://www.violenciagenero.msssi.gob.es/violenciaEnCifras/estudios/coleccion/es/pdf/Libro_22_Macroencuesta2015.pdf

